

Maakuntien tuottavuus

Muistio 21.9. 2021

Juha Honkatukia

Merit Economics

Sisällys

1 Johdanto.....	3
2 Uusimaa.....	9
3 Varsinais-Suomi.....	12
4 Kanta-Häme.....	18
5 Päijät-Häme.....	24
6 Kymenlaakso.....	30
7 Satakunta.....	36
8 Keski-Suomi.....	42
9 Etelä-Pohjanmaa.....	48
10 Pohjanmaa.....	54
11 Pohjois-Karjala.....	60
12 Pohjois-Pohjanmaa.....	66
13 Kainuu.....	72
14 Lappi.....	78

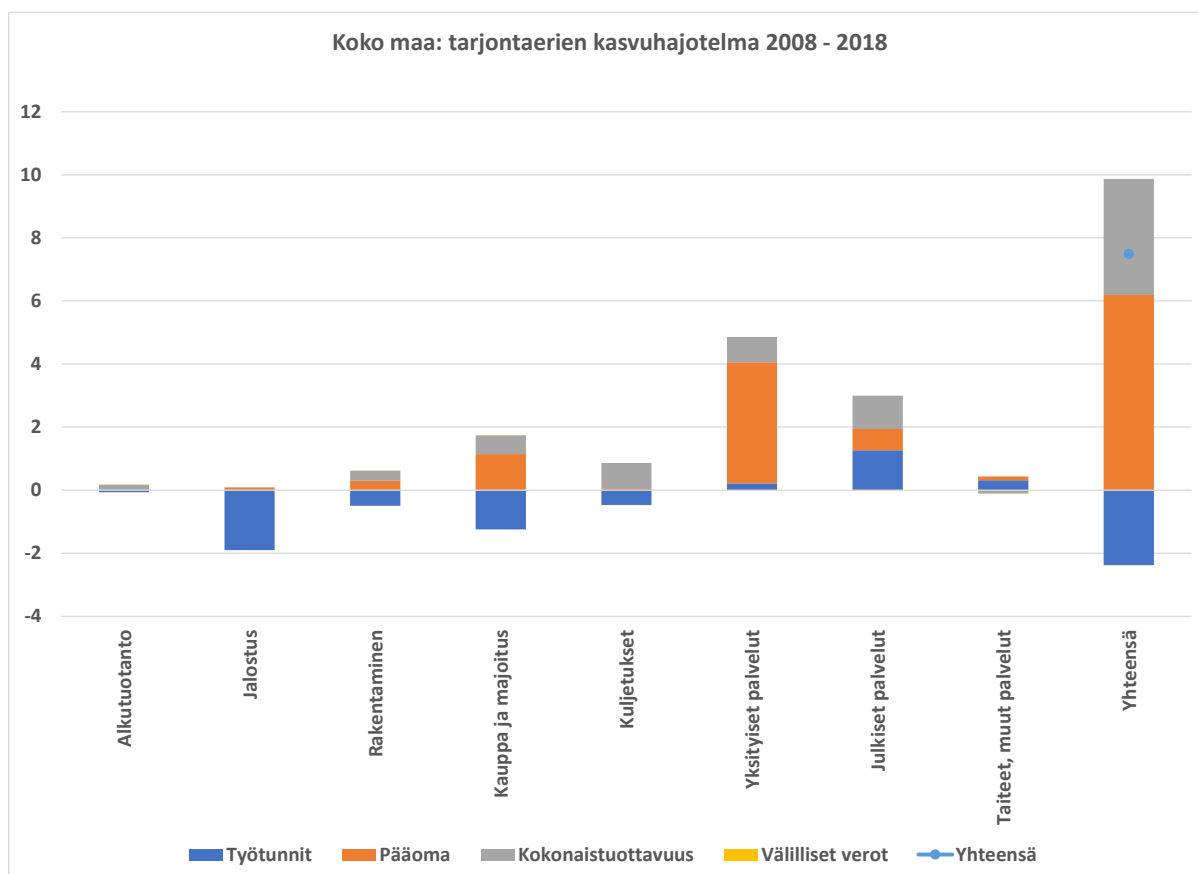
1 Johdanto

Tässä muistiossa tarkastellaan maakuntien tuottavuuden kehitystä koko maan kehitykseen peilaten ja maakuntien välisten erojen mahdollisia syitä valaisten. Tarkastelu perustuu Tilastokeskuksen aluetilinpidon aikasarjoihin maakuntien toimialakohtaisen arvonlisän ja työtuntien kehityksestä vuosina 2000 – 2018. Vertailuissa keskitytään pääosin vuosien 2008 – 2018 väliseen aikaan, mutta vuosi 2000 on tuottavuusindeksien vertailuvuosi.

Tuottavuudella on keskeinen rooli kansantuotteen kasvussa. Arvonlisä syntyy työtuntien ja tuotantopääoman käytöstä. Työn tuottavuuden kasvaessa arvonlisä voi kasvaa työtuntien ja pääoman kasvua nopeammin. Tilastokeskuksen käyttämän määritelmän mukaan työn tuottavuus lasketaan jakamalla bruttokansantuote (eli arvonlisäys) tai tuotos sen aikaansaamiseksi käytettyjen työtuntien määrällä. Tässä tutkimuksessa tuottavuus on laskettu alueellisen, toimialakohtaisen arvonlisän ja työtuntien kautta. Laskenta on tehty vuoden 2000 hintatasossa. Tilastokeskuksen aluetilinpidossa arvonlisä raportoidaan käypiin ja edellisvuoden hintoihin, mikä mahdollistaa alue- ja toimialakohtaisten hintaindeksien muodostamisen. Arvonlisä on deflatoitu vuoden 2000 hintatasoon kunkin toimialan ja maakunnan ominaisten hintaindeksien avulla.

Kun työpanos on Suomessa viime vuosikymmenellä pienentynyt, jää kasvu tuottavuuden ja pääoman kasvun varaan. Kuvassa 1.1 on esitetty alueellisella REFINAGE-laskentamallilla arvioitu kansantuotteen tarjontaerien kasvuhajotelma vuosina 2008 – 2018. Kokonaistuottavuus vastasi noin kolmanneksesta koko kansantuotteen kasvusta. Kasvu on kuvassa jaettu myös toimialojen vaikutukseen, ja kuten näkyy, palvelualojen vaikutus oli tuona ajanjaksona keskeinen. Kuitenkin myös palvelualoilla tuottavuuden kasvu oli merkittävässä roolissa.

Kuva 1.1 Kansantuotteen tarjontaerien kasvuhajotelma toimialoittain vuosina 2008 – 2018

Työn tuottavuuden taso on varsin erilaista eri toimialoilla. Tyypillisesti se on ollut korkea monilla teollisuuden aloilla, esimerkiksi elektroniikkateollisuudessa, mutta monien osaamisintensiivisten palvelujen toimialoilla työn tuottavuus on tarkastelujaksolla ollut vielä korkeampaa. Tuottavuuden kehitys koko kansantaloudessa – samoin

kuin aluetaloudessa – riippuu siten toimialarakenteen muutoksesta. Suomen kansantalouden toimialarakenne muuttui varsin paljon vuosien 2008 ja 2018 välillä. Muutosta on kuvattu taulukossa 1.1., jossa on koottu tietoja kaikkien sektorien arvonlisäosuuksista. Finanssikriisin myötä ja osin myös elektroniikkateollisuutta kohdanneiden muutosten vuoksi jalostuksen – johon kuuluvat kaivannaistoimialat, teollisuus, energiahuolto ja rakentaminen – arvonlisäosuus laski lähes viis prosenttiyksikköä, josta valtaosa johtui teollisuuden supistumisesta. Kaupan toimialojen osuus laski lähes prosenttiyksikön ja kuljetuksen ja varastoinnin toimialojen noin puoli prosenttiyksikköä. Osuuttaan kasvattaneet toimialat ovat lähes poikkeuksetta palvelualoja: informaatioalan osuus kasvoi 1,1 prosenttiyksikköä ja ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan 0,7 prosenttiyksikköä. Suurinta kasvu on ollut asuntojen vuokrauksen ja hallinnan toimialalla heijastaen. Toiseksi suurinta, 1,6 prosenttiyksikköä, on ollut sosiaali- ja terveysalajoilla, joiden osuuden kasvu johtuu pääosin väestön ikääntymisen myötä syntyvästä hoivatarpeen kasvusta.

Taulukko 1.1. Toimialojen osuus arvonlisästä

	2008	2012	2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	2,5	2,7	2,8
B-F Jalostus (05-43)	33,6	27,1	27,8
F Rakentaminen (41-43)	6,9	6,6	7,4
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	9,8	9,9	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	5,2	5,0	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,6	1,6	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	4,8	5,3	5,9
K Rahoitus- ja vakuutus toiminta (64-66)	2,9	2,8	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,9	2,1	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	8,3	10,0	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	4,5	5,1	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	3,1	3,3	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	5,8	6,3	5,6
P Koulutus (85)	5,1	5,8	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	8,3	9,9	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,7	3,0	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,1	0,2	0,2

Työtuntia kohti lasketun arvonlisäyksen - arvonlisäys euroa työtuntia kohti – kehitystä koko kansantaloudessa kuvaa taulukko 1.2. Arvonlisäys on deflatoitu vuoden 2000 arvoihin kunkin toimialan perushintaisten aikasarjojen perusteella laadituilla hintaindekseillä. Taulukossa näkyy, että tuottavuus on ollut korkeinta kiinteistötoiminnassa, mikä johtuu siitä, että kansantalouden tilinpidossa toimialalle kohdennetaan asuntokanta – se on siis ylivoimaisesti pääomaintensiivisintä. Muutoin rahoitusalan, informaatioalan ja jalostuksen työn tuottavuus oli vuonna 2001 korkeinta, eikä järjestys muuttunut vuoteen 2018 tultaessa.

Taulukossa 1.3 kuvataan tuottavuutta jalostuksen toimialoilla. Tuottavuus oli vuonna 2001 korkeinta elektroniikkateollisuudessa, energiasektorilla, kemian teollisuudessa ja paperiteollisuudessa. Samat toimialat ovat kärjessä vuonna 2018, vaikka elektroniikkateollisuuden tuottavuus notkahti 2010-luvun alussa useaksi vuodeksi.

Tuottavuutta tavataan tarkastella suhteessa perusvuoteen, ja taulukko 1.4. esittää kunkin toimialan tuottavuuden kasvun suhteessa lähtövuoteen 2000. Taulukosta näkyy, että tuottavuus on 1,26-kertaiseksi vuodesta 2000, mikä vastaa noin 1,1 prosentin vuosikasvu. Nopeinta kasvu on ollut kiinteistöjen hallinnassa ja maa- ja metsätaloudessa, informaatio- ja viestintäaloilla, jalostuksessa sekä kaupan aloilla kasvu on ollut keskimääräistä nopeampaa.

Taulukko 1.2. Arvonlisäys työtuntia kohden (työn tuottavuus)

	2008	2012	2014	2018
Yhteensä	39,3	38,8	38,0	40,8
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	18,1	20,5	21,2	27,9
B-F Jalostus (05-43)	53,0	50,4	48,5	53,7
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	30,0	32,9	31,9	35,5
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	27,2	28,2	29,7	29,6
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	14,3	13,0	11,6	11,2
J Informaatio ja viestintä (58-63)	54,2	61,4	66,3	71,3
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	60,7	58,5	55,0	69,6
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	67,9	77,6	72,2	75,0
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	21,3	19,1	19,6	19,6
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	20,8	20,1	19,1	18,9
P Koulutus (85)	23,1	23,1	22,1	23,2
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	17,0	15,3	14,6	13,6
R, S Muut palvelut (90-96)	19,2	18,0	16,2	16,6
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	9,9	12,4	15,9	16,4

Taulukko 1.3 Arvonlisä työtuntia kohden (työn tuottavuus) jalostuksen toimialoilla

	2008	2012	2014	2018
B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09)	34,3	48,5	42,1	64,3
10-12 Elintarviketeollisuus ym.	45,5	42,1	37,0	37,0
13-15 Tekstiiliteollisuus	22,5	23,2	22,2	25,2
16-18 Sahatavaran ja paperin sekä paperituotteiden valmistus; painaminen ja jäljentäminen	75,0	68,0	77,4	92,9
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus	35,5	29,8	33,7	40,5
17, 18 Paperiteollisuus ja painaminen	103,3	98,3	112,0	135,5
19-22 Kemianteollisuus	63,2	83,8	84,6	102,2
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	44,2	43,0	40,9	43,0
24-30 Metalliteollisuus	91,3	79,0	70,6	88,1
24-25 Metallien jalostus; metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	44,9	32,8	34,1	51,4
26, 27 Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	201,3	167,3	144,6	193,1
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	54,3	54,9	46,9	51,0
29, 30 Kulkuneuvojen valmistus	25,6	30,0	27,1	26,9
31-33 Huonekalujen ym. valmistus; koneiden ja laitteiden huolto ja asennus	29,5	26,8	24,4	26,9
05-09, 13-15, 19-23, 31-39 Muu teollisuus	48,0	52,0	52,8	59,6
D, E Sähkö-, kaas-, lämpö-, vesi-, viemäri- ja jätevesihuolto (35-39)	78,0	67,3	70,0	69,1
F Rakentaminen (41-43)	21,4	22,3	21,6	21,4

Taulukko 1.4 Tuottavuuden kasvu koko maassa (2000 = 100)

	2008	2014	2018
Yhteensä	121,5	117,3	126,2
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	125,4	146,9	194,1
B-F Jalostus (05-43)	136,1	124,5	137,7
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	133,4	141,8	158,1
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	99,7	108,9	108,3
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	124,9	101,3	97,6
J Informaatio ja viestintä (58-63)	137,5	168,3	180,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	103,5	93,8	118,7
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	113,6	120,8	125,6
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	84,7	75,7	77,3
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	84,6	77,7	77,8
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	107,4	98,7	97,6
P Koulutus (85)	104,8	100,3	105,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	105,8	91,0	84,9
R, S Muut palvelut (90-96)	97,0	81,7	84,1
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	122,1	196,1	202,6

Taulukossa 1.5 kuvataan työn tuottavuutta yksityisellä sektorilla vuonna 2018 tämän tutkimuksen kattamissa maakunnissa ja koko maassa. Taulukkoon on myös kuvattu Uusimaa vertailukohtana. Keskimääräinen tuottavuus on korkeinta Kymenlaaksossa, Lapissa, Uudellamaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla, joissa tuottavuus on koko maan keskiarvon yläpuolella. Tuottavuuden tasoa nostaa näissä ja monissa muissakin maakunnissa informaatio- ja rahoitusalojen korkea tuottavuus, mutta myös jalostuksen tuottavuus on useissa muissakin maakunnissa keskimääräistä korkeampi. Taulukkoon 1.6 on koottu tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla vuosina 2000 – 2018. Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa, Varsinais-Suomi sekä Pohjois-Karjala ovat maakuntia, joissa tuottavuuden kasvu on ylittänyt koko maan keskiarvon, muissa tässä tarkastelluista maakunnista se jää alle keskiarvon. Tuottavuuden kehitys yli ajan on kuitenkin tätä vertailuvuoden tasoa monisyisempää, ja sitä tarkastellaan alla maakunta kerrallaan. Taulukkoon 1.7 on koottu vientituotteiden osuuksia maakuntien kokonaisviennistä vuoden 2002 alueellisen panos-tuotos-aineiston mukaan. Taulukosta näkyy, että useimmissa maakunnissa vienti oli keskittynyt muutamiin avainaloihin. Uudellamaalla kauppa ja asumisen palvelut sekä sähkötekninen teollisuus kattoivat puolet viennistä; Varsinais-Suomessa sähkötekninen kolmanneksen ja Pohjois-Pohjanmaalla puolet; Satakunnassa metallien jalostus ja kulkuneuvojen valmistus puolet; Kanta-Hämeessä metallien jalostus ja elintarviketeollisuus 40 %, Etelä-Karjalassa, Kymenlaaksossa, Keski-Suomessa, Kainuussa ja Lapissa metsäteollisuus puolet tai enemmän ja Etelä- ja Pohjois-Savossakin kolmanneksen; koneiden ja laitteiden valmistus oli keskeisessä roolissa Pohjanmaalla, elintarviketeollisuus Etelä-Pohjanmaalla ja kemian teollisuus Keski-Pohjanmaalla.

Tämän tutkimuksen osana toteutetuissa työpajoissa pohdittiin tuottavuuden ja sen kasvun taustoja. Maakuntien taloudessa on havaittavissa alueellista erikoitumista muutamiin avainaloihin. Pohjoisimmassa Suomessa ehkä ennen kaikkea luonnonvarojen varaan rakentuva kaivos-, metalli ja metsätalous ja metsäteollisuus sekä matkailu nähtiin kasvun mahdollistajana, jota digitalisaatio ja koulutustarjonta tukee. Pohjanmaalla ja Lounais-Suomessa metalliteollisuus ja konepajateollisuus, energiateollisuus sekä kulkuneuvojen valmistus muodostivat talouden viennin perustan, johon erikoistuttiin, mutta myös alkutuotannolla ja elintarviketeollisuudella oli vahva roolinsa. Keskeisessä Suomessa ja Kymenlaaksossakin nousi esiin metsäklusterin merkitys mutta myös teollisuuden ja informaatioalan kasva merkitys.

Tuottavuuden kasvu näyttää siis kaikissa tutkimukseen osallistuneissa maakunnissa kumpuavan alueellisilta avaintoimialoilta, joiden varassa muu aluetalous kasvaa. Kaikissa maakunnissa työvoiman saatavuus nähtiin myös keskeisenä haasteena, johon digitalisaation ja koulutuksen avulla toivottiin löytyvän ratkaisuja. Työpajoissa nousi myös esiin maahanmuuton merkitys työvoiman saatavuuden näkökulmasta.

Taulukko 1.5. Yksityisen sektorin tuottavuus vuonna 2018 (euroa työtuntia kohti)

Maakunta	Euroa/ työtunti	Suhteessa koko maahan	Sijaluku
MK08 Kymenlaakso	46,1	114,1	2
MK19 Lappi	46,1	114,1	3
MK01 Uusimaa	45,2	111,9	4
MK17 Pohjois-Pohjanmaa	40,9	101,3	6
Koko maa	40,4	100,0	-
MK02 Varsinais-Suomi	39,9	98,8	7
MK13 Keski-Suomi	39,2	97,1	8
MK12 Pohjois-Karjala	36,0	89,2	9
MK15 Pohjanmaa	33,6	83,3	11
MK05 Kanta-Häme	33,2	82,0	12
MK07 Päijät-Häme	33,0	81,8	13
MK04 Satakunta	32,9	81,4	14
MK18 Kainuu	32,4	80,1	16
MK14 Etelä-Pohjanmaa	27,7	68,4	18

Taulukko 1.6. Yksityisen sektorin tuottavuuden kasvu vuosina 2000 - 2018 (2000=100)

Maakunta	Tuottavuus (2000=100)	Suhteessa koko maahan	Sijaluku
MK19 Lappi	149,4	119,6	1
MK17 Pohjois-Pohjanmaa	134,1	107,4	2
MK02 Varsinais-Suomi	131,4	105,2	3
MK12 Pohjois-Karjala	131,1	105,0	4
Koko maa	124,9	100,0	-
MK08 Kymenlaakso	121,7	97,5	9
MK14 Etelä-Pohjanmaa	121,3	97,1	10
MK05 Kanta-Häme	121,2	97,0	12
MK18 Kainuu	120,6	96,6	13
MK13 Keski-Suomi	119,3	95,5	14
MK07 Päijät-Häme	119,2	95,4	15
MK15 Pohjanmaa	116,8	93,6	16
MK01 Uusimaa	115,1	92,2	17
MK04 Satakunta	100,8	80,7	18

Taulukko 1.7. Keskeisten vientituotteiden osuus maakuntien viennistä vuonna 2002

	01	02	C	DA	DB_DC	DD	DE	DF	DF	DI	DK	DL	DM	DN	E	F	G	H	I	J	K	K7021
	Maatalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	Metsätalous ja siihen liittyvät palvelut	Mineraalien kaivu	Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan valmistus	Tekstiili-, nahkatuotteiden ja nahkan valmistus	Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	Massan, paperin yms valmi; kust. ja pain.	DG_DH Kaksin, öljy-, kem-, kumi- ja muovituot.	Ei-metallisten mineraalituot. valmistus	Metallien jalostus ja metallituotteiden valmistus	Koneiden ja laitteiden valmistus	Sähkötekn. tuotteiden ja optisten laitt. valmistus	Kulkuneuvojen valmistus	Muu valmistus ja kiertämys	Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	Rakentaminen	Kauppa; moottoriajoneuv. ja kotital. esin. korjaus	Meijaus- ja ravitsemistoiminta	Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	Kiinteistö-, vuokraus-, tukk-, liike-eläm.palv. (p17021)	Asuntojen omistus ja vuokraus
Uusimaa	0,1	0,1	0,1	3,6	0,2	0,2	5,3	4,9	0,5	1,6	3,5	21,9	2,0	0,4	0,7	1,3	15,4	0,6	14,0	4,3	15,5	0,4
Varsinais-Suomi	1,3	0,9	0,6	7,3	0,5	1,0	2,1	11,3	2,9	4,5	7,8	30,4	11,0	0,9	1,2	2,8	1,1	0,4	5,8	1,8	3,0	0,0
Satakunta	1,9	0,5	0,3	4,5	3,2	2,8	18,9	8,0	0,5	29,3	7,8	0,7	10,5	1,0	2,8	0,5	0,4	0,1	3,5	0,0	2,4	0,0
Kanta-Häme	0,7	1,0	0,1	14,2	3,9	5,8	8,7	4,5	4,5	26,8	8,6	1,1	4,1	3,6	0,3	2,5	0,6	0,3	1,3	0,1	1,8	0,0
Pirkanmaa	0,2	0,0	0,2	3,0	3,7	4,2	21,2	9,6	1,9	4,8	14,7	25,6	2,0	0,6	0,1	1,2	0,6	0,3	2,6	0,0	2,2	0,0
Päijät-Häme	0,6	0,3	0,0	6,2	4,5	17,3	7,7	11,2	2,3	8,7	14,8	2,0	1,1	10,7	0,0	3,8	1,8	0,3	2,0	0,0	3,4	0,0
Kymenlaakso	0,7	0,0	0,1	4,2	0,2	3,8	55,1	9,1	2,5	2,2	3,7	0,3	0,2	0,2	0,2	1,3	0,6	0,2	12,9	0,0	1,5	0,0
Etelä-Karjala	1,1	0,1	0,5	2,3	0,4	9,6	67,2	2,6	3,0	4,7	2,4	0,1	0,3	0,3	0,2	0,5	0,5	0,2	2,8	0,0	1,0	0,2
Etelä-Savo	5,6	12,1	0,1	5,4	1,4	24,5	6,7	3,5	3,9	6,2	4,9	2,2	2,7	2,7	0,7	0,1	0,8	0,8	4,3	0,1	8,0	0,1
Pohjois-Savo	3,5	3,3	1,9	7,1	3,1	12,2	23,8	3,7	1,4	14,2	6,4	2,9	1,0	1,4	0,0	1,6	2,1	0,3	3,7	0,1	1,1	0,0
Pohjois-Karjala	3,1	4,9	2,4	5,6	1,2	18,7	18,5	12,5	3,5	5,5	9,5	2,4	0,2	2,4	0,3	0,1	1,9	0,4	3,8	0,0	0,5	0,4
Keski-Suomi	1,0	1,1	0,6	2,8	0,5	8,5	35,9	3,2	0,3	3,4	25,1	9,1	0,6	1,1	0,0	0,1	0,4	0,6	1,1	0,0	2,4	0,0
Etelä-Pohjanmaa	2,7	2,3	3,0	31,8	3,5	10,0	1,3	0,9	0,7	15,1	7,4	0,3	5,3	5,4	0,0	3,3	0,4	0,1	3,8	0,8	0,6	0,0
Pohjanmaa	7,1	0,1	0,0	4,3	0,7	3,4	15,2	6,3	1,6	5,4	22,3	17,5	5,0	0,6	2,3	0,6	0,3	0,0	4,1	0,1	1,6	0,0
Keski-Pohjanmaa	9,8	2,4	0,2	10,2	3,2	4,4	0,6	30,2	0,3	15,3	1,8	0,2	1,8	1,6	0,0	1,4	3,2	0,5	10,2	0,2	0,6	0,0
Pohjois-Pohjanmaa	2,4	0,7	1,9	2,6	0,5	4,3	6,7	3,3	0,4	15,4	1,8	49,5	0,1	1,4	0,1	1,2	0,3	0,3	3,6	0,0	2,0	0,0
Kainuu	4,1	7,5	4,4	1,5	0,8	15,2	32,5	0,0	1,9	1,4	0,1	7,5	4,1	0,3	0,7	1,4	1,9	1,7	4,7	0,0	3,3	0,7
Lappi	1,5	1,7	0,5	1,2	0,4	4,7	36,3	0,2	0,3	33,3	1,8	2,4	1,6	0,5	1,0	1,2	0,2	4,2	4,1	0,0	1,1	0,0
Itä-Uusimaa	0,2	0,2	0,1	2,9	0,1	1,5	2,1	80,1	0,1	1,0	1,6	2,9	0,1	0,3	3,2	1,0	0,2	0,3	0,9	0,0	0,5	0,0

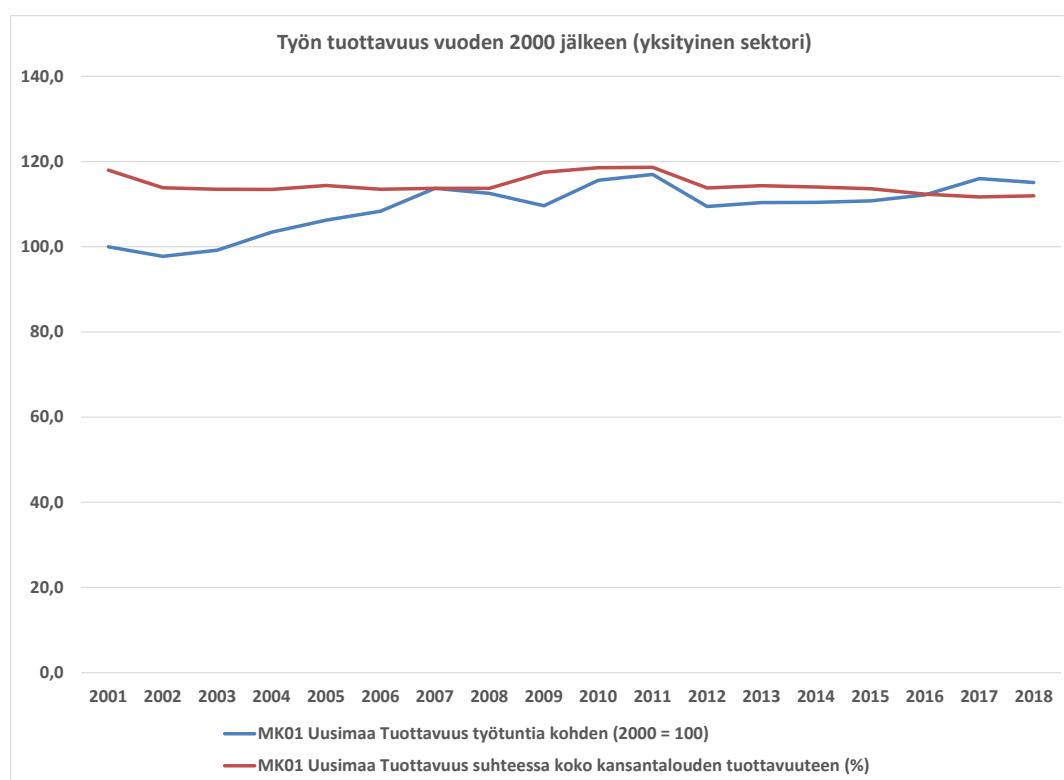
2 Uusimaa

Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Uudellamaalla on esitetty kuvassa 2.1. Kuvassa verrataan myös tuottavuuden tasoa koko maan keskiarvoon. Uudenmaan työn tuottavuus on kasvanut 1,15 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen. Tämä kasvuvauhti on hitaampi kuin suurimmassa osassa maakuntia (sija 16.). Tuottavuuden taso Uudellamaalla oli silti vuonna 2000 17,4 ja vuonna 2018 11,7 prosenttia koko maan keskiarvoa korkeampi.

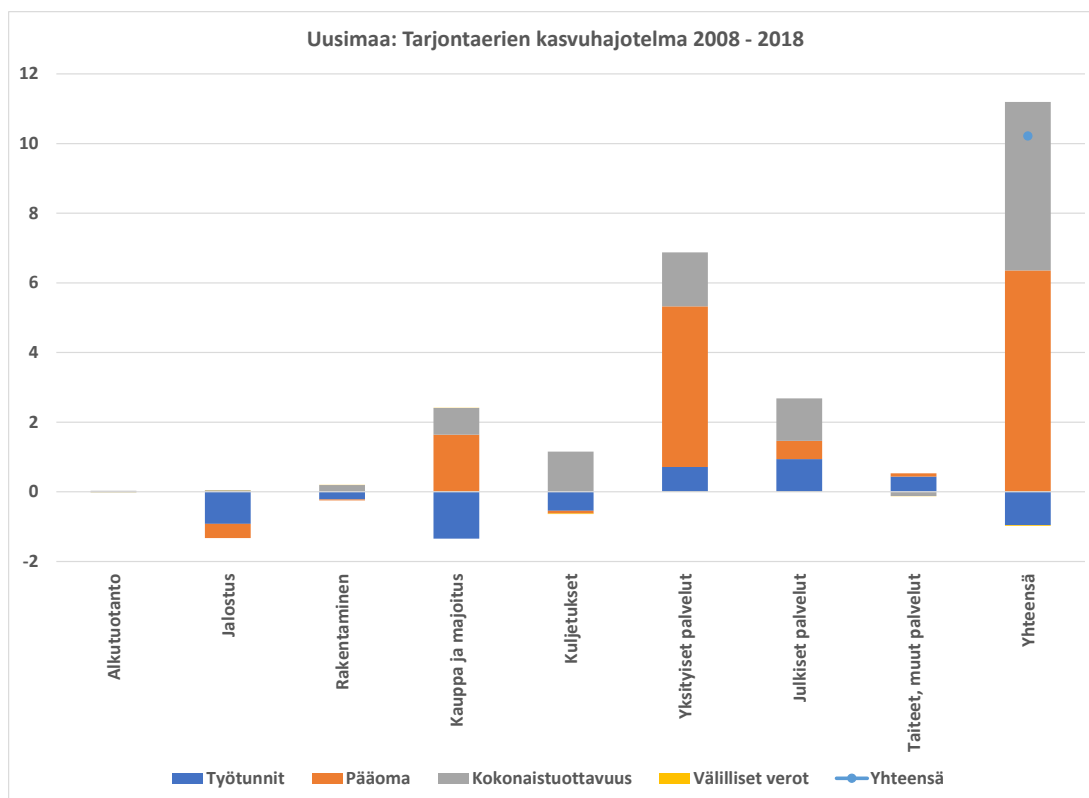
Uudenmaan aluetalouden toimialarakennetta kuvataan taulukossa 2.1. toimialojen arvonlisäosuuskin koko kansantalouden tasolla (sekä yksityisen että julkisen sektorin). Uudenmaan toimialarakenne on palveluvaltaisempaa kuin koko maassa keskimäärin, mutta maakuntaan on keskittynyt informaatio- ja rahoitusalan palveluja, joilla tuottavuus työtuntia kohden on huomattavan korkea. Maakunnassa sijaitsee myös sellaista teollisuutta (mm. öljynjalostus ja energiantuotanto), jonka tuottavuus työtuntia on kohden hyvin korkea. Maakunnan taloudessa ovat toisaalta kasvattaneet osuuttaan tuottavuuden tasoltaan matalammat alat, kuten hoiva- alat, joiden osuutta väestön ikääntyminen on kasvattanut ja kasvattaa. Taulukkoon 2.2 on kuvattu Uudenmaan toimialojen tuottavuuskasvua ja tuottavuutta koko maan keskiarvoon verrattuna. Taulukon lukujen valossa Uusimaa on koko maan keskiarvoa tuottavampi kaikilla muilla aloilla paitsi alkutuotannossa ja kiinteistöjen hallinnan aloilla.

Eräs syy Uudenmaan korkeaan tuottavuuteen voi olla väestön korkea osaaminen. Kuvioon 2.2 on kuvattu väestön koulutusasteen kehittyminen yli 15-vuotiaassa väestössä vuosien 2010 ja 2019 välillä. Vuonna 2019 entistä suuremmalla osalla Uudenmaan väestöä oli ammattitutkinto tai korkeakoulututkinto ja tutkintoa vailla olevien osuus oli pienentynyt 31 prosentista 26 prosenttiin. Huomattavaa on myös, että Uudenmaan väestö kasvoi koko vuosikymmenen aikana noin 130 000:lla. Niinpä Uudenmaan työllisyyskin kasvoi noin 65000:lla.

Kuva 2.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

Kuva 2.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

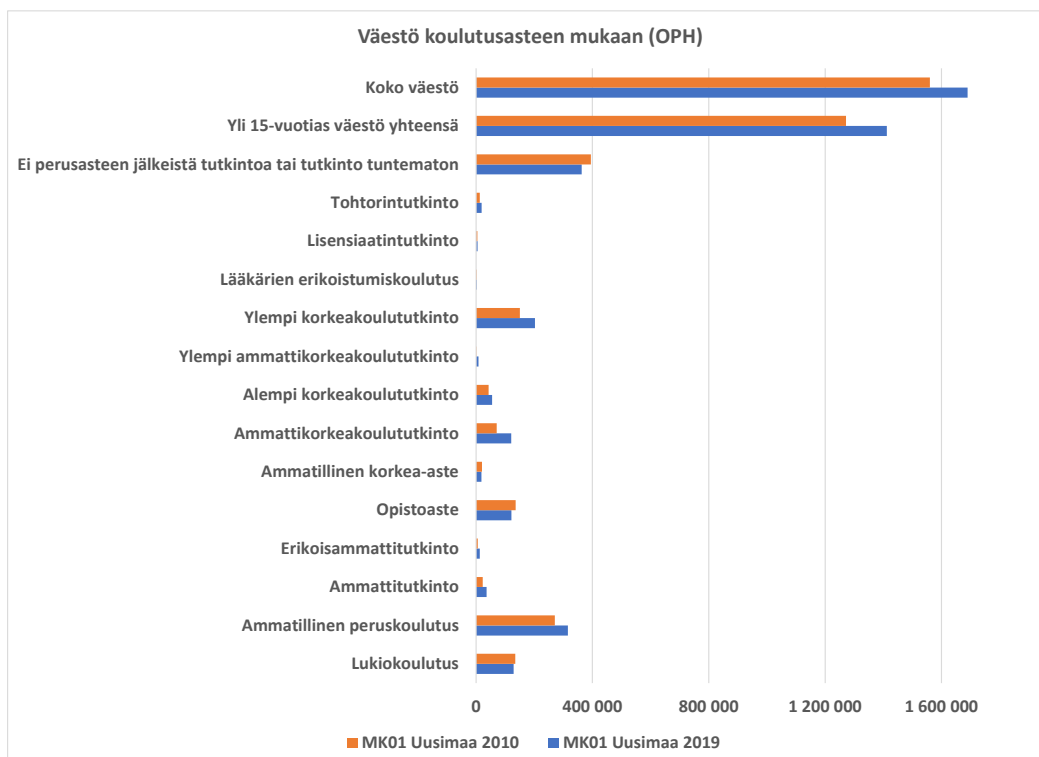
Taulukko 2.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

	2008	2012	2018	Suomi 2018
MK01 Uusimaa	2012	2015	2018	
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	0,3	0,3	0,3	2,8
B-F Jalostus (05-43)	25,9	20,0	22,4	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	13,4	14,1	11,1	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	5,7	5,3	5,1	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,8	1,8	1,9	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	7,9	8,8	9,7	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	4,6	4,8	5,3	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	2,8	3,1	2,9	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	7,1	8,2	9,5	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	6,7	7,4	7,1	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	4,1	4,1	4,8	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	6,5	6,1	5,4	5,6
P Koulutus (85)	4,1	5,0	5,0	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	6,1	7,5	7,4	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	3,0	3,4	3,4	3,0

Taulukko 2.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK01 Uusimaa						
Yhteensä	112,5	110,4	115,1	113,7	114,0	111,9
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	123,9	112,3	143,3	89,0	65,6	67,2
B-F Jalostus (05-43)	124,5	123,0	125,6	119,4	122,7	119,0
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	131,2	126,7	138,5	128,7	126,2	125,2
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	102,2	121,5	125,3	129,1	140,6	137,8
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	109,9	78,6	79,6	117,2	104,8	107,0
J Informaatio ja viestintä (58-63)	131,5	171,0	169,3	102,0	103,1	99,3
K Rahoitus- ja vakuutus toiminta (64-66)	100,6	111,0	119,7	99,7	106,0	102,5
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	106,2	110,6	107,8	131,0	136,7	129,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	83,1	76,0	85,2	63,4	66,1	70,4
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	73,3	68,3	70,7	115,5	110,5	108,9
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	108,1	85,0	92,0	115,1	110,9	112,7
P Koulutus (85)	85,5	73,6	86,8	97,7	86,5	93,2
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	97,6	78,7	75,2	102,6	97,4	98,8
R, S Muut palvelut (90-96)	102,1	80,9	80,0	107,2	102,5	97,1
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	130,7	200,4	196,4	100,8	102,2	102,9

Kuva 2.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

3 Varsinais-Suomi

Työn tuottavuuden kasvu Varsinais-Suomen yksityisellä sektorilla on esitetty kuvassa 3.1. Varsinais-Suomen työn tuottavuus on kasvanut 1,3 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen, mikä on maakunnista kolmanneksi nopein kasvuvauhti. 2000-luvun alussa Varsinais-Suomen työn tuottavuus oli koko maan keskiarvoa korkeampaa elektroniikkateollisuuden vauhdittamana, mutta vuonna 2018 tuottavuus oli hieman alle maakuntien keskiarvon.

Kuvaan 3.2 on koottu Varsinais-Suomen aluetalouden tarjontaerien kasvuhajotelma päätoimialoittain vuosina 2008 - 2018. Lähes 90% aluetalouden kasvusta syntyi kokonaistuottavuuden kasvusta. Suurin vaikutus oli jalostuksen toimialojen tuottavuuskasvulla, mutta myös kaupan ja kuljetusten toimialojen tuottavuuskasvulla oli suuri vaikutus.

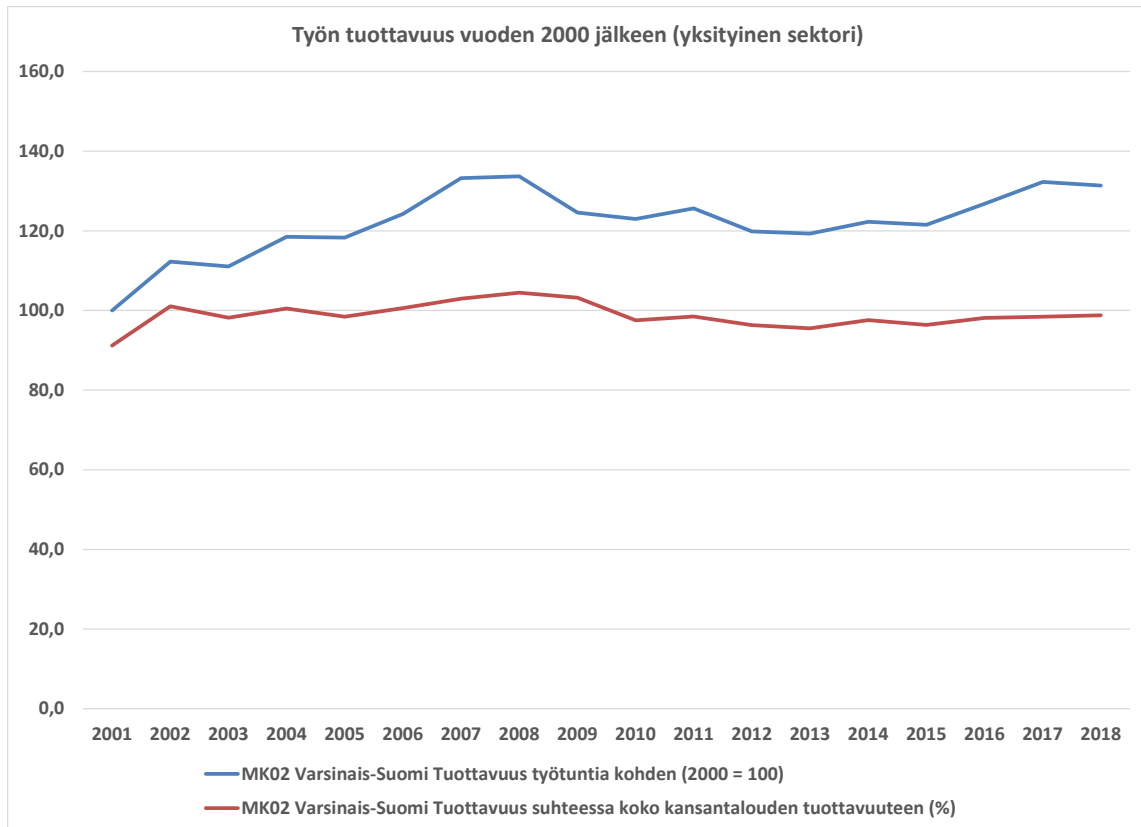
Varsinais-Suomen aluetalouden toimialarakennetta kuvataan taulukossa 3.1. toimialojen arvonlisäosuuskin koko kansantalouden tasolla (sekä yksityisen että julkisen sektorin). Varsinais-Suomen toimialarakenne oli 2010-luvun alussa huomattavan jalostusvaltainen ja on sitä edelleen koko maan keskiarvoon verrattuna. Jalostuksen osuus on noin 4,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomessa keskimäärin. Alkutuotannon ja julkisen hallinnon osuus on puolestaan keskimääräistä pienempi, mutta sosiaali- ja terveystalvelujen suurempi.

Kuvaan 3.3. ja taulukkoon 3.2 on kuvattu toimialojen tuottavuutta koko maan keskiarvoon verrattuna Varsinais-Suomessa. Niistä näkyy, että Varsinais-Suomi on muuta maata tuottavampi sosiaali- ja terveydenhoidon ja kiinteistöalan osalta, minkä lisäksi tuottavuus on kasvanut näillä toimialoilla maakunnan keskiarvoa nopeammin, ja monilla muilla toimialoilla tuottavuus on vain hieman koko maan keskiarvon alapuolella, kuten kuviosta 3.4. näkyy. Jalostuksen toimialoilla tuottavuus on kasvanut maakunnan keskimääräistä vauhtia, mutta jalostuksen toimialojen välillä on suuria eroja, jotka näkyvät kuvasta 3.5. Kiinteistöalojen lisäksi kasvu on ollut erityisen voimakasta koneiden ja laitteiden valmistuksessa ja metalliteollisuudessa sekä kemian teollisuudessa. Elektroniikkateollisuuden tuottavuus romahti 2010-luvun alussa mutta on taas ottanut kärkipaikan vuoteen 2018 mennessä.

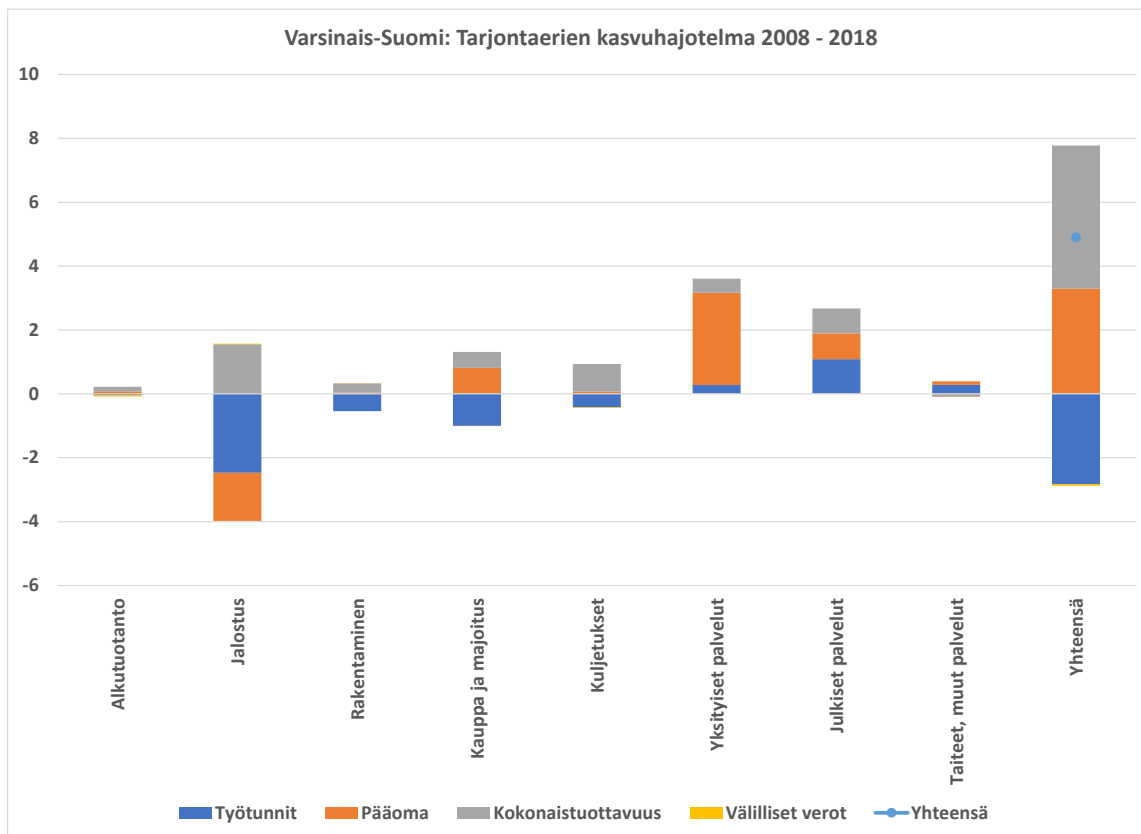
Myös Varsinais-Suomen väestön koulutustausta on kohentunut. Kuvassa 3.6 esitetyssä väestön koulutustilastossa tutkintoa vailla olevien osuus on laskenut 33 prosentista 26 prosenttiin yli 15-vuotiaasta väestöstä. Varsinais-Suomen väestö on kasvanut noin 14 000:lla, kolmisen prosenttia, vuosien 2010-2019 välillä.

Kuvissa 3.7 ja 3.8 on vielä kuvattu työpaikkojen määrän kehitystä. Suurin muutos on ollut teollisuuden työpaikkojen väheneminen noin 8000:lla vuosina 2008 – 2018, samalla kun hoivasektorien työllisten määrä on kasvanut noin 5000:llä. Työllisten määrä on kasvanut myös hallinnossa sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa. Varsinais-Suomen työllisten määrä kasvoi yhteensä lähes tuhannella.

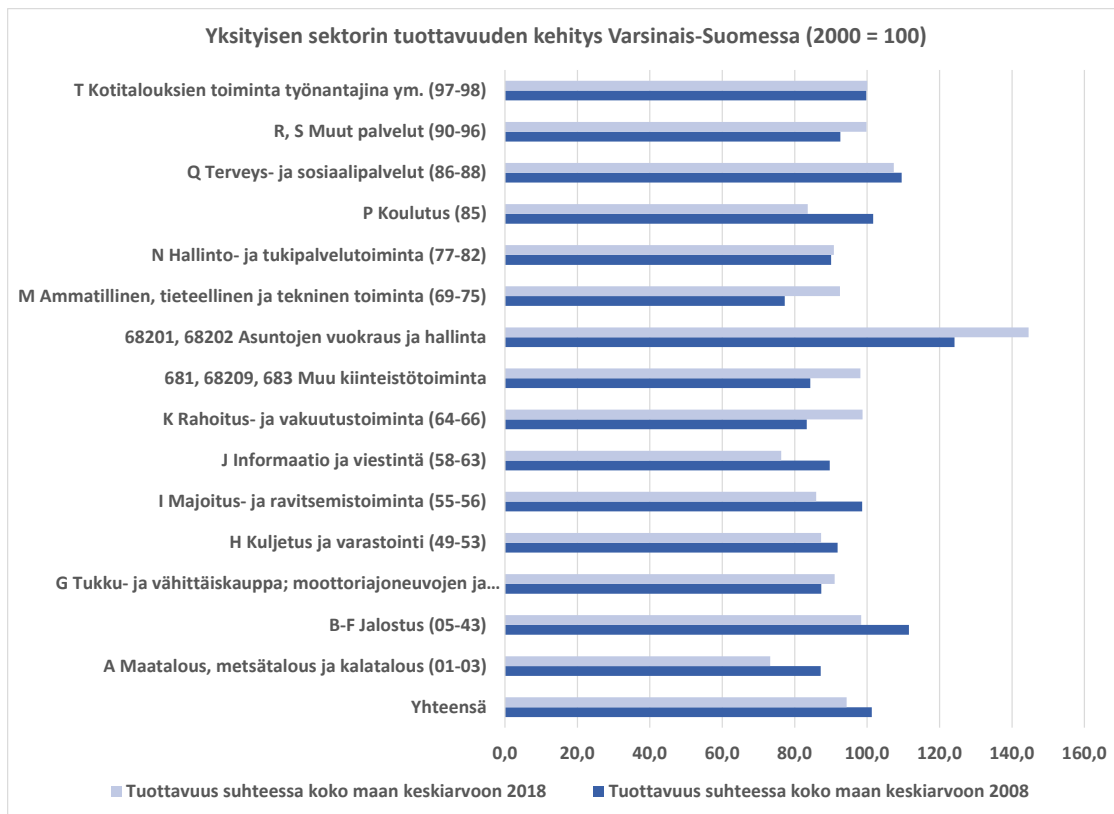
Kuva 3.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

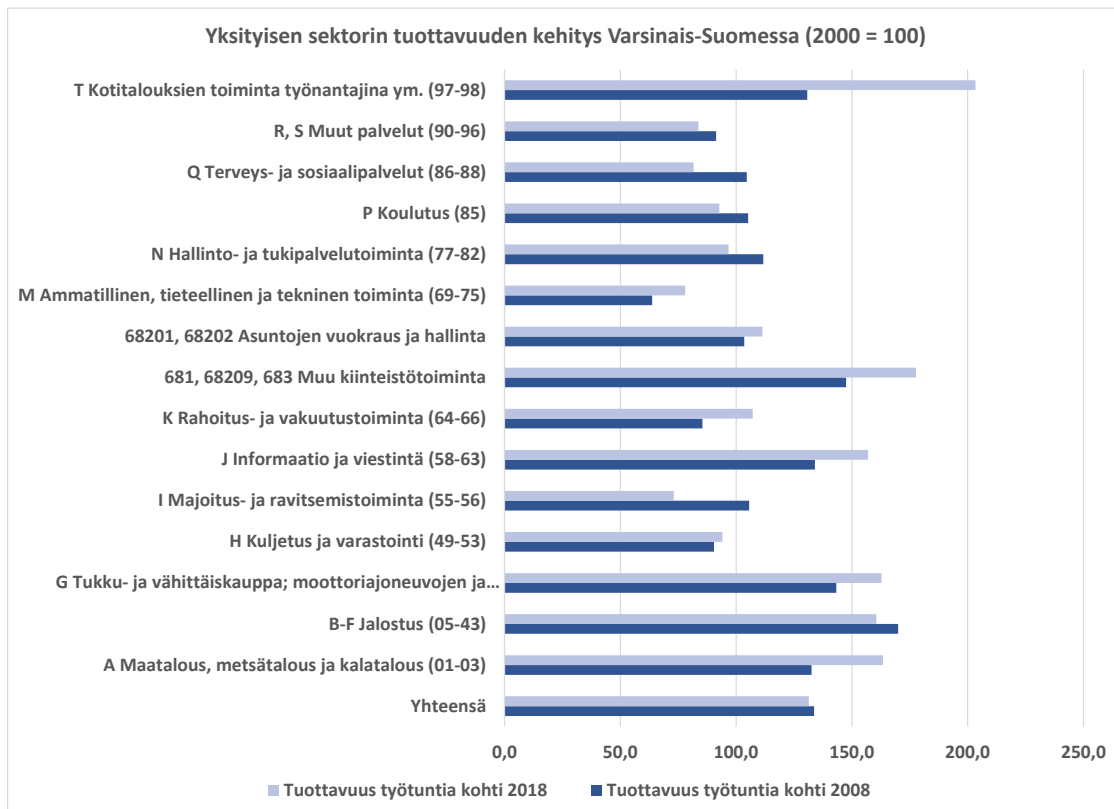
Kuva 3.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

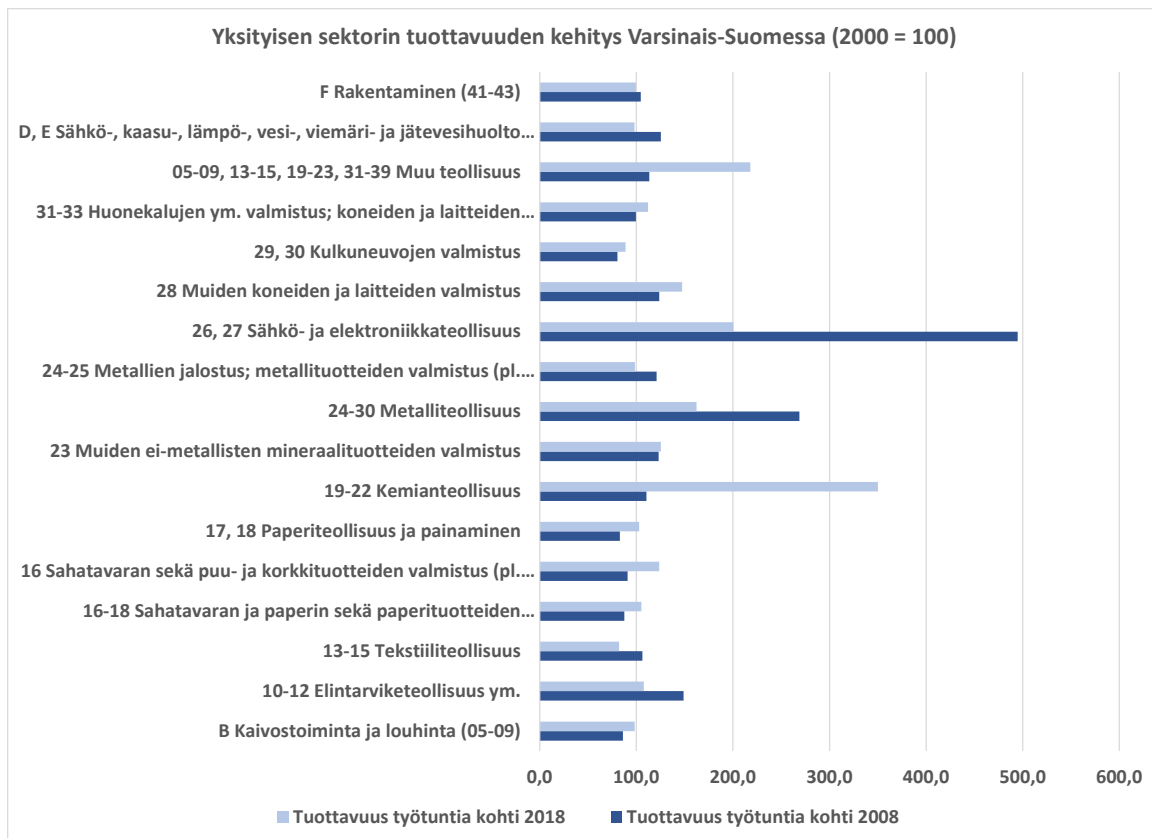
Kuva 3.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

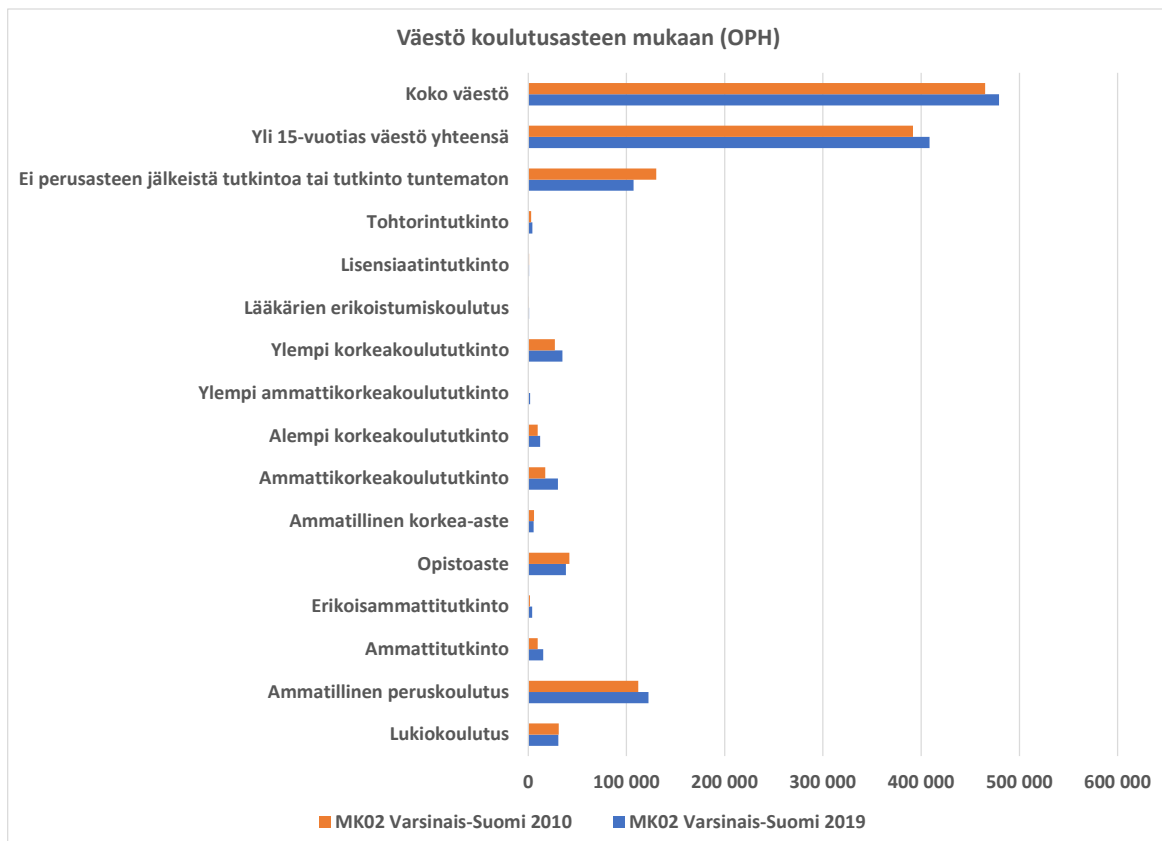
Kuva 3.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

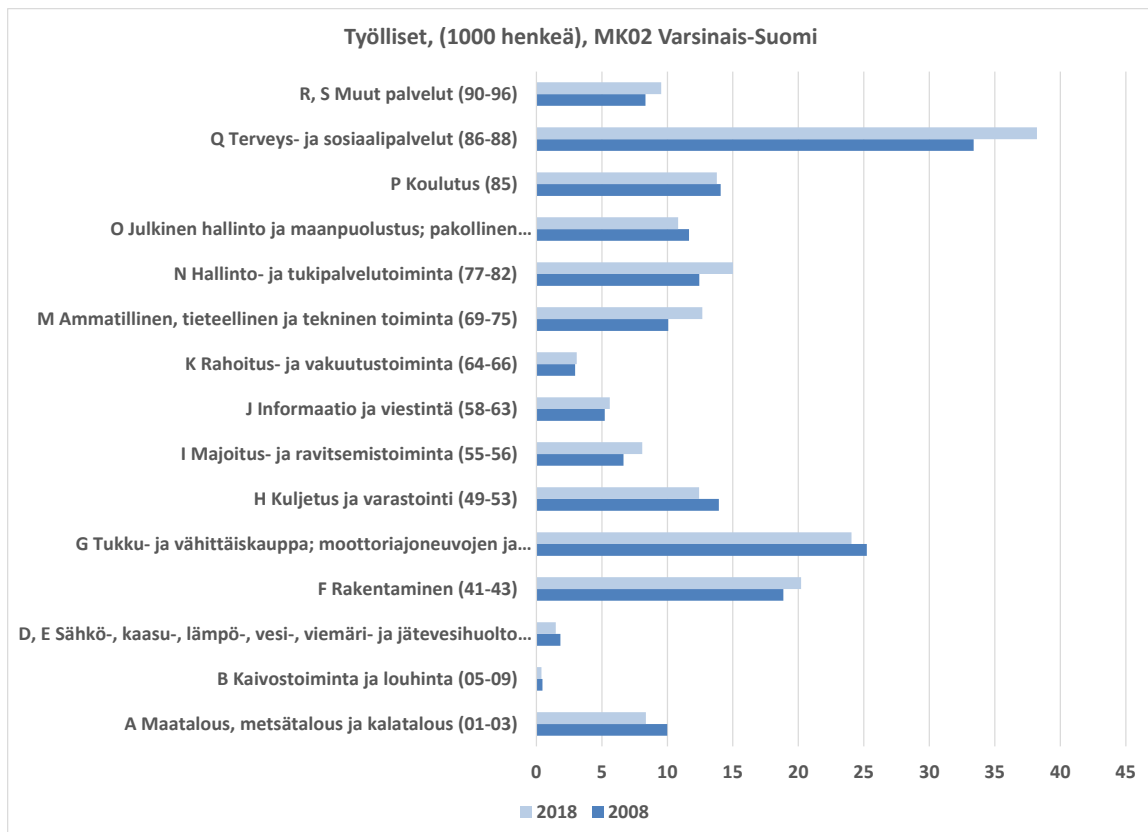
Kuva 3.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

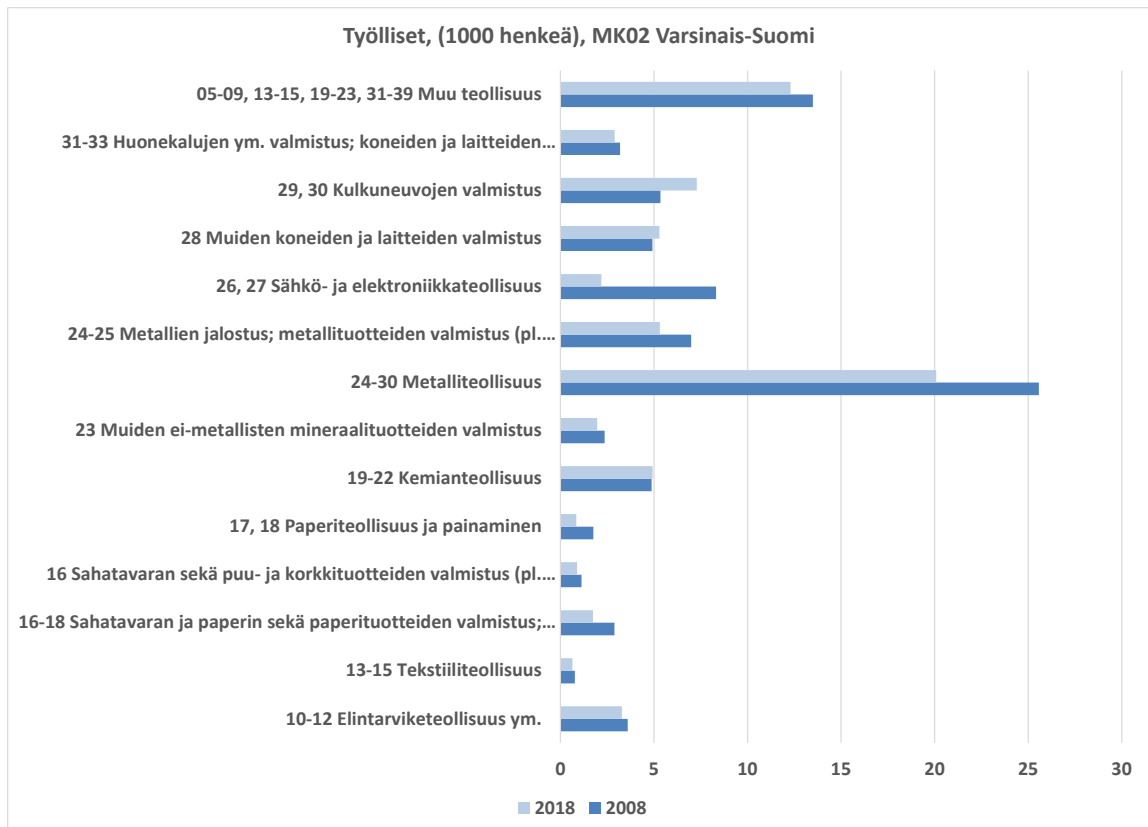
Kuva 3.6 Väestön koulutustaso

Kuva 3.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 3.8 Työllisten määrä, jalostuksen toimialat

Taulukko 3.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2012 - 2018

MK02 Varsinais-Suomi	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	2,2	2,2	2,3	2,8
B-F Jalostus (05-43)	42,8	31,5	33,2	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	7,9	8,2	8,2	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	4,9	4,8	4,4	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,5	1,8	1,7	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	2,7	2,7	2,9	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,9	2,4	2,8	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,5	2,1	2,2	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	8,0	10,4	10,9	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,0	4,4	4,6	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,9	3,4	3,5	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	4,1	5,7	4,4	5,6
P Koulutus (85)	5,4	6,4	5,3	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	8,9	11,3	10,9	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,2	2,7	2,4	3,0

Taulukko 3.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK02 Varsinais-Suomi						
Yhteensä	133,7	122,2	131,4	104,4	97,6	98,8
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	132,5	126,8	163,5	101,9	79,3	82,0
B-F Jalostus (05-43)	169,9	148,4	160,5	116,8	106,1	109,0
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	143,3	147,5	162,7	84,2	88,1	88,2
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	90,5	91,3	94,1	86,5	80,0	78,4
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	105,6	85,3	73,1	99,2	100,2	86,6
J Informaatio ja viestintä (58-63)	134,0	148,9	156,9	97,0	83,8	85,8
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	85,5	94,5	107,2	82,8	88,3	89,7
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	147,5	150,5	177,7	84,8	86,6	99,0
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	103,5	97,5	111,4	124,6	133,7	145,1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	63,7	71,5	77,9	74,2	85,5	88,7
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	111,7	92,7	96,7	89,4	90,9	89,0
P Koulutus (85)	105,2	88,0	92,8	102,3	87,9	84,7
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	104,6	93,4	81,6	108,5	114,0	105,7
R, S Muut palvelut (90-96)	91,4	76,0	83,8	94,4	94,7	99,8
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	130,7	207,0	203,4	100,8	105,6	106,6

4 Kanta-Häme

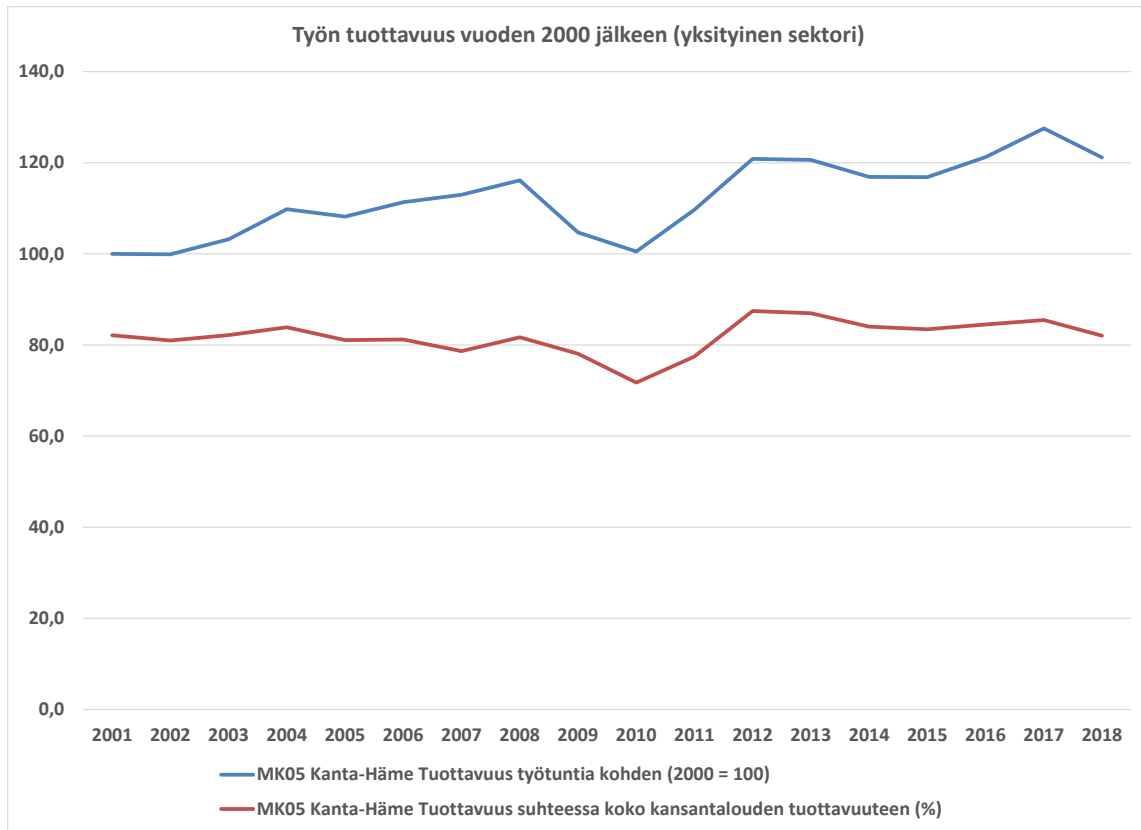
Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Kanta-Hämeessä on esitetty kuvassa 4.1. Se on kasvanut 21,2 prosenttia vuodesta 2000, mikä on 2,8 prosenttiyksikköä koko maan tuottavuuskasvua vähemmän ja 12. eniten kaikista maakunnista. Tuottavuuden taso sen sijaan on lähentynyt koko maan keskimääräistä hieman. Kuvassa 4.2 on esitetty aluetalouden tarjontaerien kasvuhajotelma, ja sen mukaan lähes puolet aluetalouden kasvusta syntyi tuottavuuden paranemisesta etenkin jalostuksen, kaupan ja palveluiden aloilla.

Kanta-Hämeen aluetaloudesta taulukossa 4.1 keskimääräistä suurempi osa on jalostusta (28,8%) ja kaupan toimialoja (10%), joiden kummankin osuus on noin prosenttiyksikön koko maan keskiarvoa korkeampi. Jalostuksen osuus on kuitenkin pienentynyt noin seitsemän prosenttiyksikköä vuoden 2012 jälkeen.

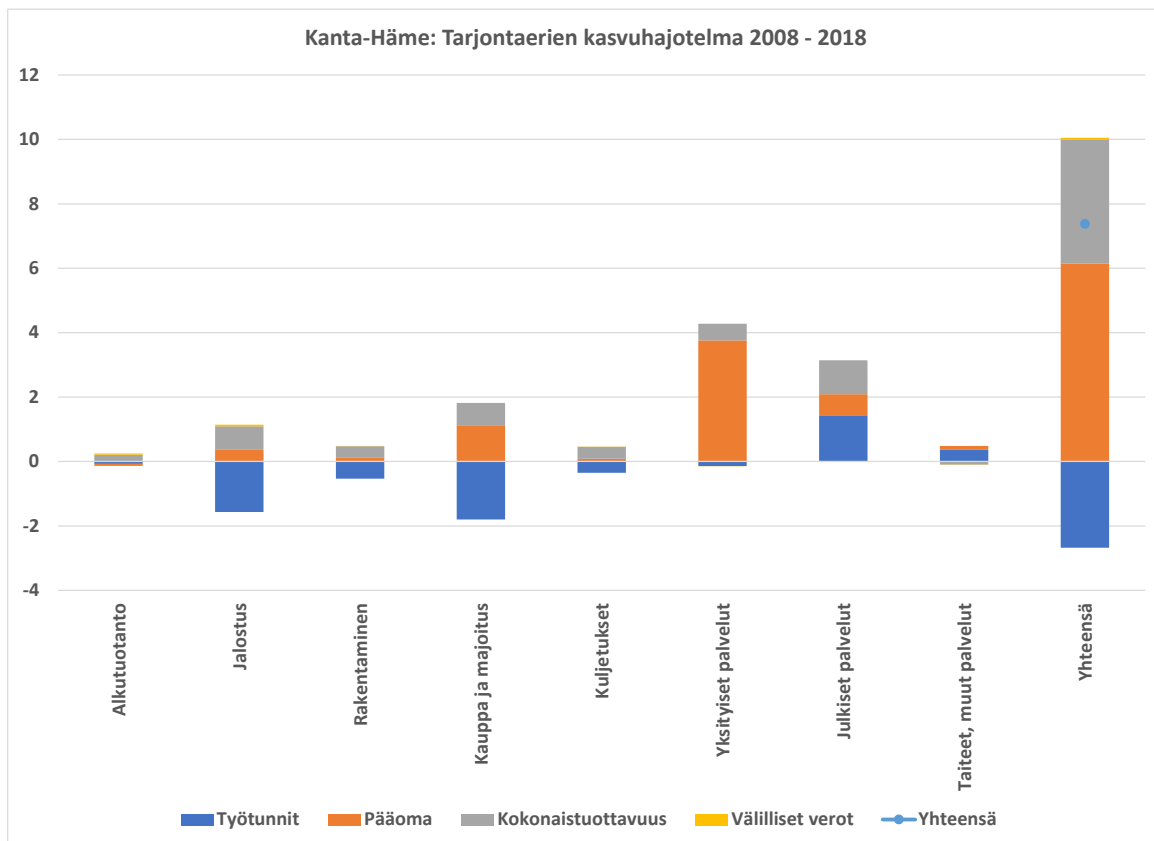
Taulukkoon 4.2 ja kuvaan 4.3 on kuvattu Kanta-Hämeen toimialojen tuottavuuden vertautuminen koko maan keskiarvoon, ja kuvioissa 4.4 ja 4.5 on kuvattu tuottavuuden kasvua yksityisellä sektorilla ja jalostuksen toimialoilla. Kanta-Hämeen työn tuottavuuden kasvu on ollut nopeinta alkutuotannon, yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kiinteistöalan osalta, ja näillä toimialoilla myös tuottavuus on koko maan keskiarvoa korkeampaa. Muilla toimialoilla tuottavuuden kasvu jää kaikkien toimialojen keskiarvoa hitaammaksi, ja niiden tuottavuuden taso koko maan keskiarvon alapuolelle. Jalostuksen toimialoilla tuottavuuden kasvu on ollut nopeinta metsäteollisuudessa, elintarviketeollisuudessa, koneiden ja laitteiden valmistuksessa ja kulkuneuvojen valmistuksessa, joissa kasvu oli yli 50% vuosina 2000 - 2018.

Kuvioon 4.6 kuvattu Kanta-Hämeen väestö on supistunut noin 3600 hengellä vuosien 2010 ja 2019 välillä. Yli 15-vuotiaan väestön koulutustaso on samassa ajassa kohentunut siten, että vailla tutkintoa olevien osuus on laskenut 34 prosentista 28 prosenttiin. Työllisten määrä – kuvioissa 4.7 ja 4.8 – on laskenut teollisuudessa noin kahdella tuhannella mutta kasvanut joillakin sadoilla hoiva-aloilla ja hallinnossa. Teollisuuden työllisten määrä on laskenut metsä- ja metalliteollisuudessa mutta esimerkiksi metallituotteiden valmistuksessa työllisten määrä on kasvanut. Kanta-Hämeen työllisten määrä laski kaikkiaan noin 3300:lla.

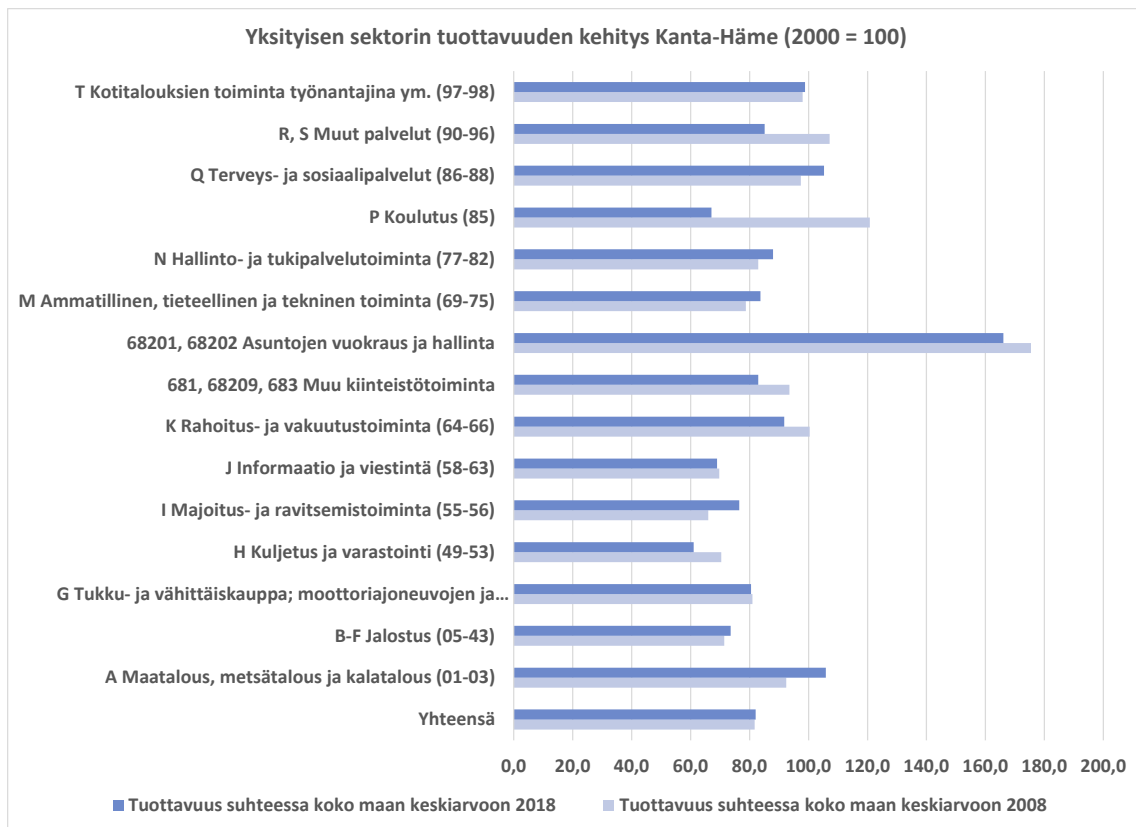
Kuva 4.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

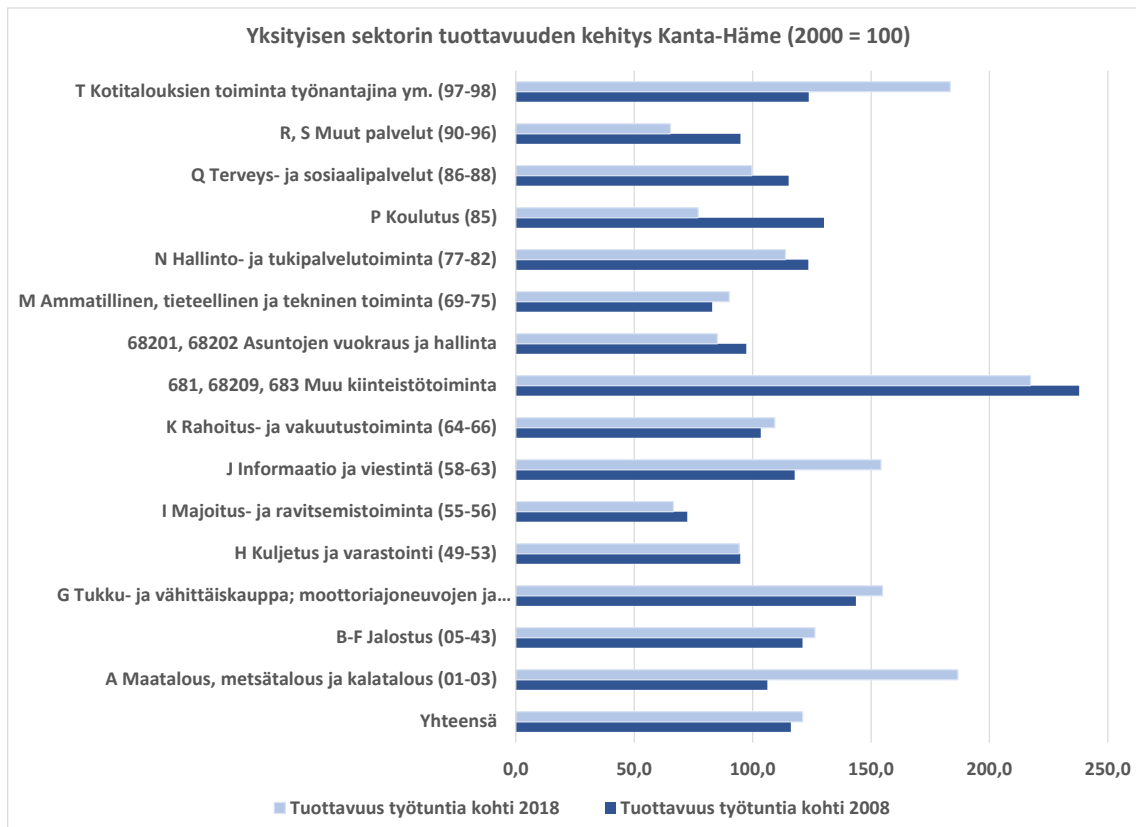
Kuva 4.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

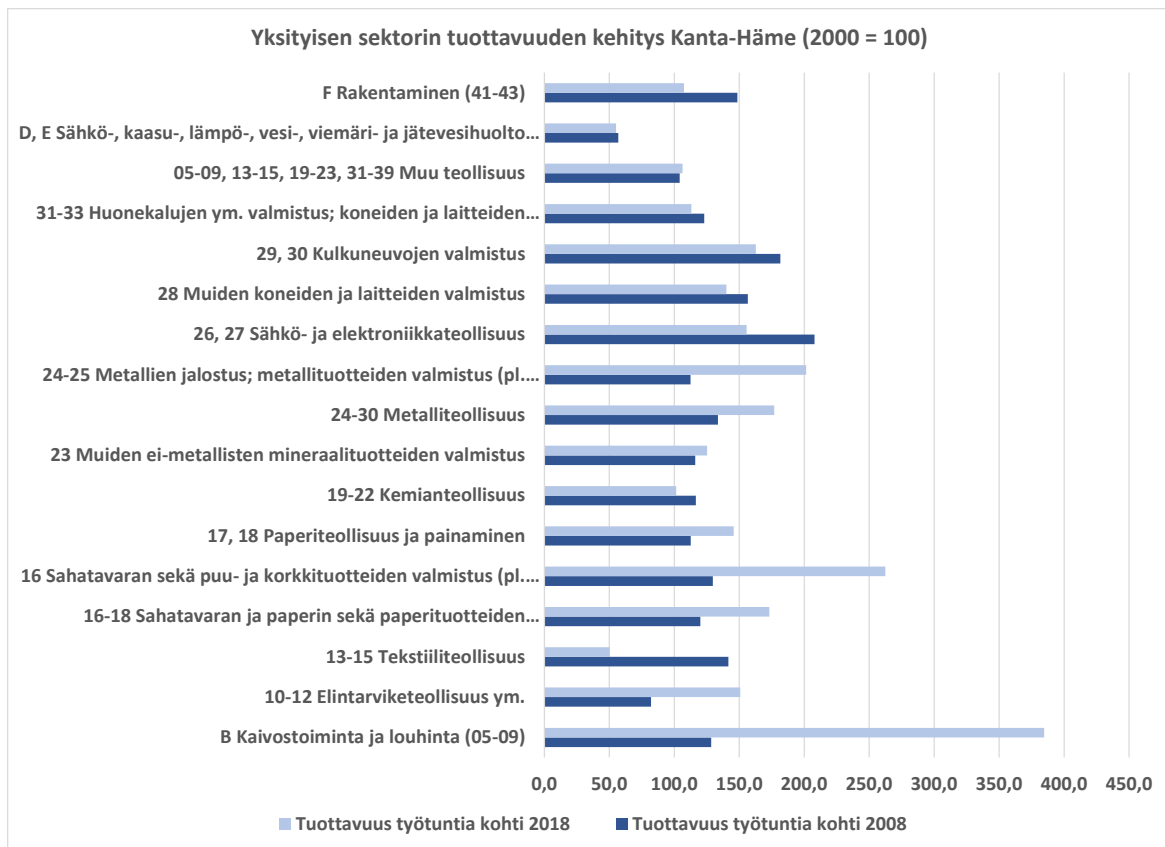
Kuva 4.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

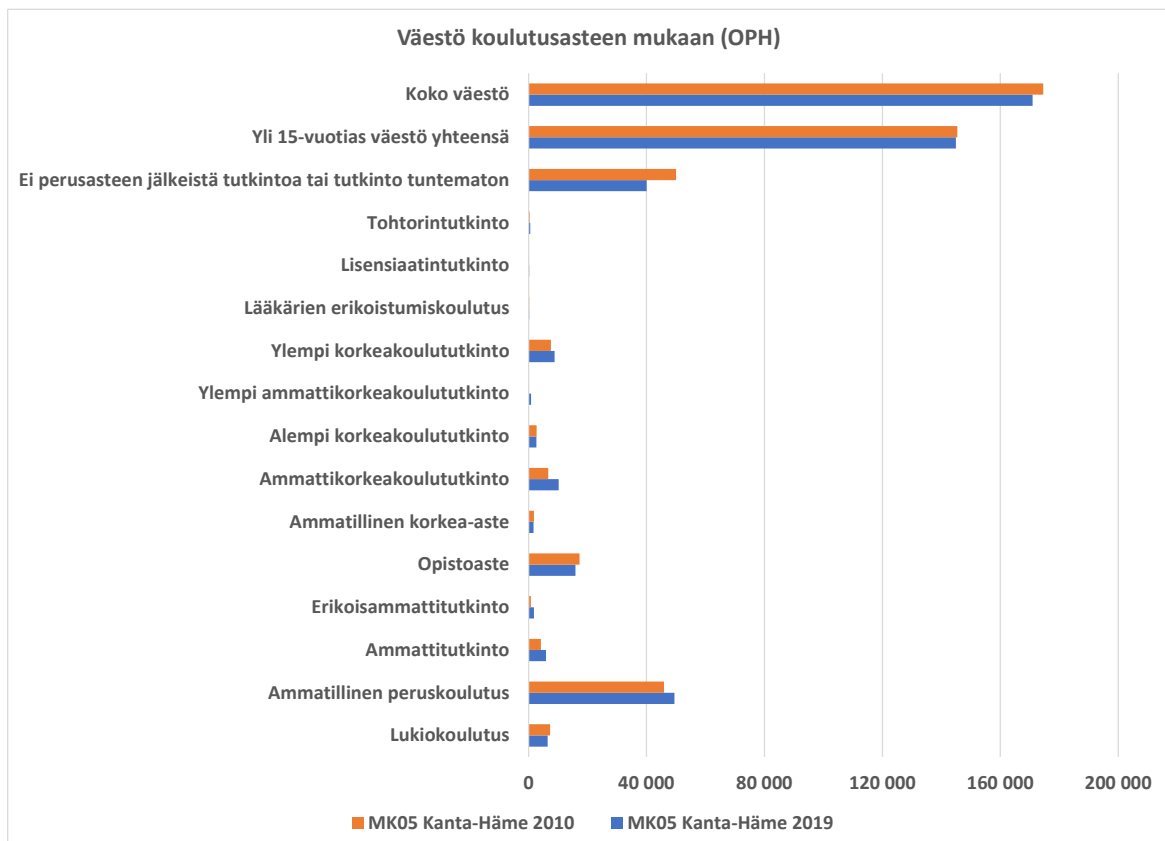
Kuva 4.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

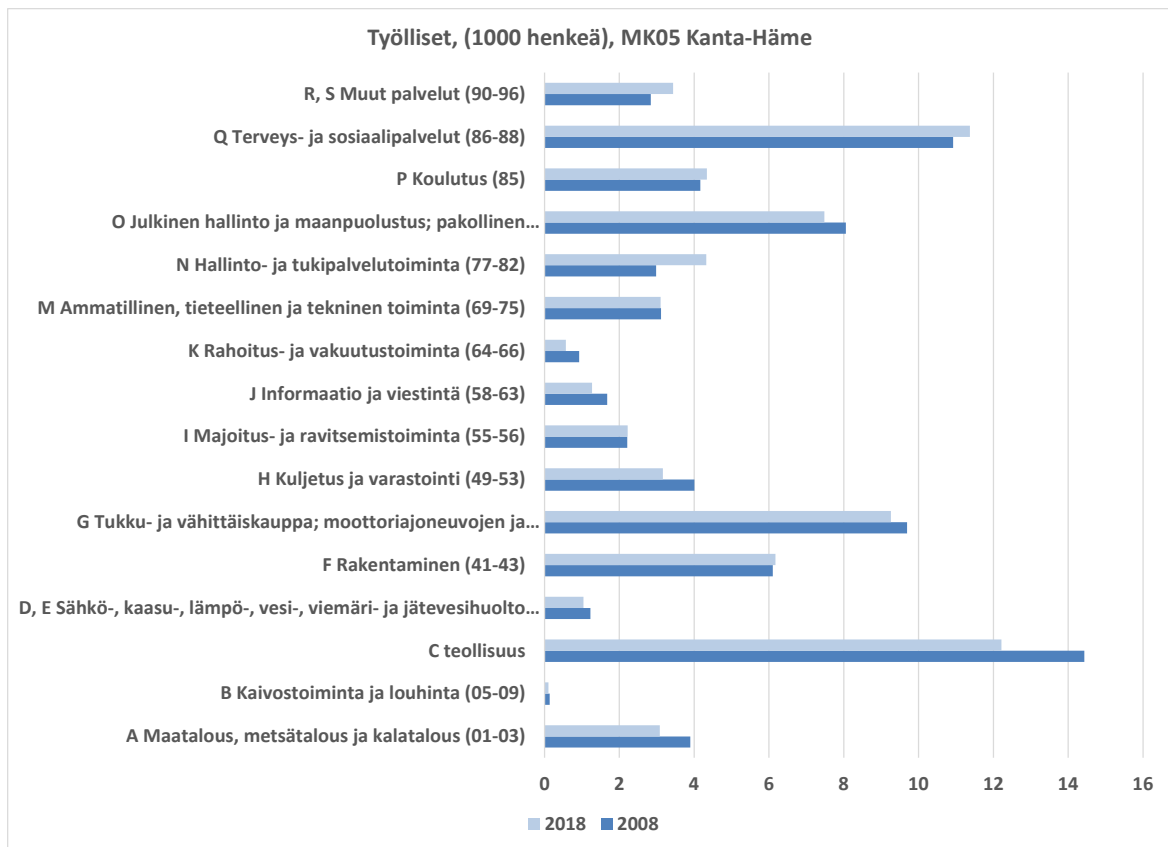
Kuva 4.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

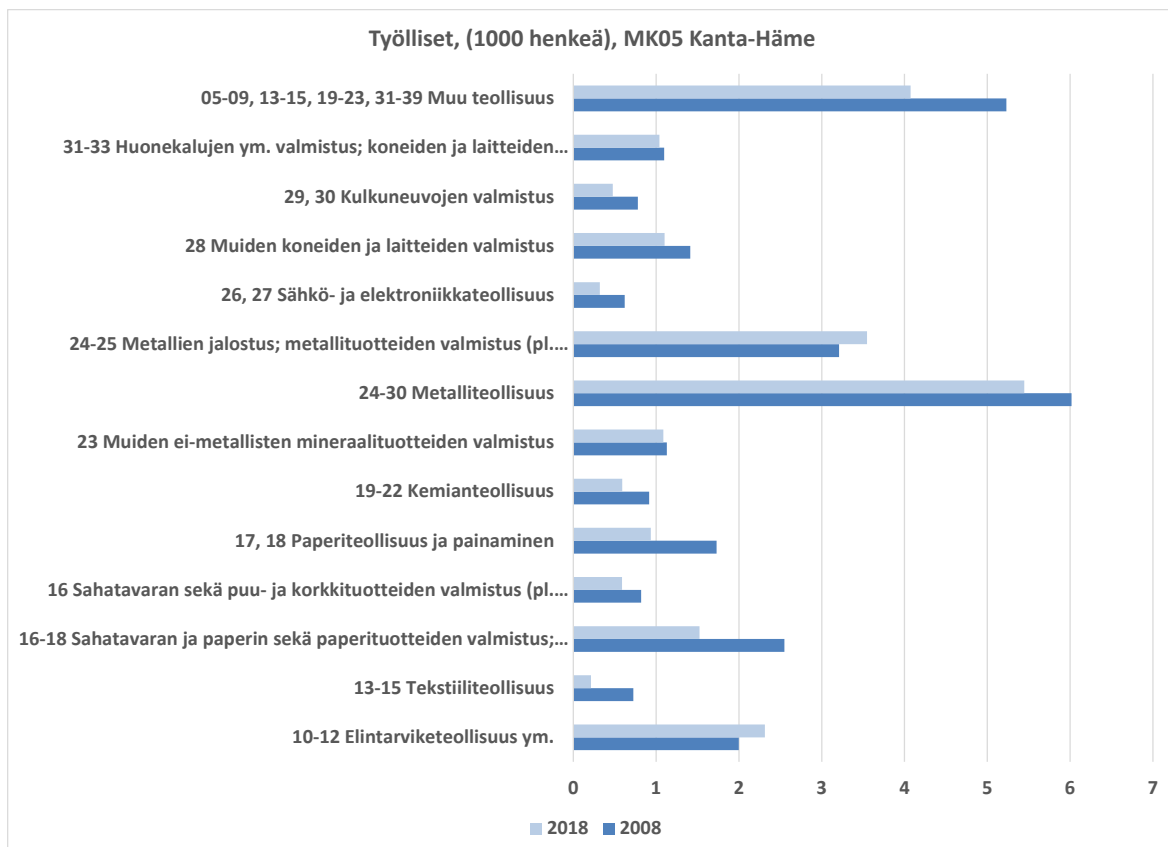
Kuva 4.6 Väestön koulutustaso

Kuva 4.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 4.8 Työllisten määrä, jalostuksen toimialat

Taulukko 4.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK05 Kanta-Häme	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	2,8	2,6	3,8	2,8
B-F Jalostus (05-43)	35,6	32,6	28,8	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	9,6	8,9	10,0	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	4,0	3,7	3,2	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,1	1,6	1,5	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	2,2	2,1	1,8	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	2,2	1,7	1,7	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	2,0	1,7	1,8	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	9,9	10,8	13,8	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,3	3,8	4,6	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,1	2,4	3,0	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	7,2	8,8	8,1	5,6
P Koulutus (85)	5,4	5,9	4,4	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	9,8	10,1	10,5	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,7	3,0	3,0	3,0

Taulukko 4.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK05 Kanta-Häme						
Yhteensä	116,1	116,9	121,2	81,7	84,0	82,0
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	106,2	145,7	186,7	92,4	103,0	105,9
B-F Jalostus (05-43)	121,1	117,2	126,3	71,4	71,9	73,6
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	143,6	142,4	154,9	81,0	81,6	80,5
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	94,8	85,2	94,4	70,4	58,0	61,0
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	72,4	83,6	66,6	66,0	95,3	76,5
J Informaatio ja viestintä (58-63)	117,7	192,2	154,2	69,7	88,5	69,0
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	103,4	97,4	109,3	100,4	91,2	91,7
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	237,8	203,0	217,4	93,5	79,9	82,9
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	97,3	76,4	85,1	175,4	156,9	166,1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	82,9	92,6	90,1	78,7	90,4	83,7
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	123,5	103,1	113,8	82,9	84,9	88,0
P Koulutus (85)	130,1	78,1	77,0	120,8	74,5	67,1
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	115,2	126,8	99,7	97,4	126,1	105,3
R, S Muut palvelut (90-96)	94,8	82,8	65,2	107,1	112,9	85,1
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	123,7	189,0	183,4	98,0	99,0	98,8

5 Päijät-Häme

Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Päijät-Hämeessä on esitetty kuvassa 5.1. Työn tuottavuus on kasvanut 1,19 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen. Tuottavuuden taso Päijät-Hämeessä on reilut kymmenen prosenttia koko maan keskiarvon alapuolella (sijaluku 13.), mutta ero on hieman kaventunut vuodesta 2008. Kuvassa 5.2 kuvataan aluetalouden tarjontaerien kasvuhajotelma, jonka mukaan alueellisen arvonlisän kasvusta vuosina 2008 – 2018 yli puolet tuottavuudesta (3,2 %).

Päijät-Hämeen aluetalouden toimialarakennetta kuvataan taulukossa 5.1. toimialojen arvonlisäosuus koko kansantalouden tasolla (sekä yksityisen että julkisen sektorin). Alkutuotannon, jalostuksen – etenkin sähkötekniikan, metalli- ja kemianteollisuuden - sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kaupan osuus on maan keskiarvoa suurempi, kun taas muun muassa hallinnon ja koulutuksen osuus on sitä pienempi.

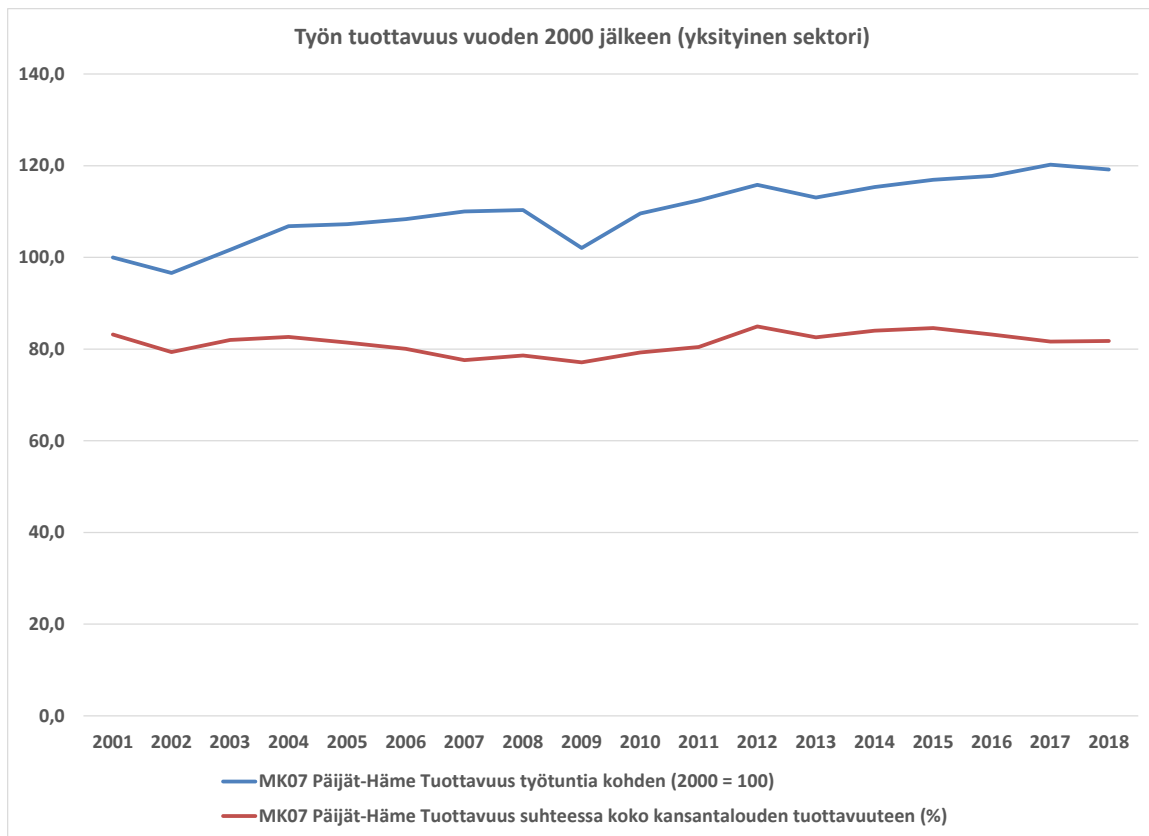
Kuviin 5.3 – 5.4 ja taulukkoon 5.2 on kuvattu toimialojen tuottavuuskasvu ja tuottavuus koko maan keskiarvoon verrattuna Päijät-Hämeessä. Toimialoista alkutuotannossa, jalostuksessa ja kaupassa sekä informaatioalalla ja koulutuksessa työn tuottavuus on kasvanut maakunnan keskiarvoa nopeammin, ja alkutuotannon, koulutuksen sekä muiden palvelujen keskimääräinen tuottavuus on maan keskiarvon yläpuolella. Näiden toimialojen yhteinen osuus koko maakunnan arvonlisästä jää kuitenkin alle kymmeneen prosenttiin. Kuvassa 5.5. kuvatussa jalostuksen toimialojen tuottavuudesta kasvu on ollut nopeinta sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa, metalliteollisuudessa ja kaivannaistoimialoilla (kasvu yli 100% vuosina 2000 - 2018).

Päijät-Hämeen väestö on supistunut noin 2,5 prosentilla viime vuosikymmenen kuluessa, mutta koulutustaso on noussut siten, että vailla tutkintoa olevien osuus on laskenut 36 prosentista seitsemällä prosenttiyksiköllä.

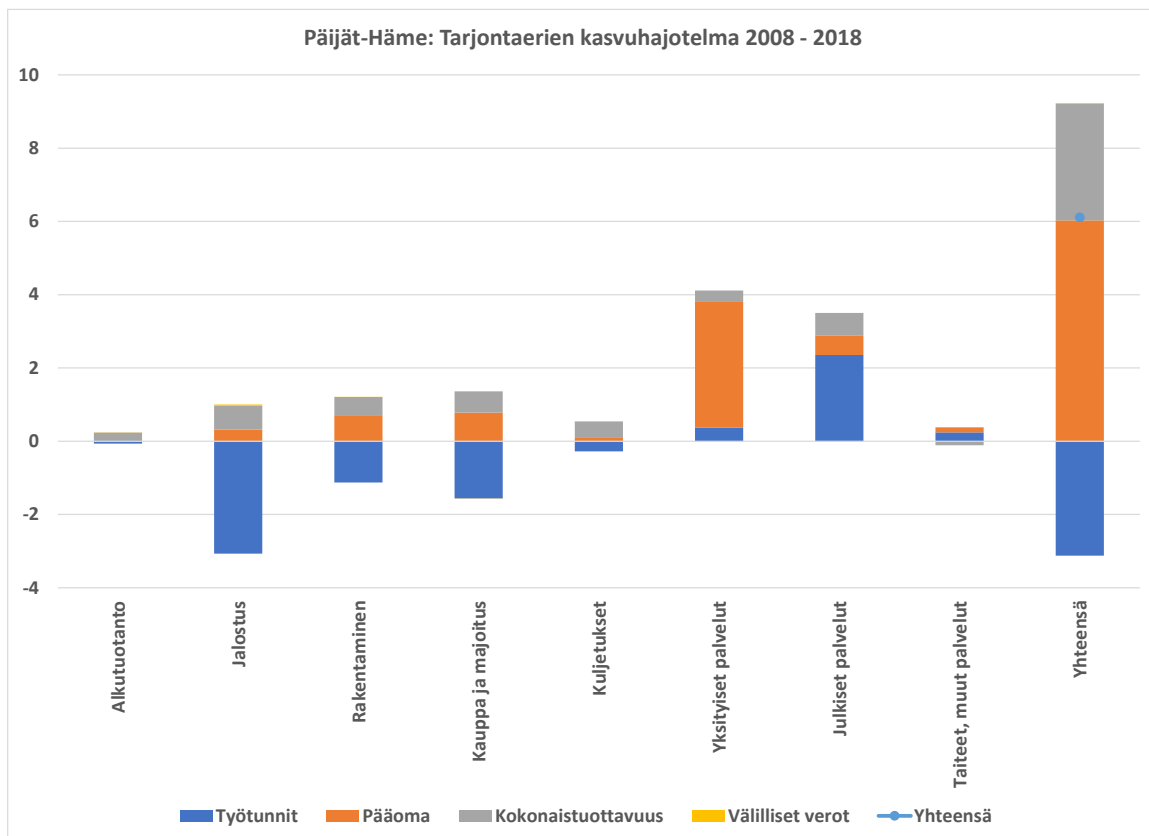
Työllisten määrä – kuvioissa 5.7 ja 5.8. – on laskenut noin 6000:lla teollisuudessa (etenkin metalliteollisuudessa) mutta kasvanut hoiva-aloilla ja hallinnossa. Päijät-Hämeen työllisten määrä laskee kaikkiaan lähes kuudella tuhannella.

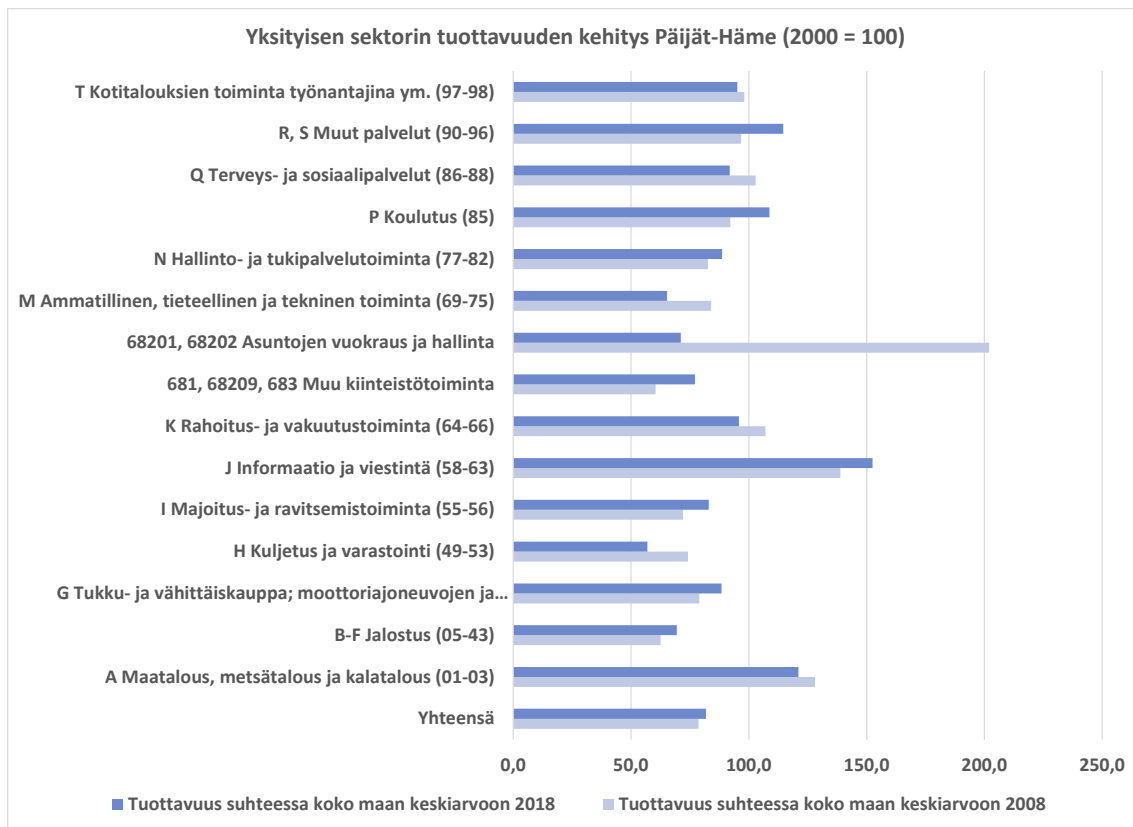
Kuva 5.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

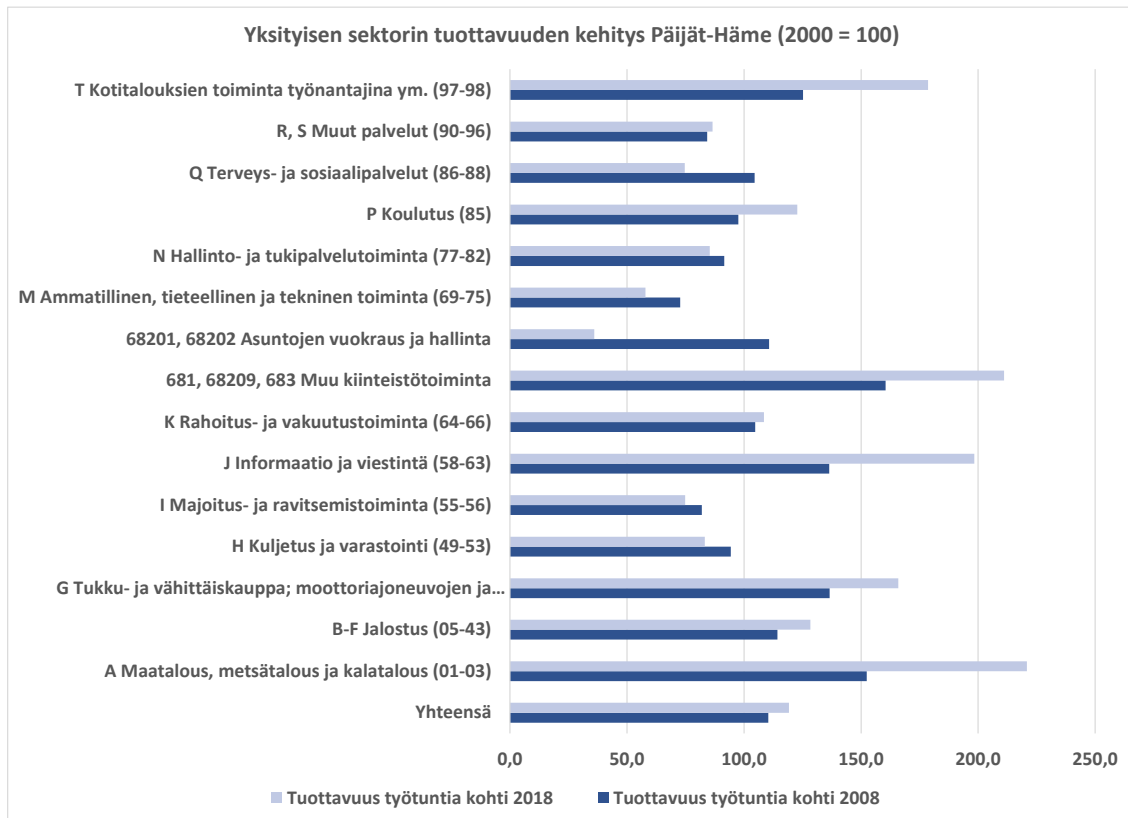
Kuva 5.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

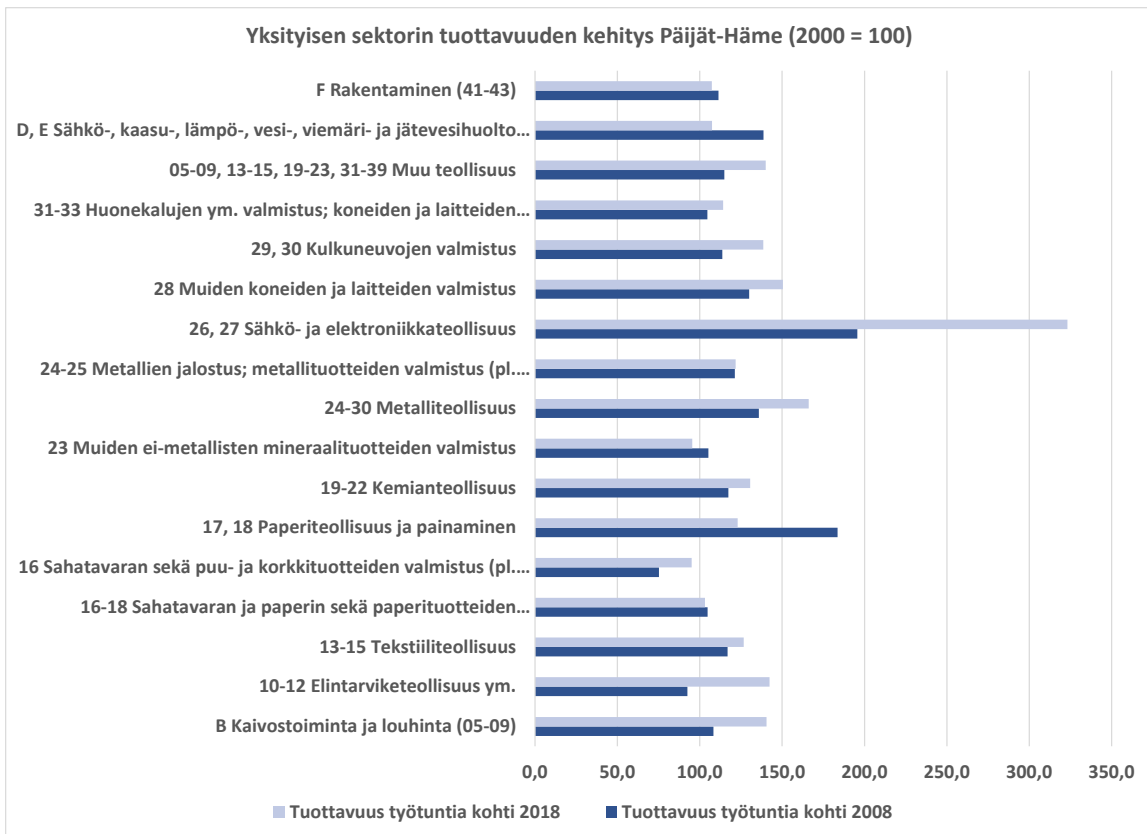
Kuva 5.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

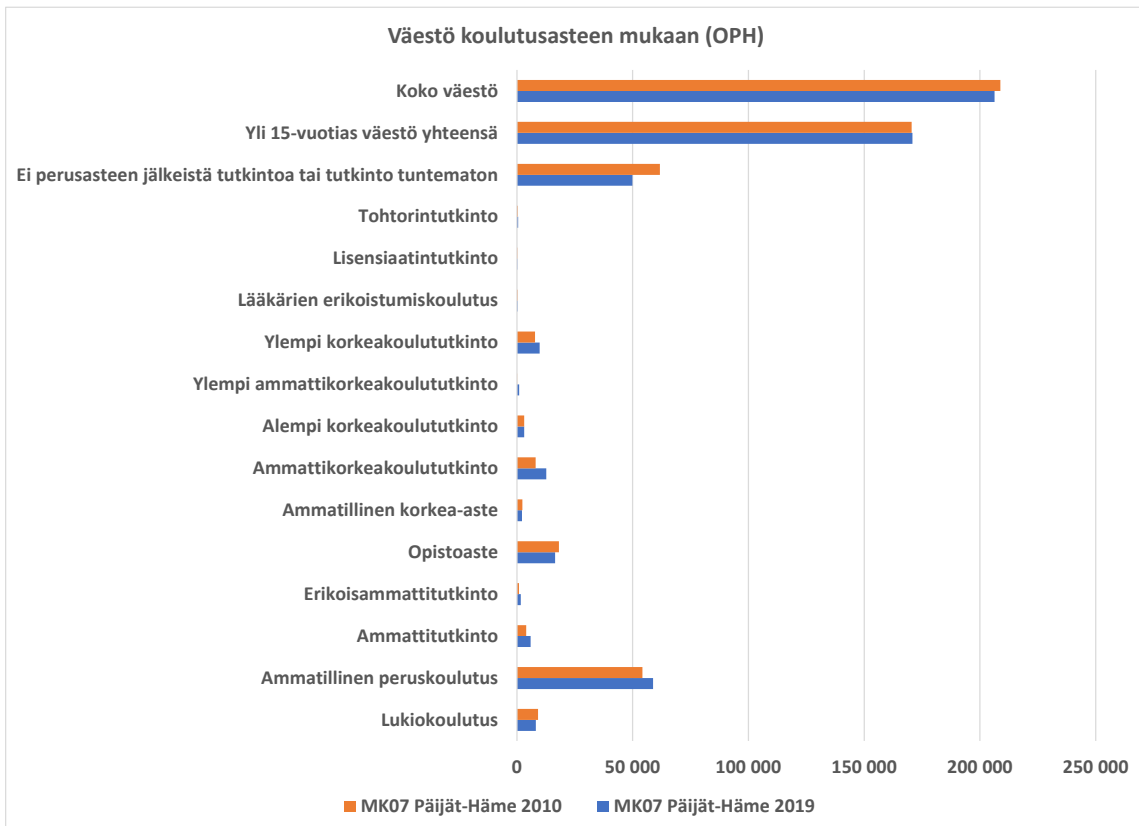
Kuva 5.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

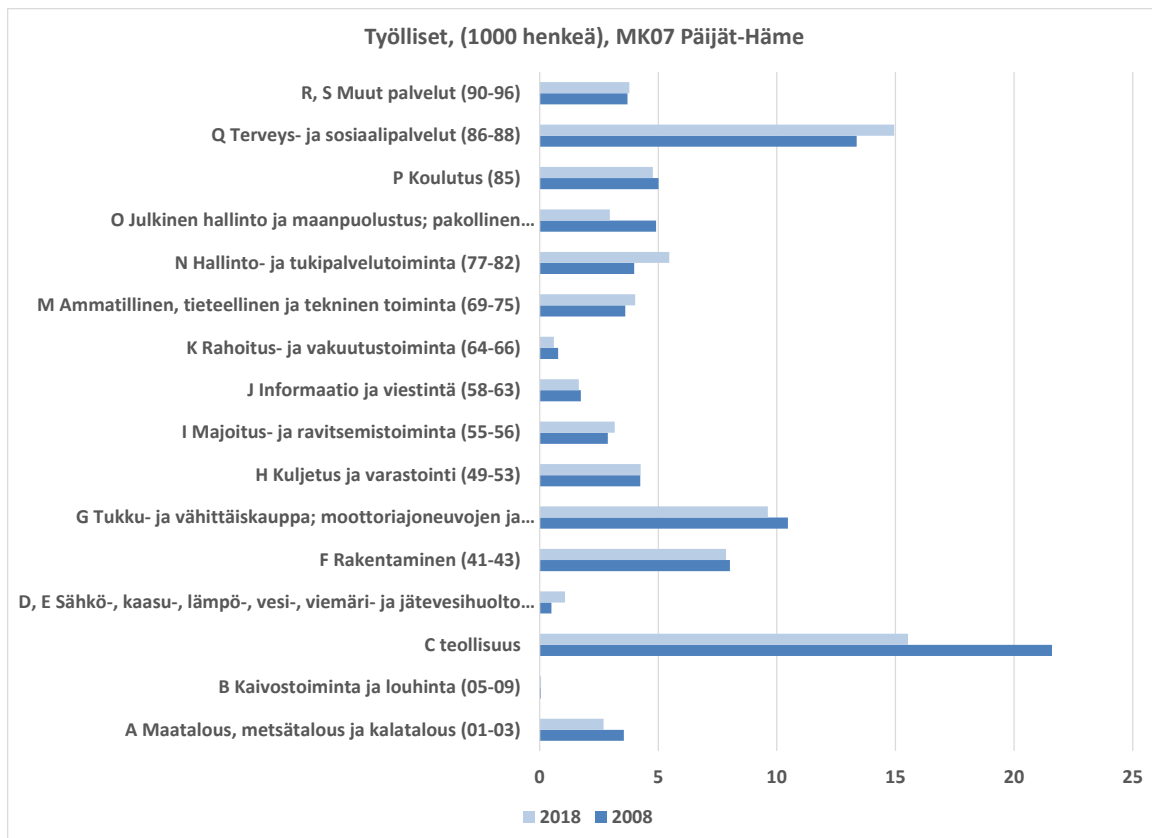
Kuva 5.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

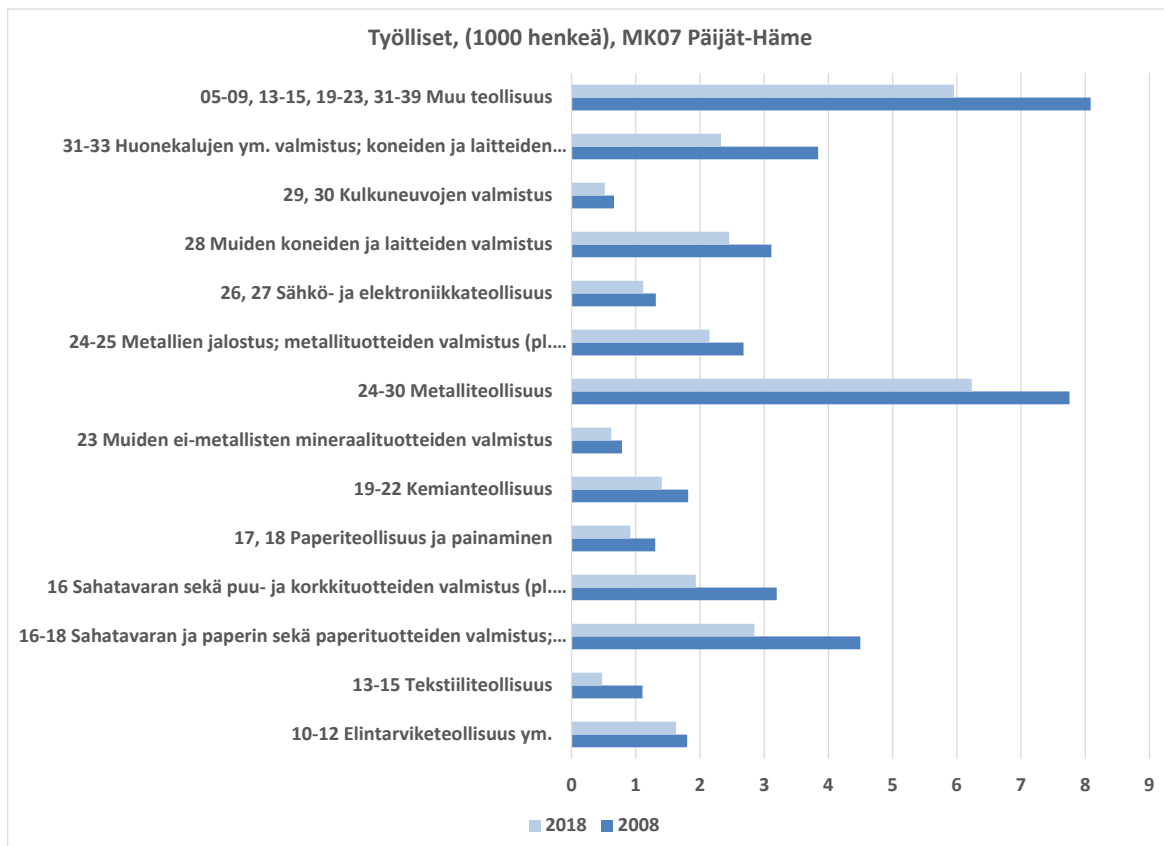
Kuva 5.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 5.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 5.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 5.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK07 Päijät-Häme	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	3,6	2,9	3,5	2,8
B-F Jalostus (05-43)	36,8	32,3	34,0	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	9,0	10,5	9,4	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	4,2	3,9	3,5	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,4	1,7	2,0	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	3,3	3,2	2,9	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,6	1,6	1,4	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,6	1,4	1,6	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	10,4	11,0	13,3	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,2	3,0	2,9	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,5	4,4	3,8	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	4,9	4,9	4,0	5,6
P Koulutus (85)	4,8	5,4	3,9	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	9,8	10,8	10,8	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,8	3,0	2,8	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,1	0,1	0,1	0,2

Taulukko 5.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työntutia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK07 Päijät-Häme						
Yhteensä	110,3	115,4	119,2	78,6	84,0	81,8
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	152,4	169,4	220,8	128,1	115,8	121,0
B-F Jalostus (05-43)	114,3	127,9	128,4	62,5	72,8	69,4
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	136,6	156,4	165,9	79,0	91,8	88,4
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	94,4	84,0	83,2	74,1	60,4	56,9
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	81,9	86,3	74,8	72,0	94,9	83,0
J Informaatio ja viestintä (58-63)	136,4	202,5	198,4	138,8	160,1	152,5
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	104,8	93,8	108,5	107,1	92,4	95,8
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	160,5	167,0	211,1	60,4	62,9	77,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	110,7	44,3	36,0	202,0	91,9	71,1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	72,8	62,0	57,9	84,0	73,6	65,3
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	91,5	83,3	85,3	82,7	92,2	88,7
P Koulutus (85)	97,5	112,3	122,7	92,1	109,0	108,8
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	104,5	77,4	74,7	102,9	89,7	91,8
R, S Muut palvelut (90-96)	84,3	67,5	86,5	96,7	93,5	114,6
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	125,2	183,4	178,6	98,1	95,0	95,1

6 Kymenlaakso

Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Kymenlaaksossa on esitetty kuvassa 6.1. Työn tuottavuus on kasvanut 1,22 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen. Tämä kasvuvauhti on hitaampi kuin suurimmassa osassa maakuntia (sijalla 9), mutta tuottavuuden taso oli vuonna 2000 15 ja vuonna 2018 14,1 prosenttia koko maan keskiarvoa korkeampi (sijalla 2). Tuottavuudessa tapahtui notkahdus alaspäin finanssikriisin aikoihin, joka liittyi useiden metsäteollisuuden tehtaiden alasajoon, mutta tuottavuuden kasvu elpyi 2010-luvulla. Kuvassa 6.2 esitetyn tarjontaerien kasvuhajotelman mukaan alueellisen arvonlisän kasvu vuosina 2008 – 2018 on ollut tuottavuuden (2,7 %) ja pääoman kasvun varassa, kun työllisyys maakunnassa on heikentynyt.

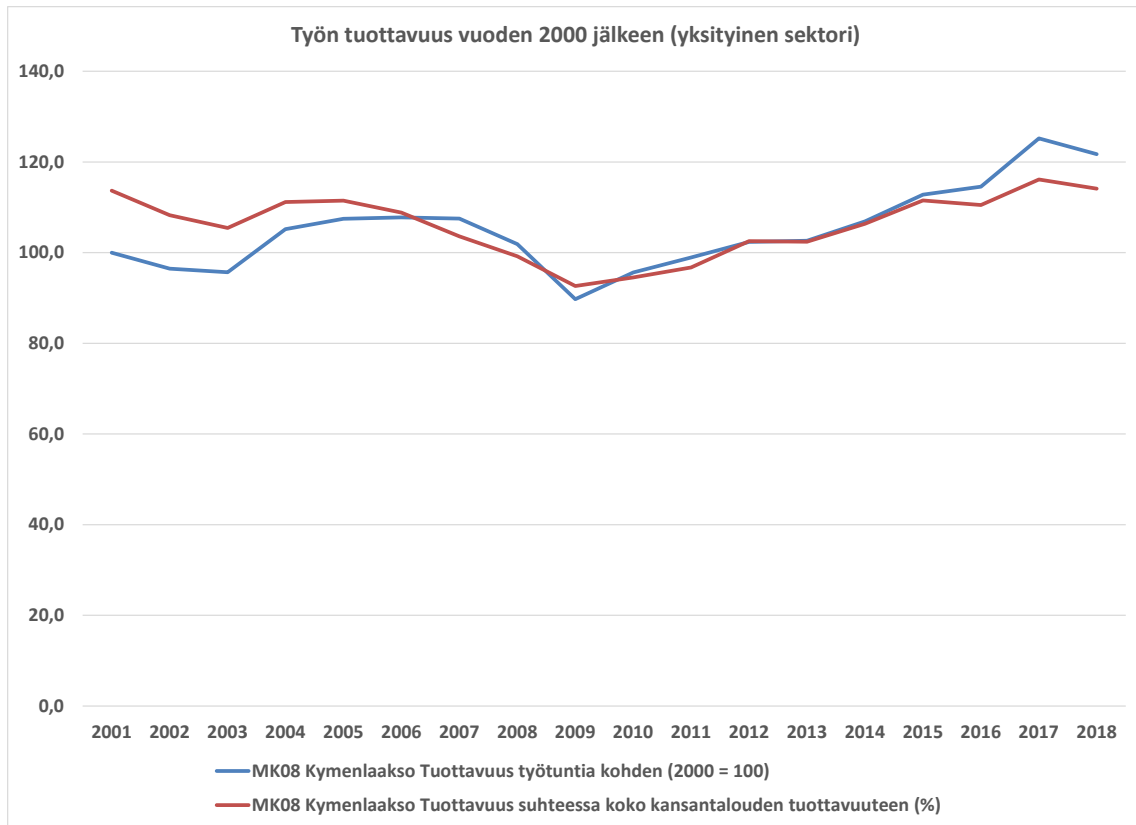
Kymenlaakson taulukossa 6.1 kuvatussa toimialarakenteessa jalostuksen arvonlisäosuus on koko maan keskiarvoa suurempi, kun taas kaupan, kuljetusten ja monien palveluiden osuus on pienempi. Toimialarakennetta on tarkastelujaksolla muuttanut eniten informaatioalan osuuden viisi ja puolikertaistuminen vuoden 2012 jälkeen.

Kymenlaakson rakennemuutos näkyy myös kuvissa 6.3 – 6.5 ja taulukossa 6.2. kuvatussa tuottavuuskasvussa. Suurinta kasvu on ollut informaatioalalla, jossa se ylittää kaikkien toimialojen valtakunnallisen tuottavuuden kasvuvauhdin moninkertaisesti. Informaatioala ei kuitenkaan ole ainoa korkean tuottavuuden ala, vaan Kymenlaakson tuottavuuskasvu on ollut alle maan keskiarvon vain jalostuksen, kuljetuksen sekä majoituksen ja ravitsemustoiminnan toimialoilla sen tuntumassa tai yläpuolella. Myös tuottavuuden taso on ollut valtakunnallista keskiarvoa korkeampi. Myös energiantuotannossa, tekstiiliteollisuudessa ja muiden koneiden ja laitteiden valmistuksessa tuottavuuden kasvu on ollut yli 100% vuosina 2000 – 2018, selvästi maan keskiarvoa nopeampaa.

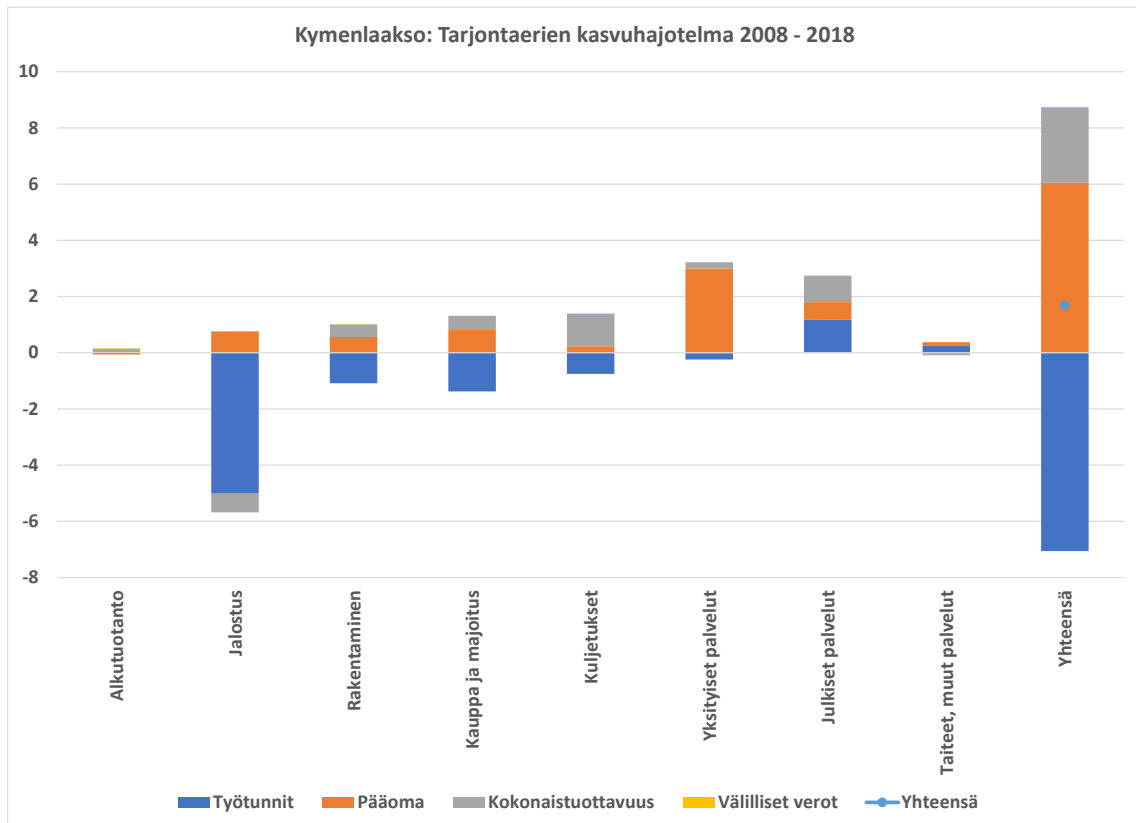
Kymenlaakson väestö on vähentynyt yli 6 prosenttia (noin 11000 asukasta) viime vuosikymmenen mittaan. Koulutusaste on kohentunut, mutta vailla tutkintoa olevien yli 15-vuotiaiden osuus on kutakuinkin maan keskiarvoa, noin 28 prosenttia.

Kymenlaakson teollisuuden työpaikat vähenivät 2008 – 2018 yli kolmannella tuhannella, mutta hoiva-alojen ja hallinnon sekä hallinnon tukipalvelujen työllisten lukumäärä kasvoi. Kymenlaakson työllisten määrä laski kuitenkin noin 5500:llä.

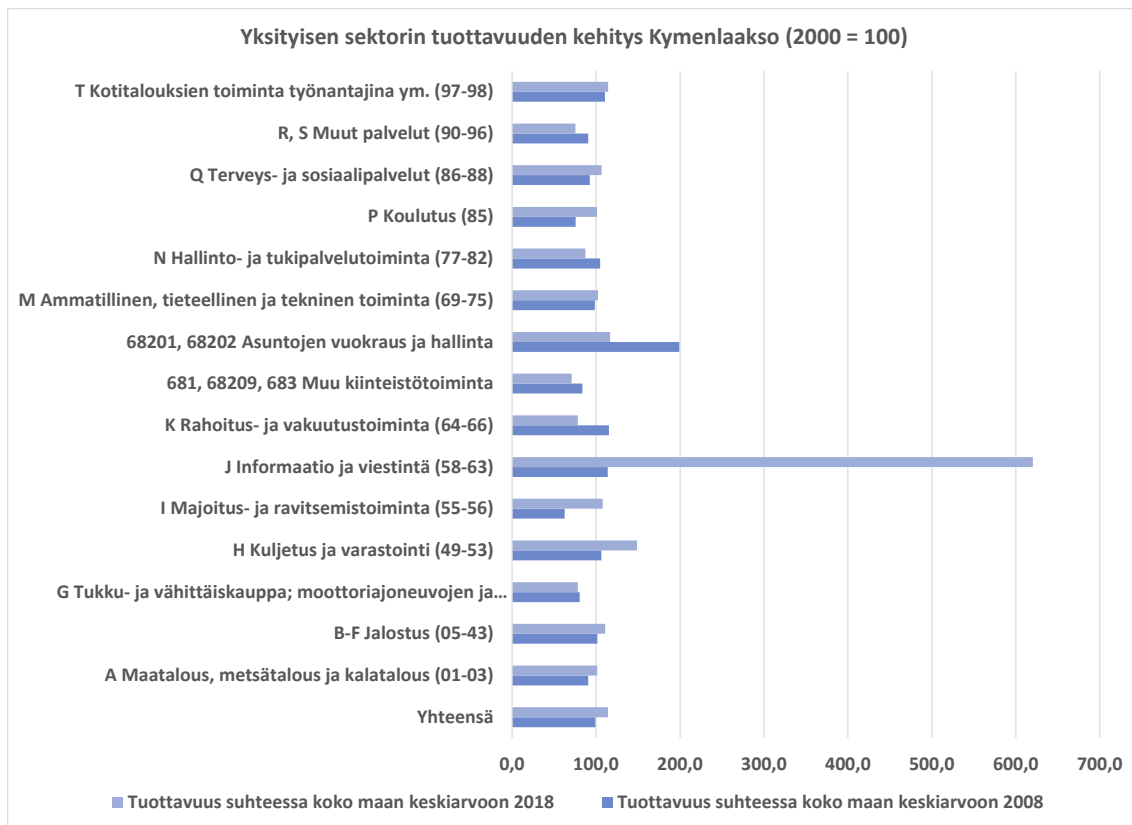
Kuva 6.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

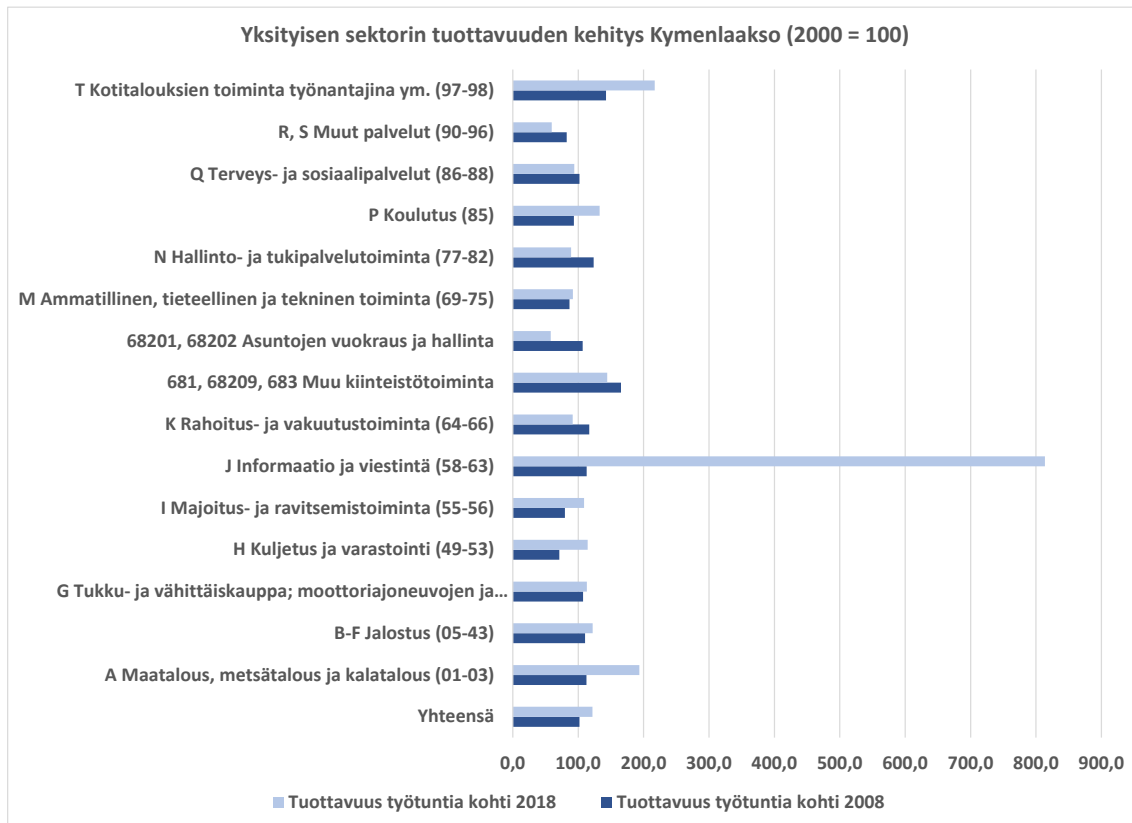
Kuva 6.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

Kuva 6.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

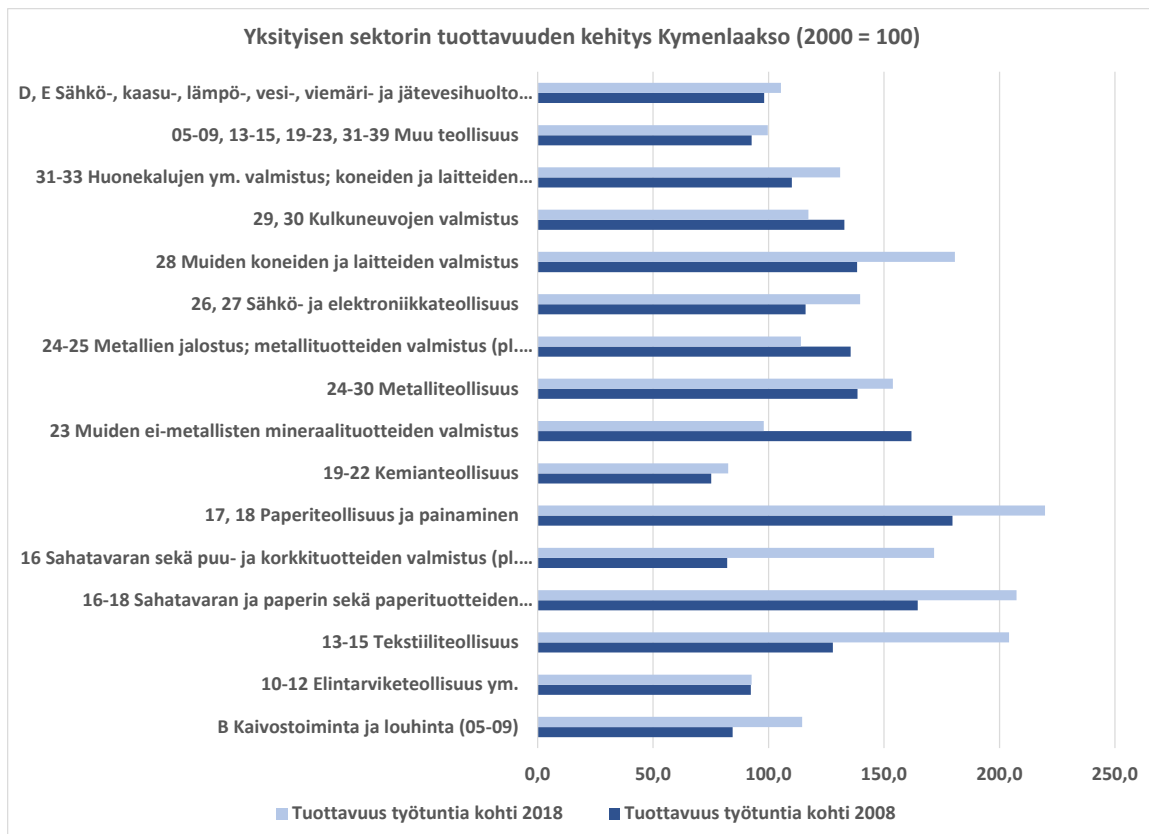

Kuva 6.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

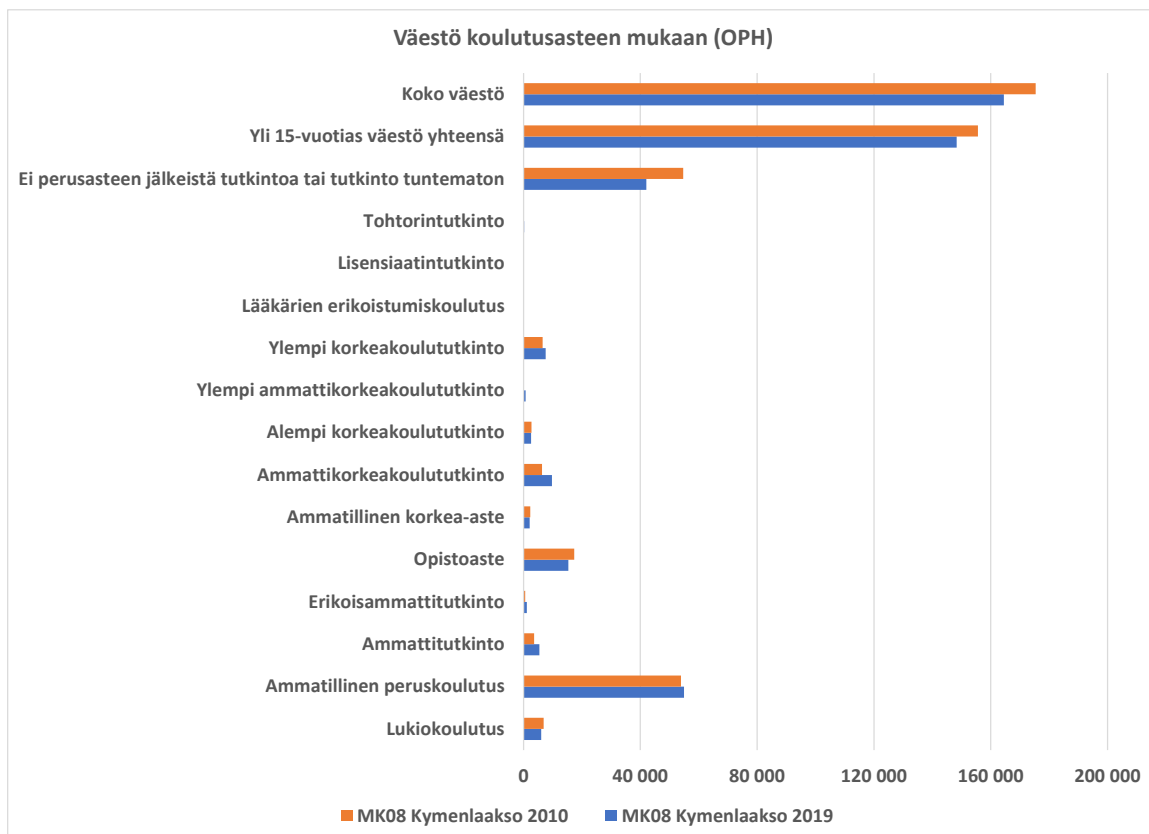

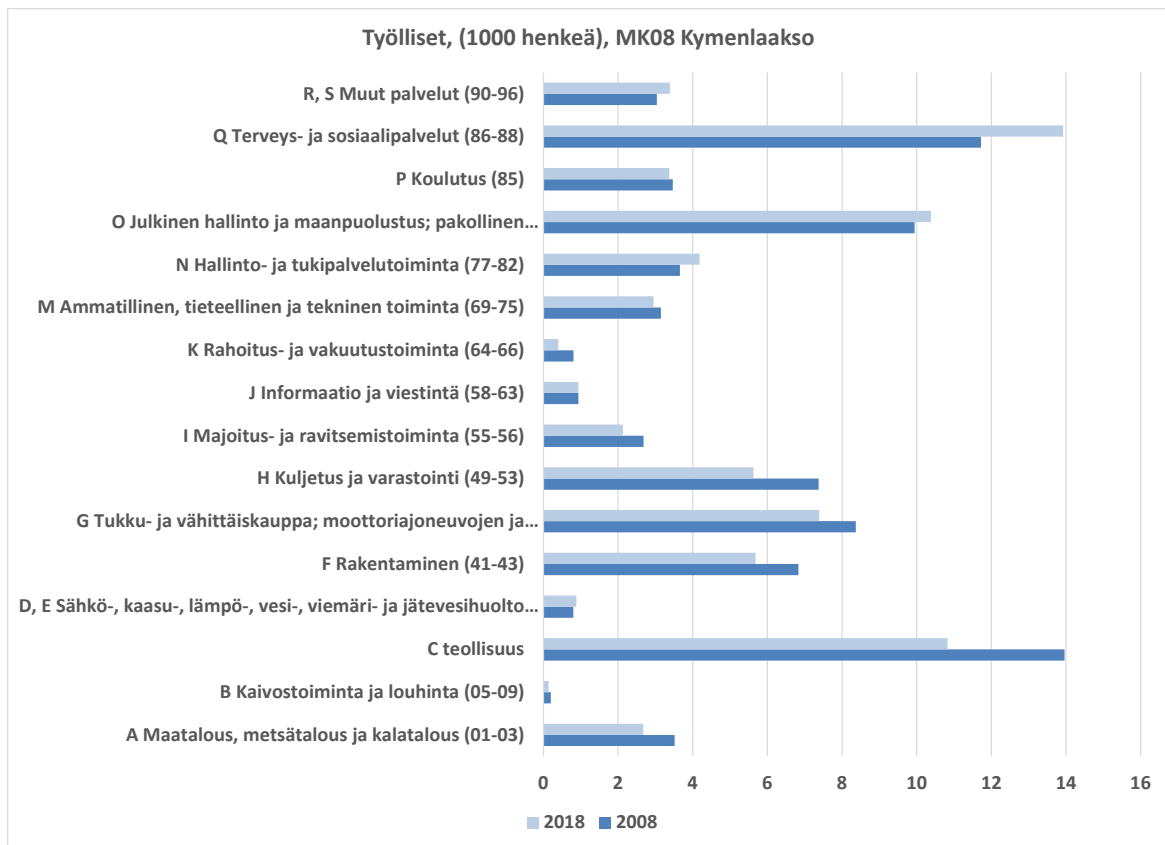
Kuva 6.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

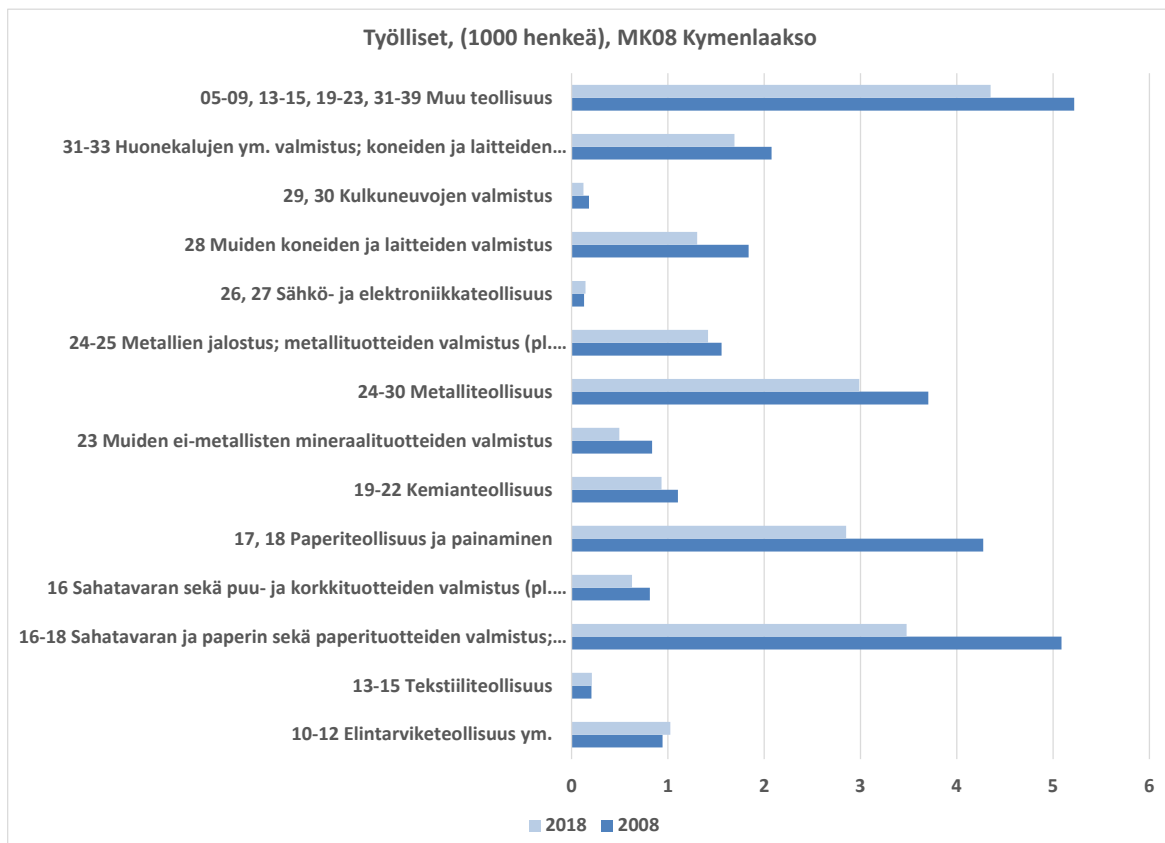
Kuva 6.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 6.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 6.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 6.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK08 Kymenlaakso	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	2,5	2,3	2,9	2,8
B-F Jalostus (05-43)	35,4	28,1	29,3	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	7,7	7,5	6,1	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	9,1	11,4	9,1	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,2	1,7	1,7	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	1,4	2,7	8,2	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,7	1,3	0,8	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,0	1,1	1,0	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	10,0	11,0	10,8	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,2	3,1	3,1	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,8	2,6	2,9	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	8,7	9,2	8,7	5,6
P Koulutus (85)	3,6	4,3	3,5	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	9,2	11,0	9,7	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,4	2,7	2,3	3,0

Taulukko 6.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työntun- tia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK08 Kymenlaakso						
Yhteensä	101,9	106,9	121,7	99,2	106,4	114,1
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	112,6	162,3	193,3	90,5	106,1	101,4
B-F Jalostus (05-43)	110,5	113,3	122,0	101,6	108,3	110,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	107,3	97,3	113,3	80,5	74,2	78,4
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	71,2	82,8	114,4	106,3	113,3	148,8
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	79,5	89,3	108,9	62,6	87,9	108,1
J Informaatio ja viestintä (58-63)	112,9	356,6	813,6	113,9	279,7	620,3
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	116,7	95,5	91,6	115,3	91,0	78,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	165,5	127,2	144,3	83,8	64,6	70,9
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	106,7	70,3	57,8	199,2	149,6	116,8
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	86,6	88,5	91,9	98,6	103,5	102,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	123,5	83,4	89,2	105,0	86,9	87,2
P Koulutus (85)	93,2	133,7	132,8	75,7	111,6	101,2
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	101,8	121,3	94,0	92,5	129,8	106,6
R, S Muut palvelut (90-96)	82,4	67,1	59,5	90,5	88,9	75,4
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	142,4	220,4	216,9	110,5	113,1	114,4

7 Satakunta

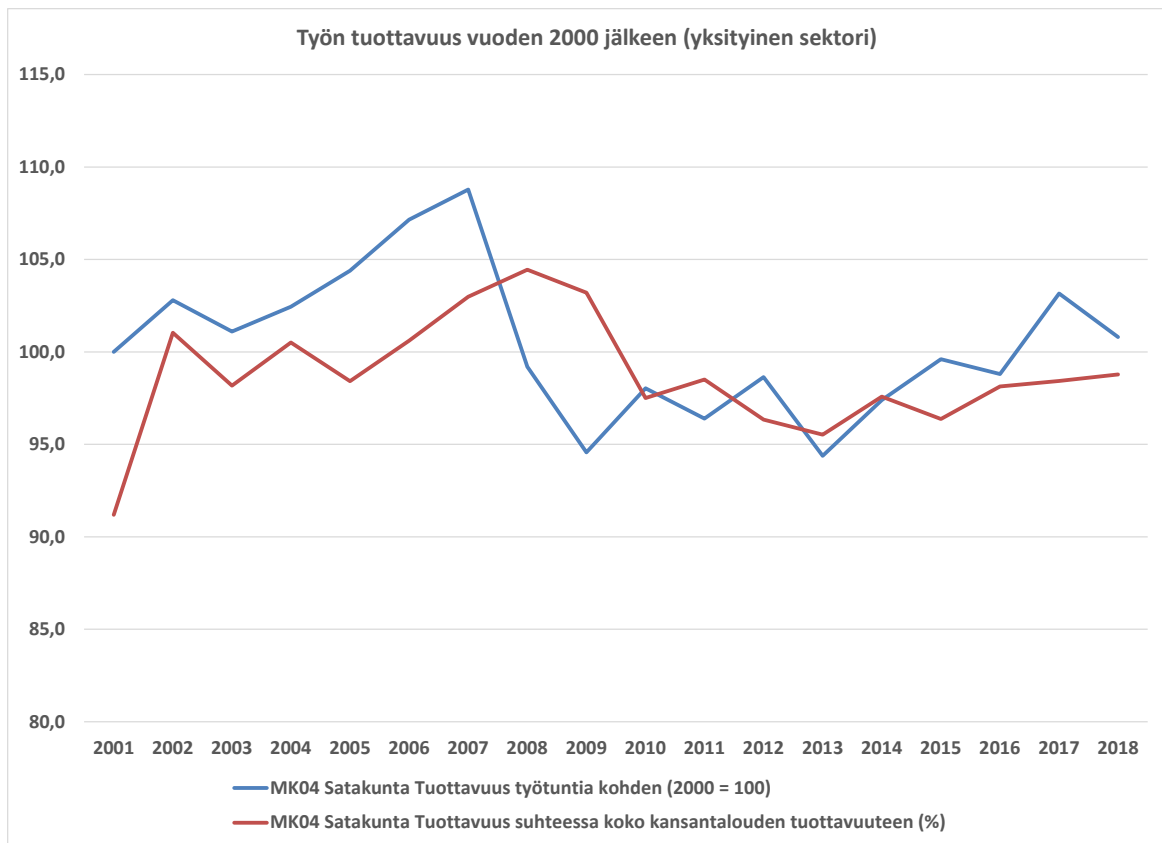
Satakunnan työn tuottavuuden kasvu esitetty kuvassa 7.1. Kuvassa verrataan myös tuottavuuden tasoa koko maan keskiarvoon. Satakunnan työn tuottavuus on kasvanut vain hieman vuoden 2000 jälkeen, mikä on koko maan keskiarvoon verrattuna selvästi vähemmän (sijalla 18). Kuvan 7.2 kasvuhajotelman mukaan alueellisen arvonlisän kasvusta kolmannes syntyi tuottavuuden kasvusta (1,6 %).

Satakunnan aluetaloudessa taulukossa 8.1. jalostuksen osuus on kymmenkunta prosenttiyksikköä koko maan keskiarvoa korkeampi. Satakunnan teollisuudessa erityisesti metallien valmistus ja konepajateollisuudella on suuri osuus. Myös alkutuotannon osuus on koko maan keskiarvoa suurempi, samoin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon.

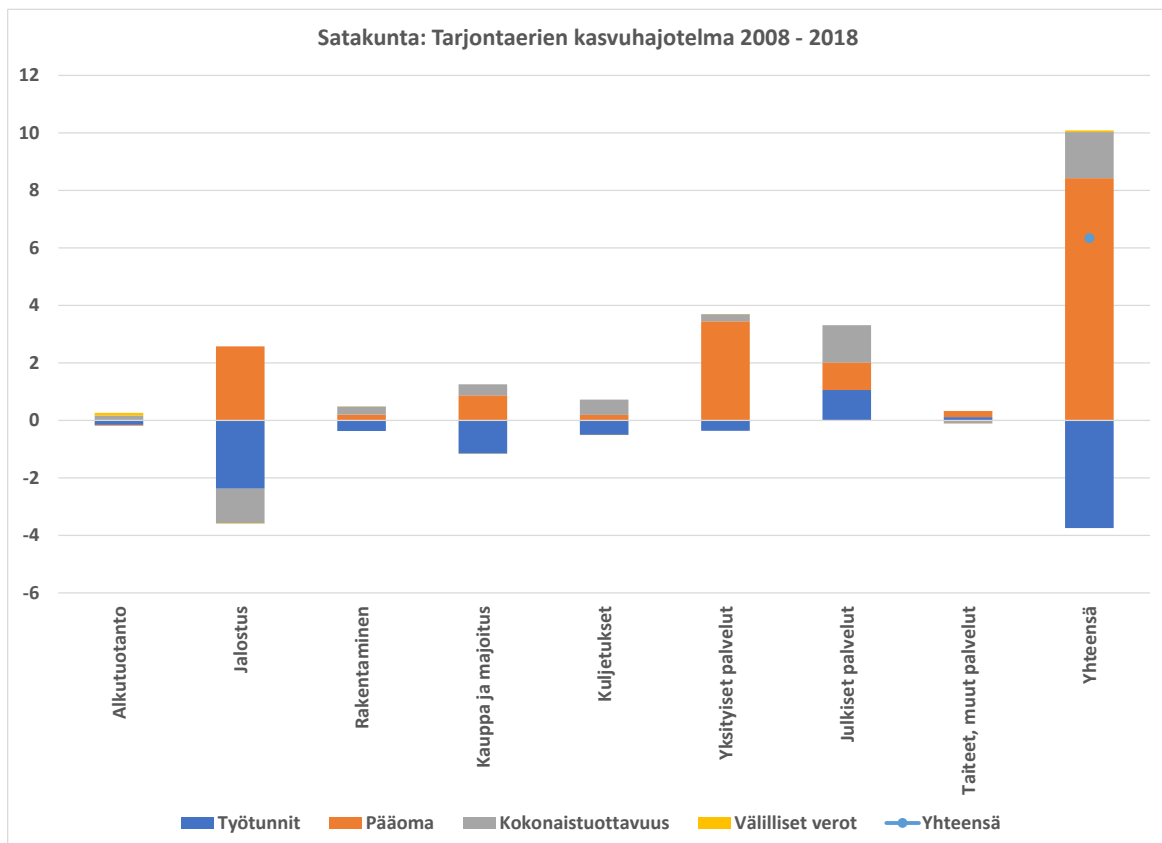
Taulukkoon 7.2 ja kuviin 7.3 – 7.5 on kuvattu Satakunnan toimialojen tuottavuuskasvu ja tuottavuus koko maan keskiarvoon verrattuna. Yksityisen sektorin tuottavuuskasvu on ollut maakunnan keskiarvoa nopeampaa alkutuotannossa, kaupassa, informaatioalalla sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa, mutta koko maan keskiarvoa korkeampi vain viimeksi mainituissa, joissa tuottavuuden taso on myös koko maan keskiarvon yläpuolella. Muilla toimialoilla, etenkin jalostuksessa, tuottavuuden taso jää koko maan tason alle, mikä selittää aluetalouden hitaampaa tuottavuuskasvua. Jalostuksen toimialoilla tuottavuuden kasvu on ollut nopeinta rakentamisessa ja kiinteistöaloilla sekä metsäteollisuudessa, mineraalituotteiden valmistuksessa, sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa, koneiden ja laitteiden valmistuksessa ja sahateollisuudessa (kasvu yli 50% vuosina 2000 - 2018).

Satakunnan väestö on supistunut noin 9000:lla vuosina 2010 – 2019, noin neljällä prosentilla. Samaan aikaan teollisuuden työllisten määrä on laskenut noin 5000:llä, mutta hoiva-alojen ja hallinnon työllisten määrä on kasvanut parilla tuhannella. Satakunnan työllisten määrä on kaikkiaan laskenut hieman yli kuudella tuhannella.

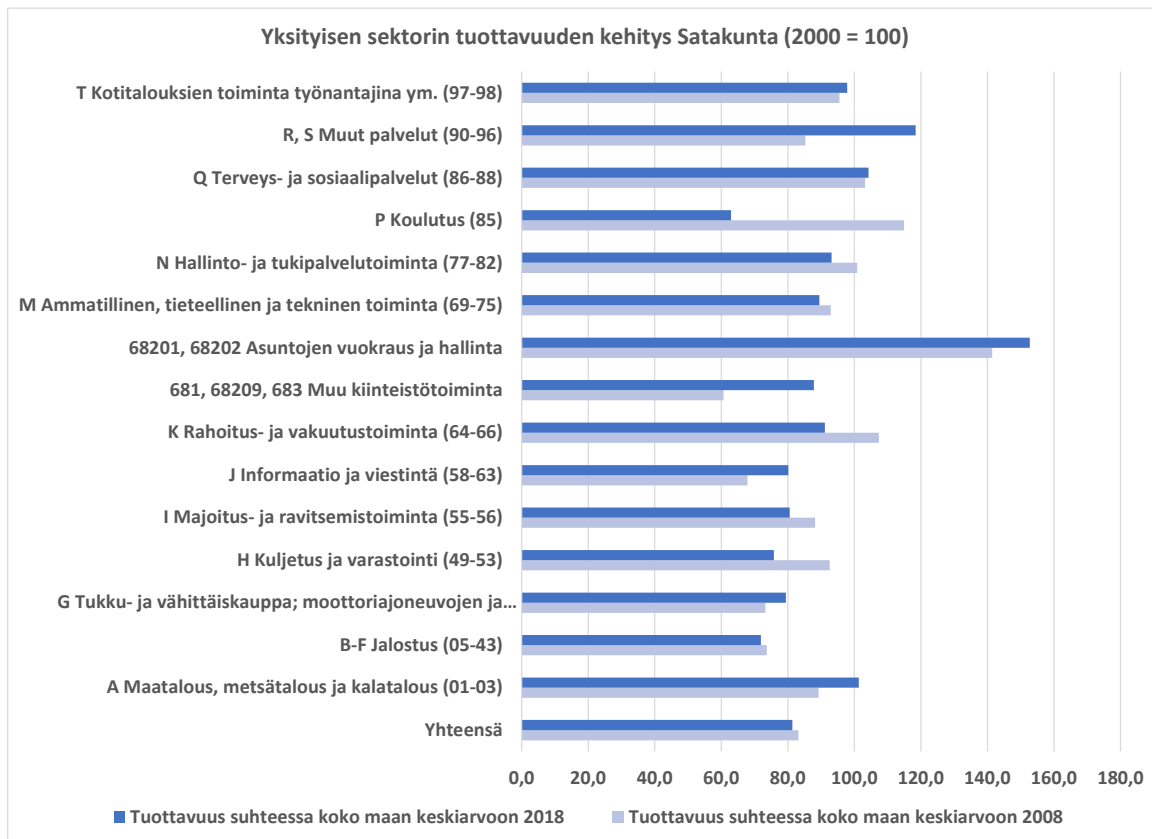
Kuva 7.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

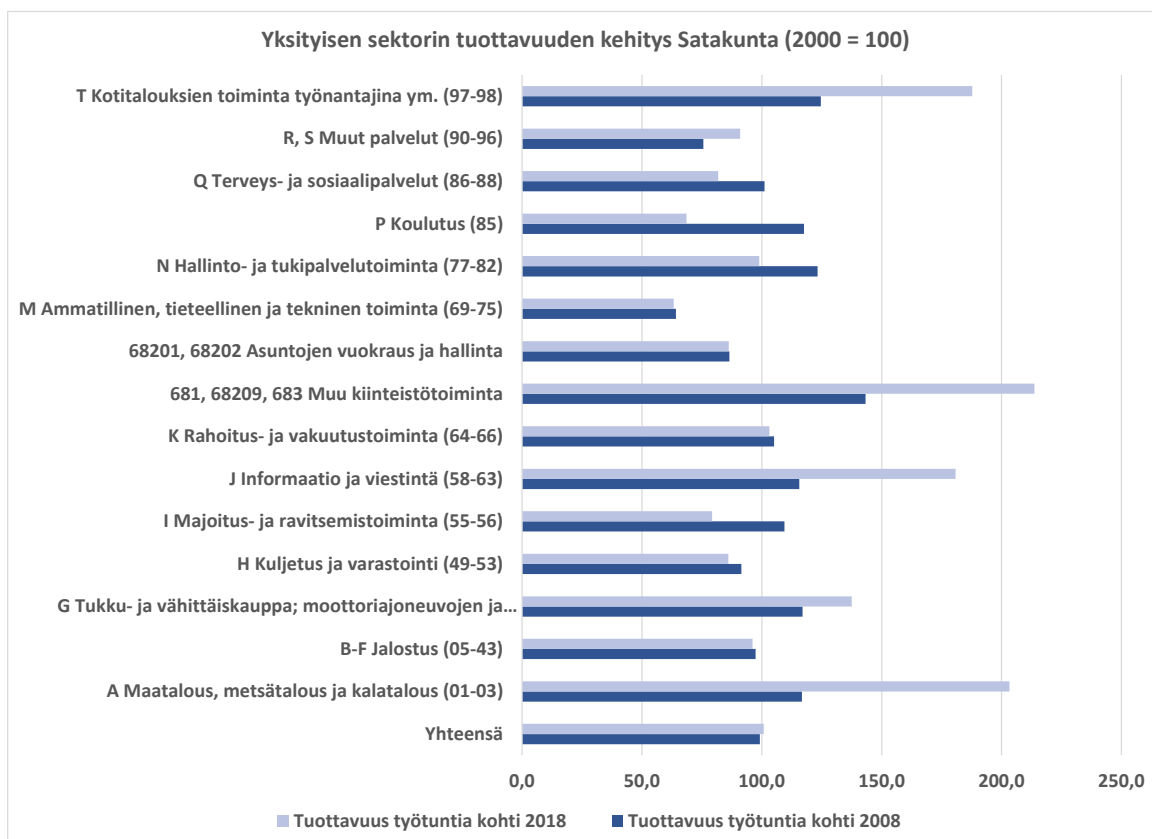
Kuva 7.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

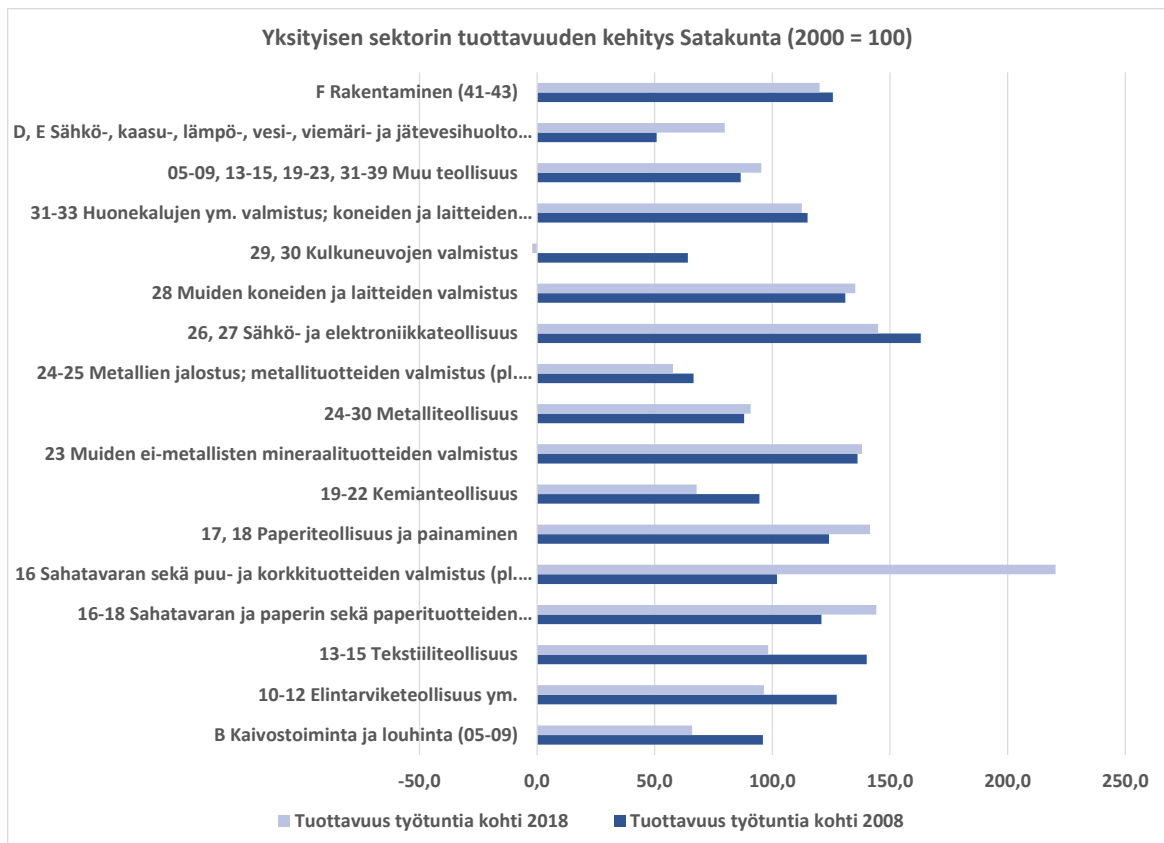
Kuva 7.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

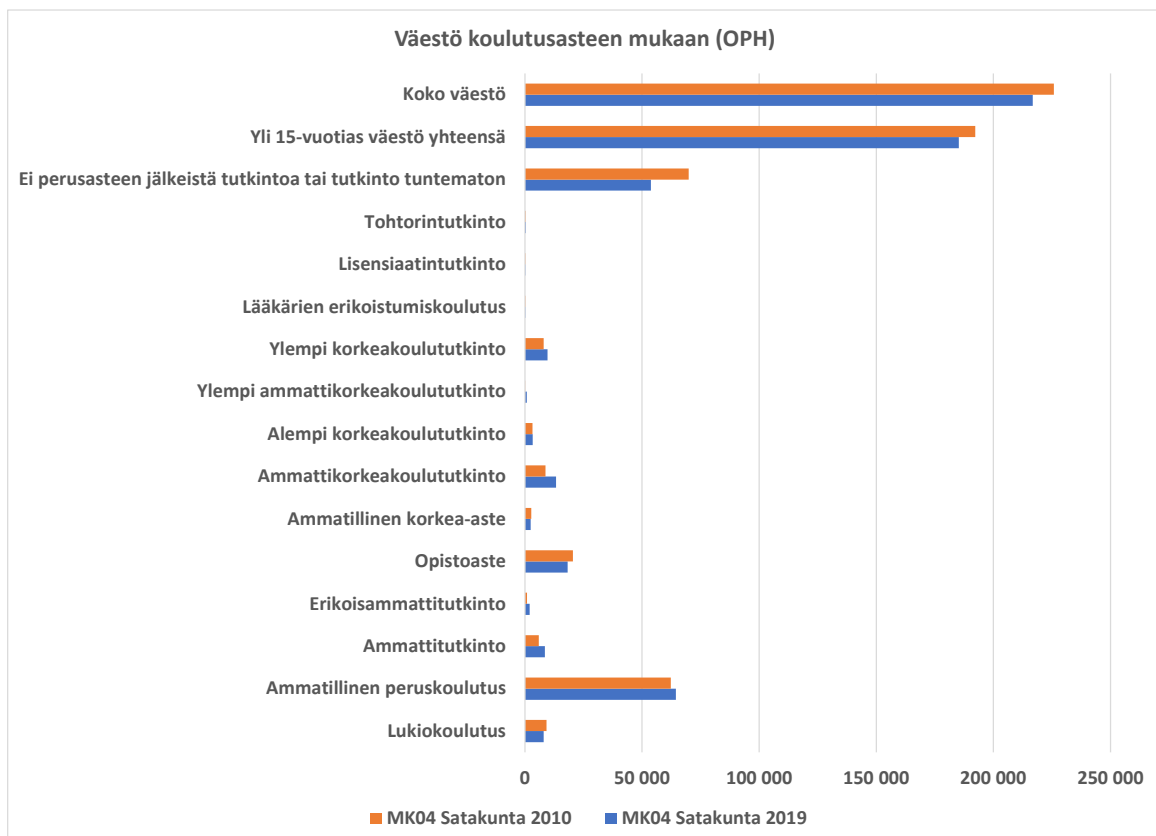
Kuva 7.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

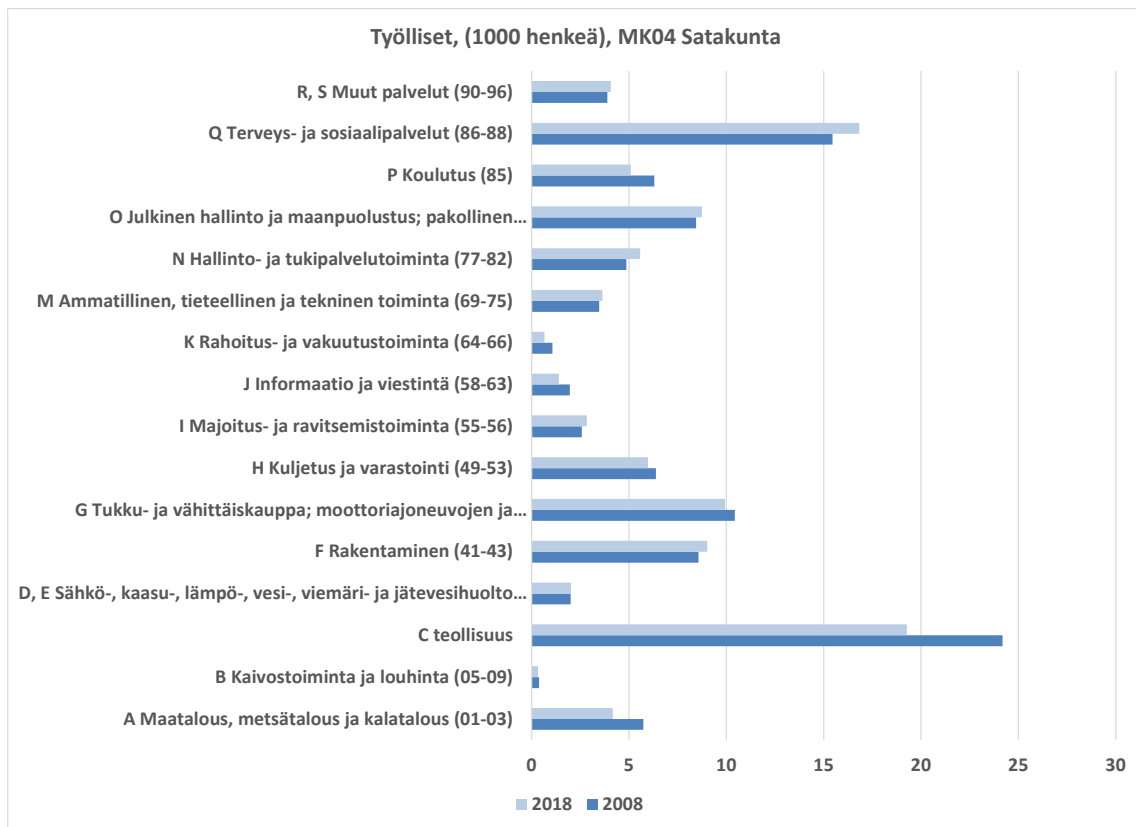
Kuva 7.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

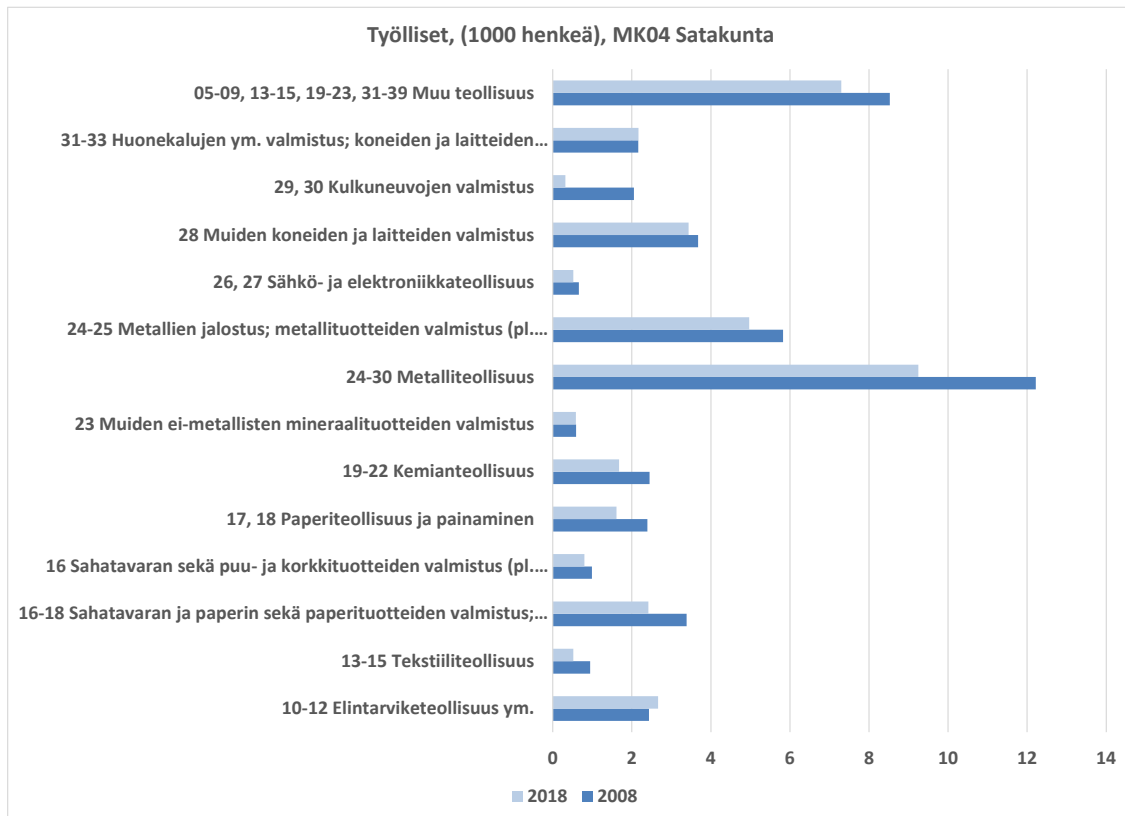
Kuva 7.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 7.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 7.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 7.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK04 Satakunta	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	3,0	2,7	3,7	2,8
B-F Jalostus (05-43)	41,8	40,7	37,9	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	6,7	6,5	7,0	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	6,2	5,6	4,9	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,3	1,3	1,4	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	1,7	1,7	1,7	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,7	1,3	1,3	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	0,7	1,0	1,2	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	9,3	9,8	10,8	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,0	2,9	3,0	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,9	3,0	3,1	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	5,5	6,4	6,4	5,6
P Koulutus (85)	4,6	4,2	4,6	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	9,2	10,1	10,3	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,3	2,6	2,4	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,1	0,1	0,2	0,2

Taulukko 7.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työntuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK04 Satakunta						
Yhteensä	99,2	97,4	100,8	83,2	83,4	81,4
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	116,7	136,6	203,3	89,2	84,8	101,3
B-F Jalostus (05-43)	97,4	94,9	96,1	73,7	74,7	71,9
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	117,0	121,2	137,5	73,3	77,1	79,4
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	91,5	85,5	86,0	92,6	79,3	75,8
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	109,4	78,2	79,2	88,2	78,9	80,5
J Informaatio ja viestintä (58-63)	115,6	180,9	180,8	67,9	82,5	80,1
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	105,1	89,7	103,2	107,3	88,3	91,1
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	143,2	177,7	213,7	60,6	75,3	87,8
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	86,4	94,9	86,2	141,4	176,8	152,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	64,1	60,3	63,2	92,9	89,7	89,5
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	123,3	89,4	98,9	100,8	89,6	93,1
P Koulutus (85)	117,6	66,8	68,6	114,9	67,2	62,9
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	101,1	111,6	81,8	103,2	133,9	104,2
R, S Muut palvelut (90-96)	75,6	73,4	90,9	85,3	99,9	118,4
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	124,6	192,5	187,7	95,5	97,5	97,8

8 Keski-Suomi

Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Keski-Suomessa on esitetty kuvassa 8.1. Työn tuottavuus on kasvanut 1,19 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen (sijalla 14), hieman hitaammin kuin koko maan kaikkien toimialojen keskiarvo. Tuottavuuden taso oli kuitenkin lähes koko maan tasolla (sijalla 8). Kuvan 8.2. kasvuhajotelman mukaan alueellisen arvonlisän kasvusta syntyi vuosina 2008 – 2018 kolmannes tuottavuudesta (3 %).

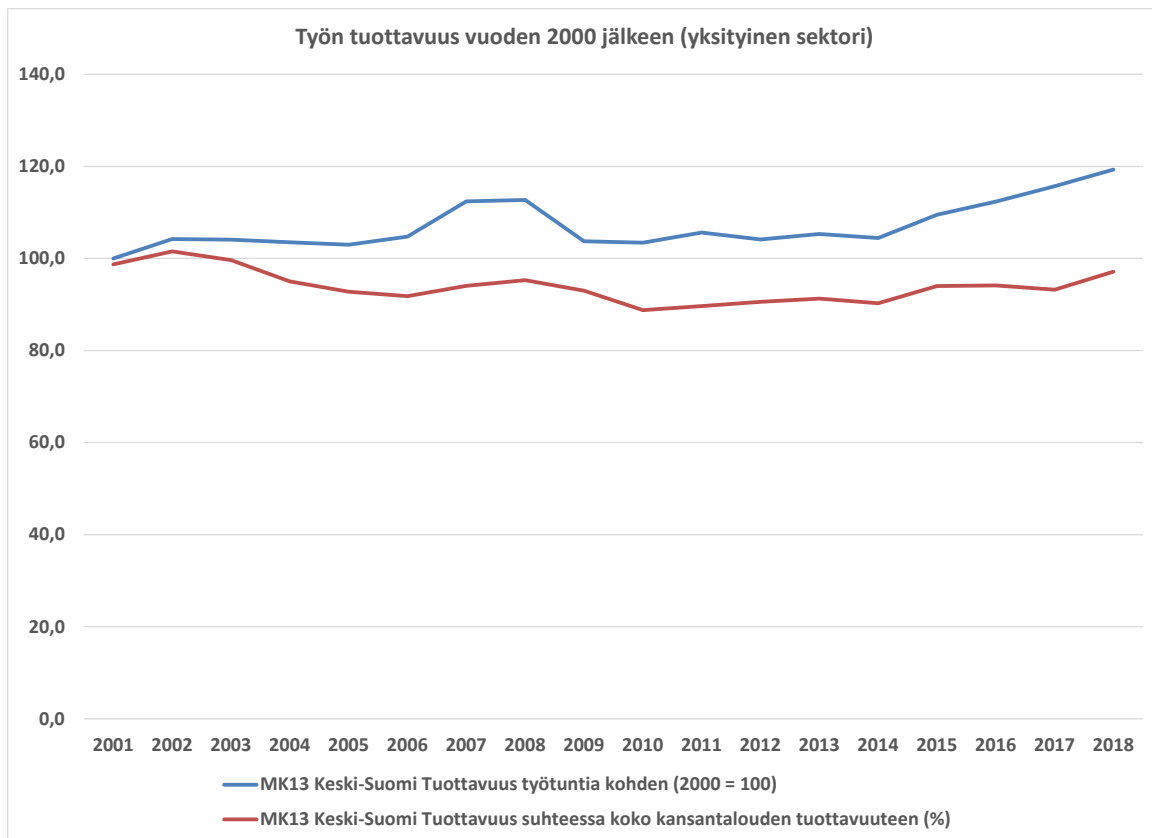
Keski-Suomen toimialarakennetta kuvataan taulukossa 8.1. toimialojen arvonlisäosuuksin. Keski-Suomessa jalostuksen arvonlisä muodostaa koko maan keskiarvoa suuremman osuuden aluetaloudesta. Metsäteollisuuden ja metalliteollisuuden osuus aluetalouden arvonlisästä oli vuonna 2012 noin 23 prosenttia mutta se laski noin 17 prosenttiin vuoteen 2018 mennessä. Koulutuksen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus oli maan keskiarvoa suurempi, mutta muiden palveluiden osuus jää maan keskiarvon alle.

Taulukkoon 8.2 ja kuviin 8.3 – 8.5 on kuvattu Keski-Suomen toimialojen tuottavuuskasvua ja tuottavuutta koko maan keskiarvoon verrattuna. Työn tuottavuus on koko maan keskiarvoa korkeampi alkutuotannossa ja koulutuksessa sekä yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotannossa. Tuottavuus on kasvanut maan kaikkien toimialojen keskiarvoa nopeammin kaupan ja useiden palvelujen sekä tutkimuksen, koulutuksen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialoilla. Jalostuksen toimialoilla tuottavuuden kasvu oli nopeinta maa- ja metsätaloudessa sekä metsäteollisuudessa (kasvu yli 100% vuodesta 2000), kaivostoiminnassa, kulkuneuvojen ja koneiden ja laitteiden valmistuksessa (kasvu yli 50% vuodesta 2000).

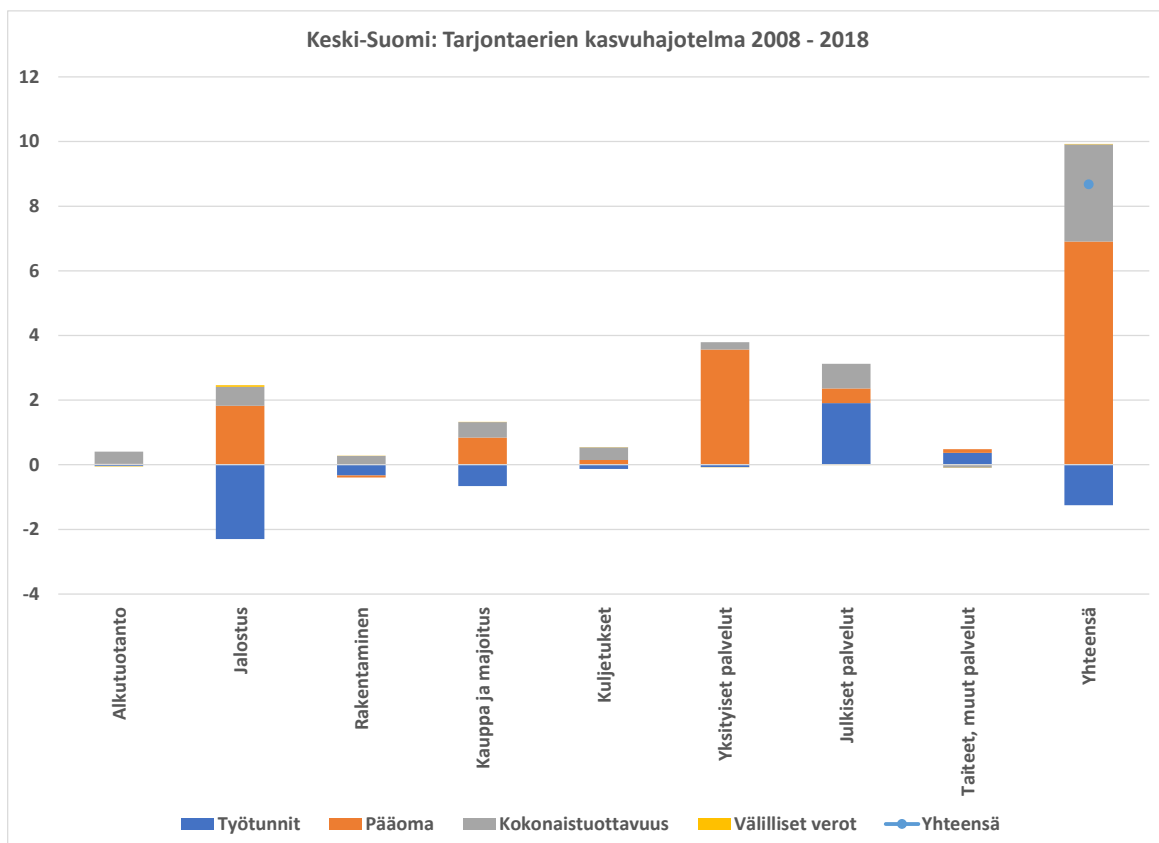
Kuvassa 8.6 on kuvattu Keski-Suomen koulutusrakennetta. Vailla tutkintoa olevien määrä on laskenut ja on alle koko maan keskiarvon (noin 25%), minkä lisäksi Keski-Suomen väestö on kasvanut noin 1800 hengellä vuosien 2010 ja 2019 välillä.

Kuvissa 8.7 ja 8.8 on kuvattu työllisten määrän kehitystä Keski-Suomessa. Teollisuuden työllisten määrä laski yli viidellä tuhannella, mutta hoiva-alojen kasvoi noin kolmella tuhannella ja koulutuksen noin 1300:lla. Kaikkiaan Keski-Suomen työllisyys on laskenut vajaalla seitsemällä sadalla.

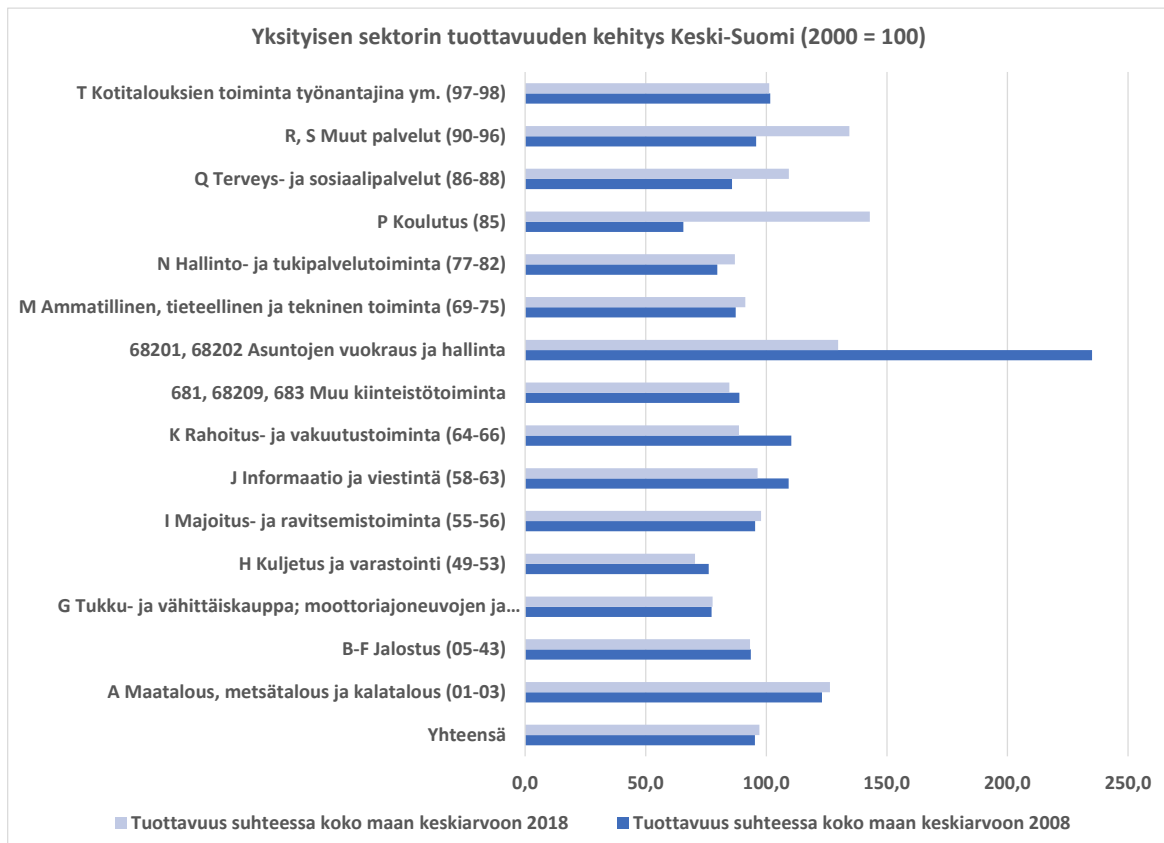
Kuva 8.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

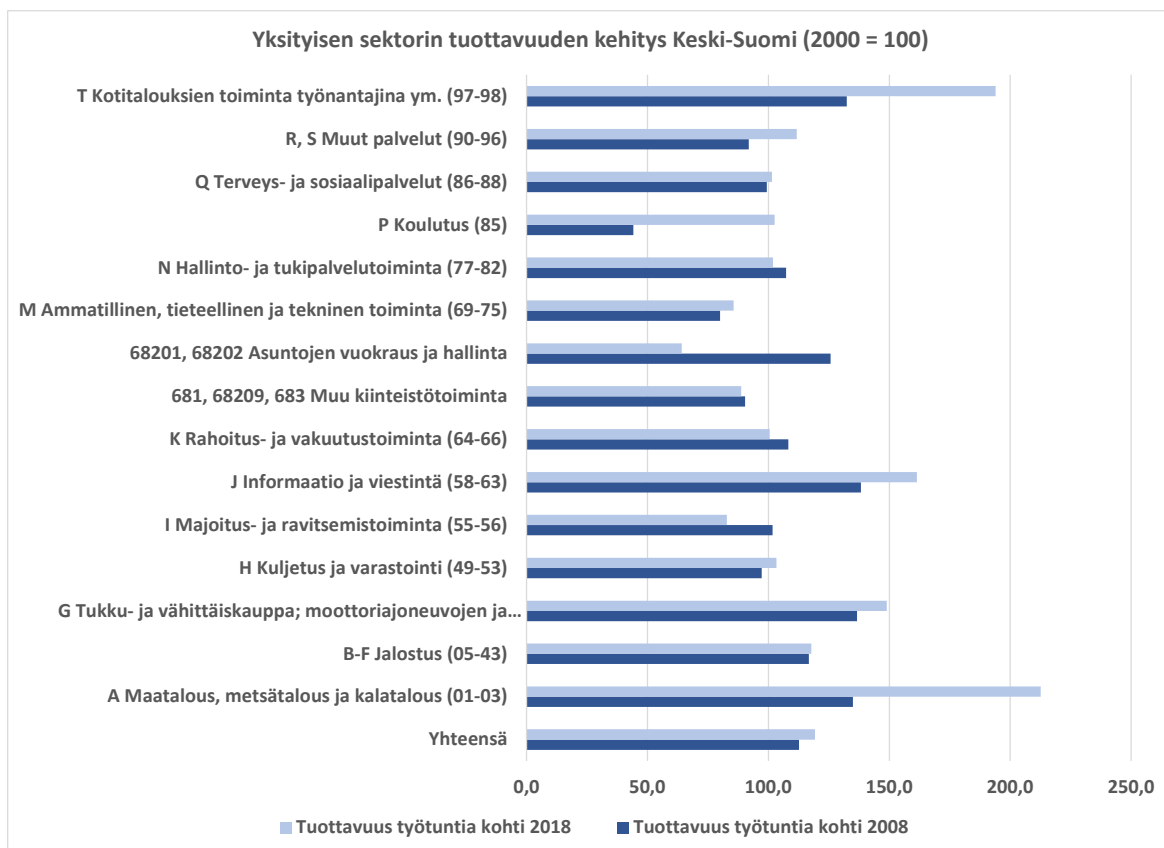
Kuva 8.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

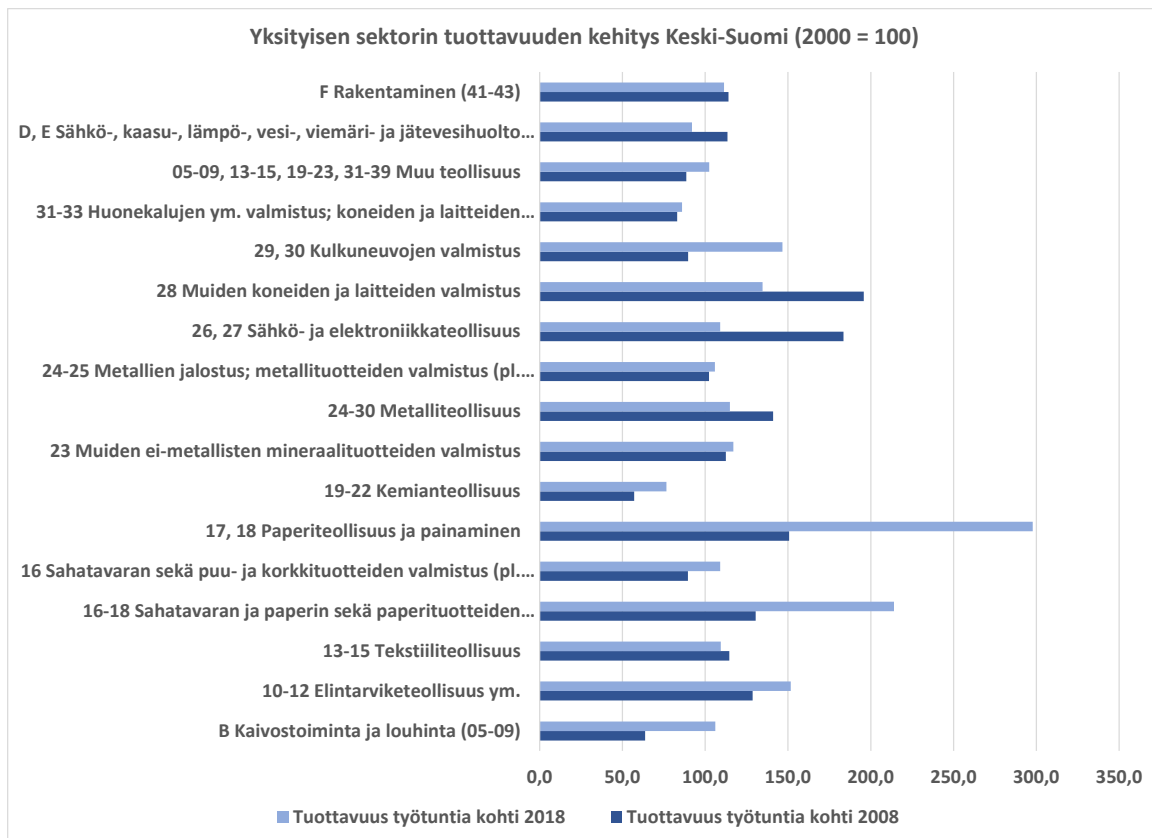
Kuva 8.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

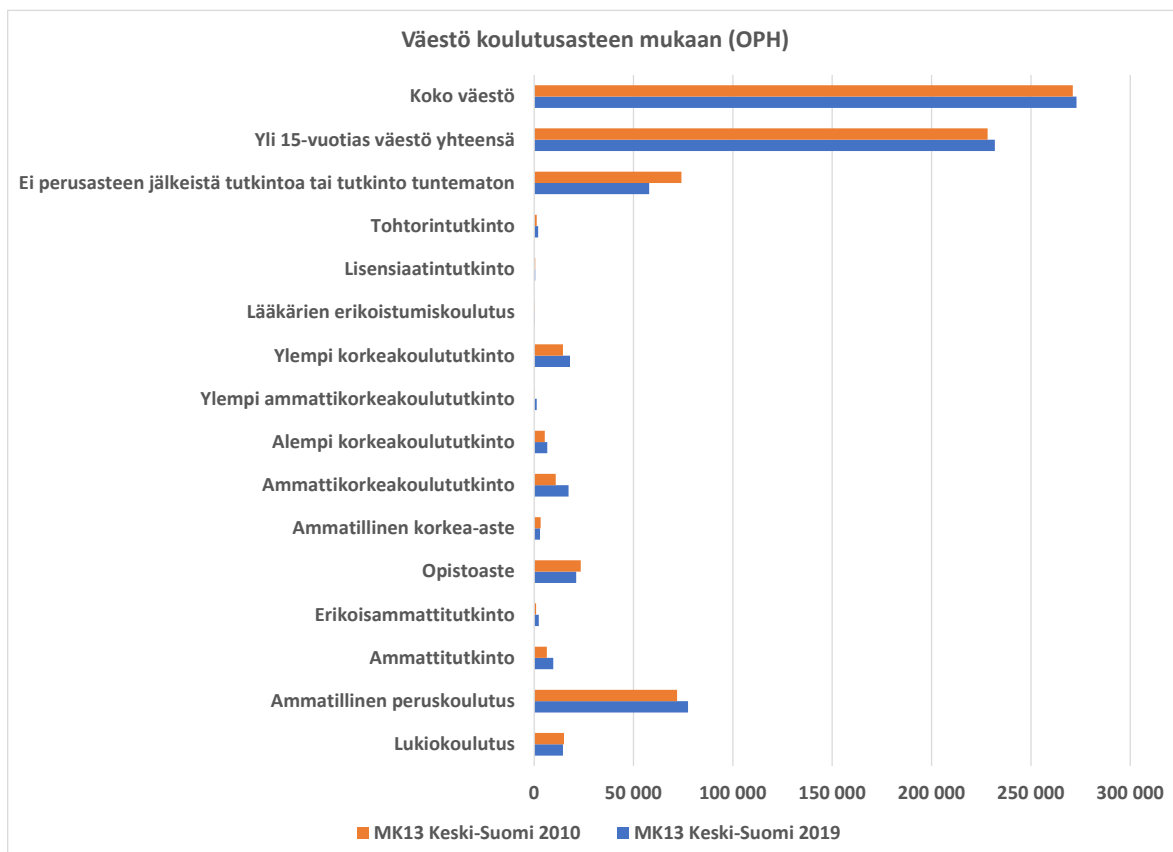
Kuva 8.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

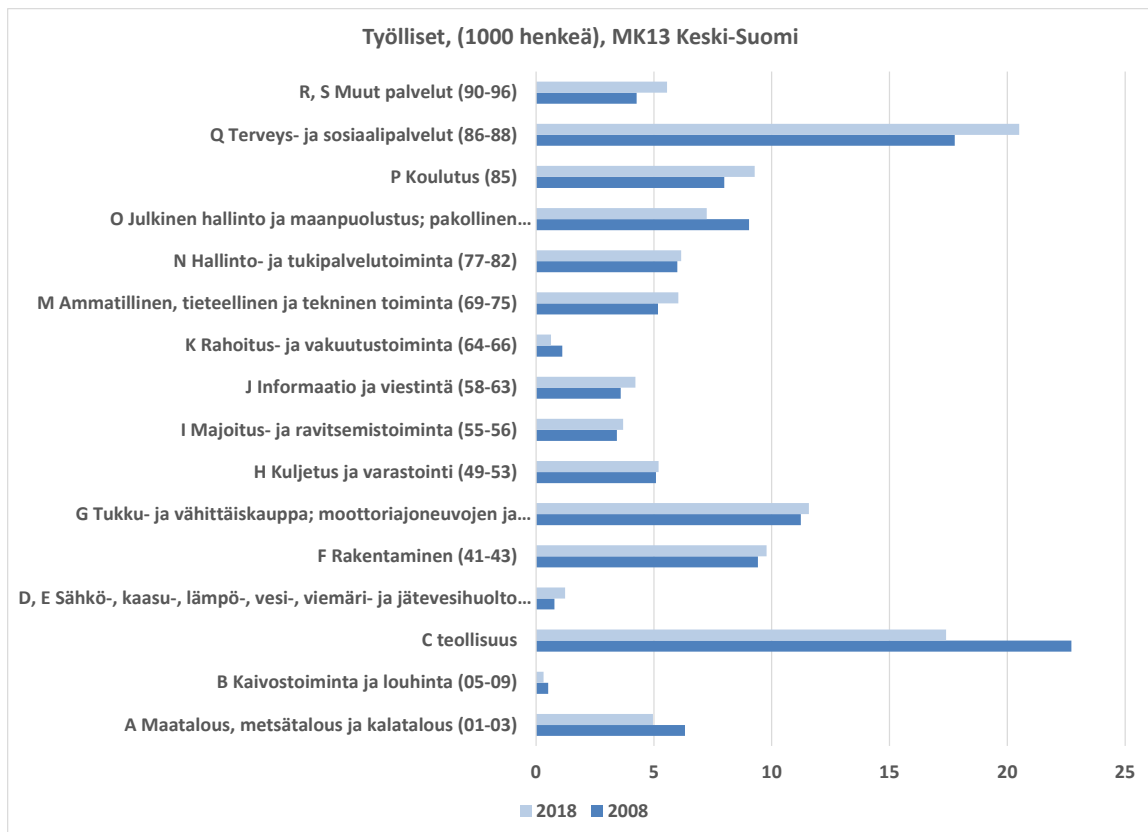
Kuva 8.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

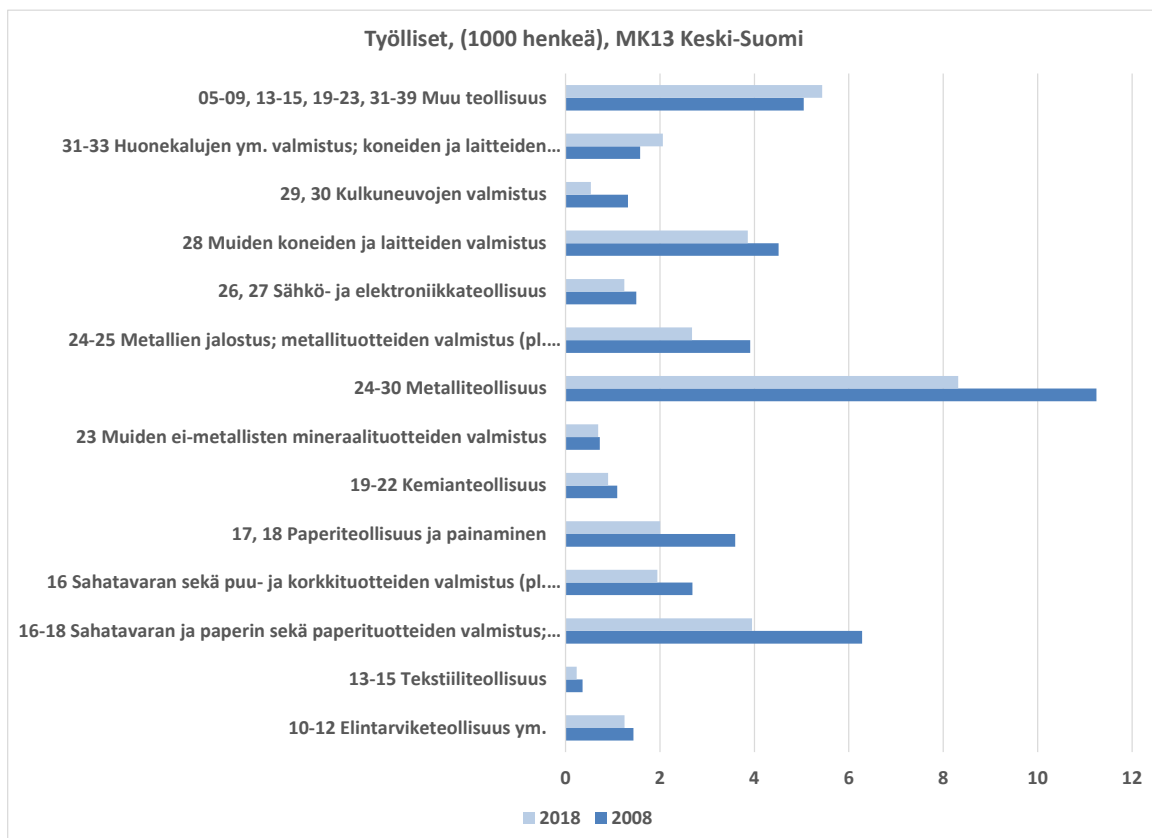
Kuva 8.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 8.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 8.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 8.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK13 Keski-Suomi	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	4,6	4,3	5,1	2,8
B-F Jalostus (05-43)	36,4	29,4	31,3	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	6,7	6,6	6,5	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	3,4	3,7	3,5	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,5	1,7	1,6	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	4,3	4,6	4,5	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,6	1,3	0,9	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,5	1,9	1,6	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	9,5	11,4	12,3	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,6	3,8	3,9	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,6	3,0	2,9	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	5,7	6,5	5,3	5,6
P Koulutus (85)	6,6	7,8	6,9	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	9,4	10,8	10,5	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,4	3,0	2,8	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,1	0,2	0,3	0,2

Taulukko 8.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK13 Keski-Suomi						
Yhteensä	112,7	104,4	119,3	95,3	90,3	97,1
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	135,0	152,7	212,6	123,1	113,2	126,4
B-F Jalostus (05-43)	116,7	102,1	117,7	93,6	85,1	93,2
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	136,6	125,0	148,9	77,3	71,9	77,7
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	97,2	94,0	103,3	76,1	67,4	70,4
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	101,8	84,2	82,8	95,4	98,7	97,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	138,2	160,1	161,4	109,3	98,3	96,4
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	108,3	88,4	100,6	110,4	86,9	88,6
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	90,3	81,2	88,7	88,8	80,0	84,6
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	125,7	73,3	64,1	235,1	156,1	129,8
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	80,0	88,7	85,6	87,3	99,5	91,3
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	107,3	94,6	101,9	79,7	86,0	87,0
P Koulutus (85)	44,2	106,0	102,5	65,6	161,9	142,9
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	99,4	78,8	101,4	85,8	80,0	109,3
R, S Muut palvelut (90-96)	91,9	83,6	111,7	95,8	105,1	134,5
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	132,4	198,8	193,9	101,6	100,9	101,2

9 Etelä-Pohjanmaa

Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Etelä-Pohjanmaalla on esitetty kuvassa 9.1. Työn tuottavuus on kasvanut yli 1,21 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen. Tämä kasvuvauhti on maan keskivaiheilla (sijalla 10). Tuottavuuden taso oli koko maan keskiarvoa alempi (sija 18). Kuvan 9.2 kasvuhajotelman mukaan alueellisen arvonlisän kasvusta vuosina 2008 – 2018 reilu kolmannes syntyi tuottavuudesta (3 %).

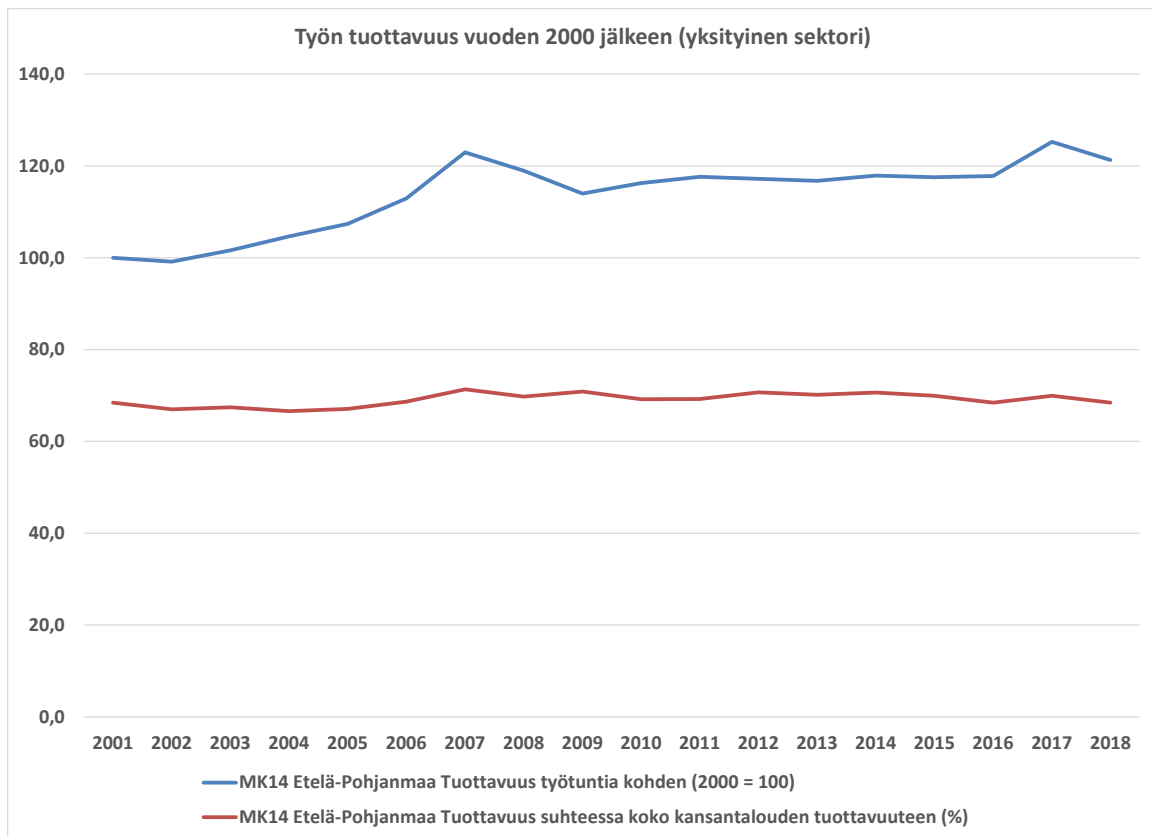
Etelä-Pohjanmaan aluetalouden toimialarakennetta kuvataan taulukossa 9.1. Toimialojen arvonlisäosuus mitattuna aluetalous on ollut teollisuusvaltaisempaa kuin koko maassa keskimäärin, mutta 2010-luvulla jalostuksen arvonlisäosuus laski yli viisi prosenttiyksikköä. Samaan aikaan sosiaali- ja terveyspalveluiden osuus kasvoi noin kahdella prosenttiyksiköllä, ja kiinteistöalojen lähes kolmella prosenttiyksiköllä.

Taulukkoon 9.2 ja kuviin 9.3 -9.5 on kuvattu Etelä-Pohjanmaan yksityisen sektorin tuottavuuskasvua ja tuottavuutta koko maan keskiarvoon verrattuna. Tuottavuuskasvu on ollut erityisesti palvelujen, ammatillisen toiminnan ja kiinteistöalan sekä koulutuksen toimialoilla nopeaa. Tuottavuuden taso on kahdella viimemainitulla ollut koko maan keskiarvon yläpuolella, mutta muilla toimialoilla tuottavuus työtuntia kohti on koko maan keskiarvoa alempi. Jalostuksen toimialoilla tuottavuuden kasvu on ollut nopeinta sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa ja tekstiiliteollisuudessa (kasvu yli 100% vuodesta 2000).

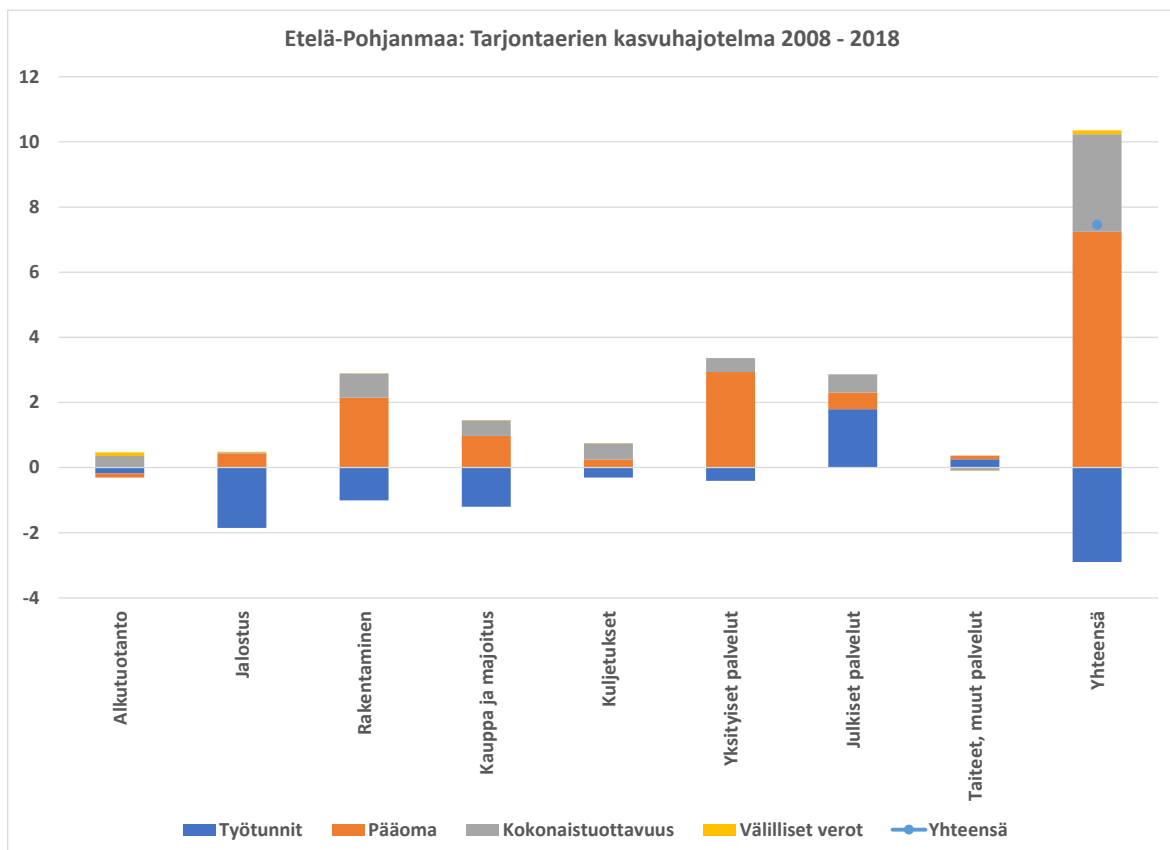
Kuvioon 9.6 kuvattu Etelä-Pohjanmaan väestö on ollut laskussa 2010 ja 2019 välillä (noin 5300 asukkaalla). Tutkintoa vailla olevan väestön osuus on laskenut 28 prosenttiin, mikä on hieman maan keskiarvoa korkeampi. Työllisten määrä on laskenut teollisuudessa vuosina 2008 – 2018 lähes kolmella tuhannella mutta hoiva-aloilla, kaupan aloilla sekä kuljetuksissa työllisten määrä on kasvanut lähes saman verran. Yhteensä työllisyys on laskenut vajaalla kahdella tuhannella.

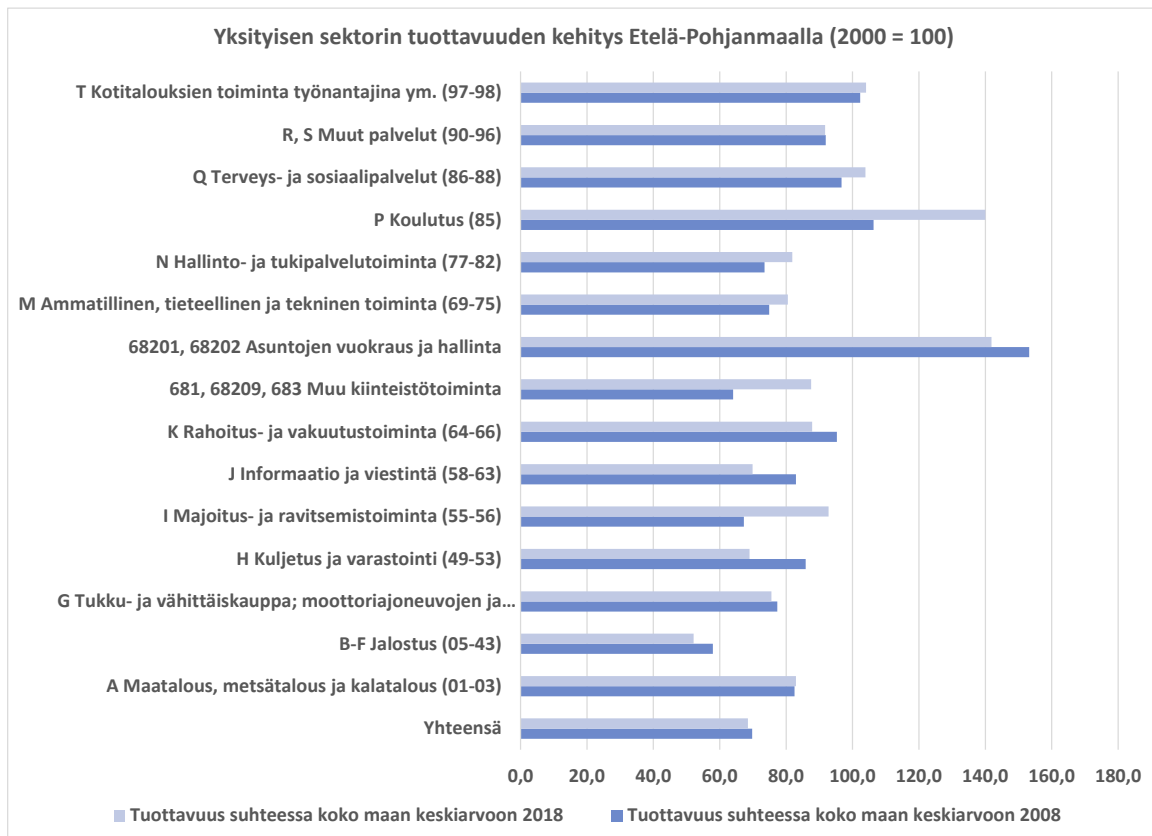
Kuva 9.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

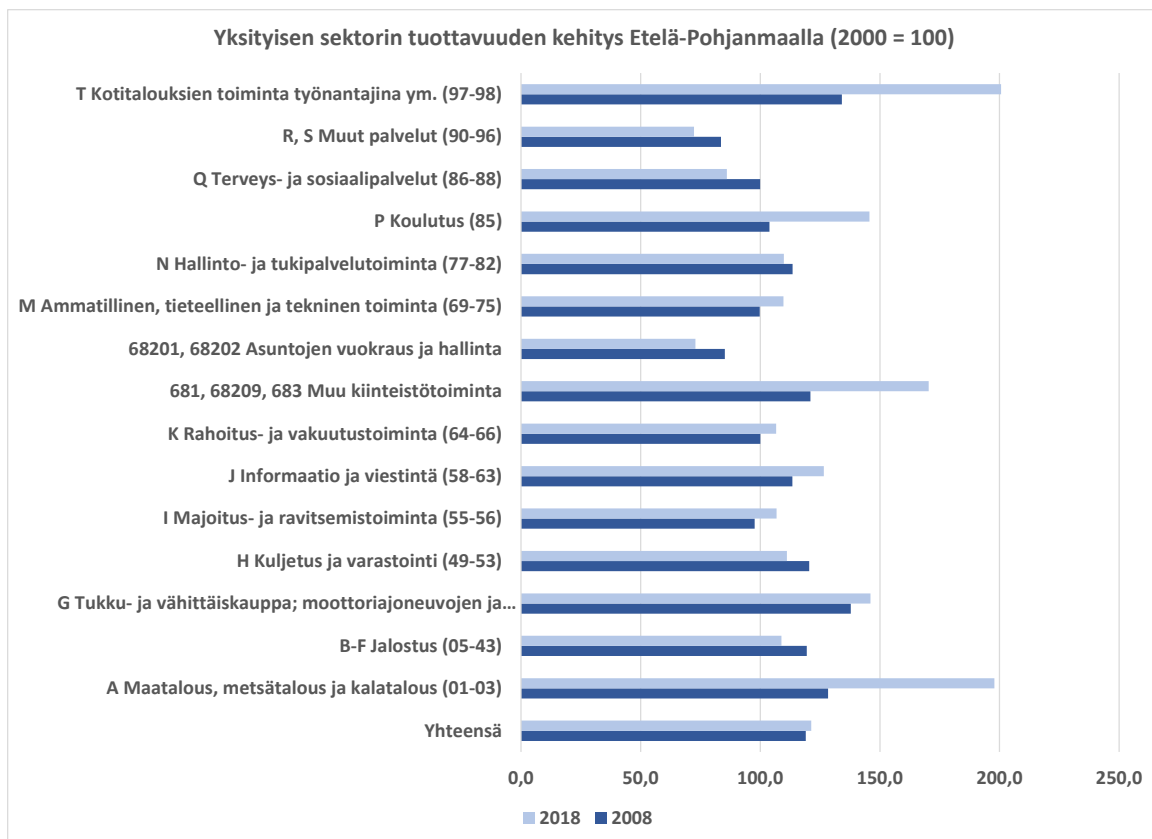
Kuva 9.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

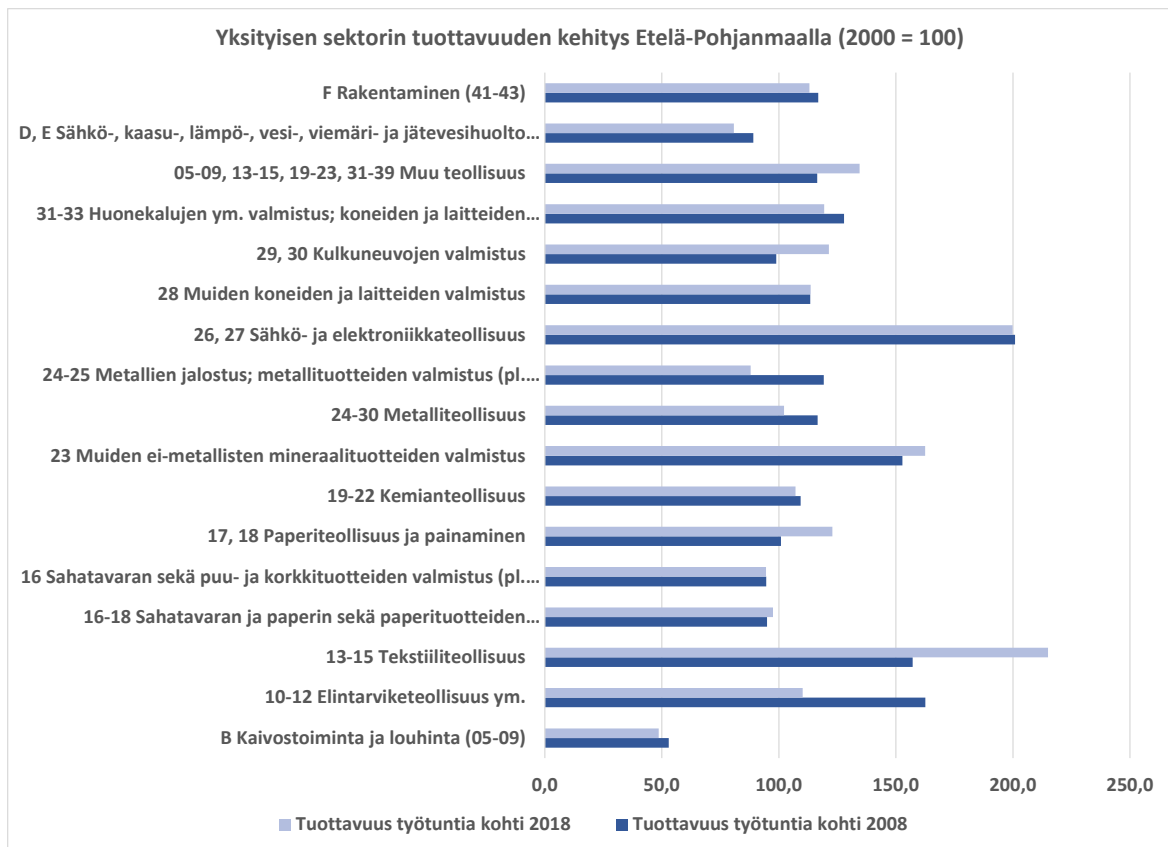
Kuva 9.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

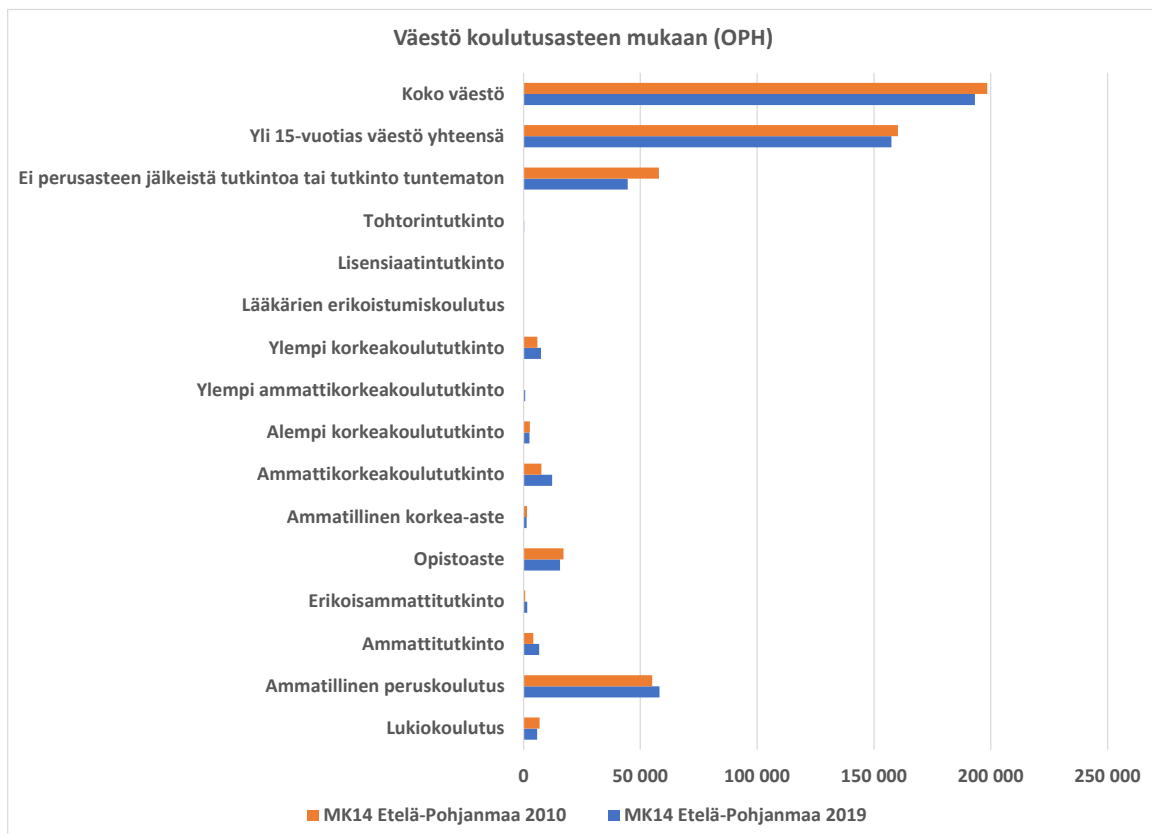
Kuva 9.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

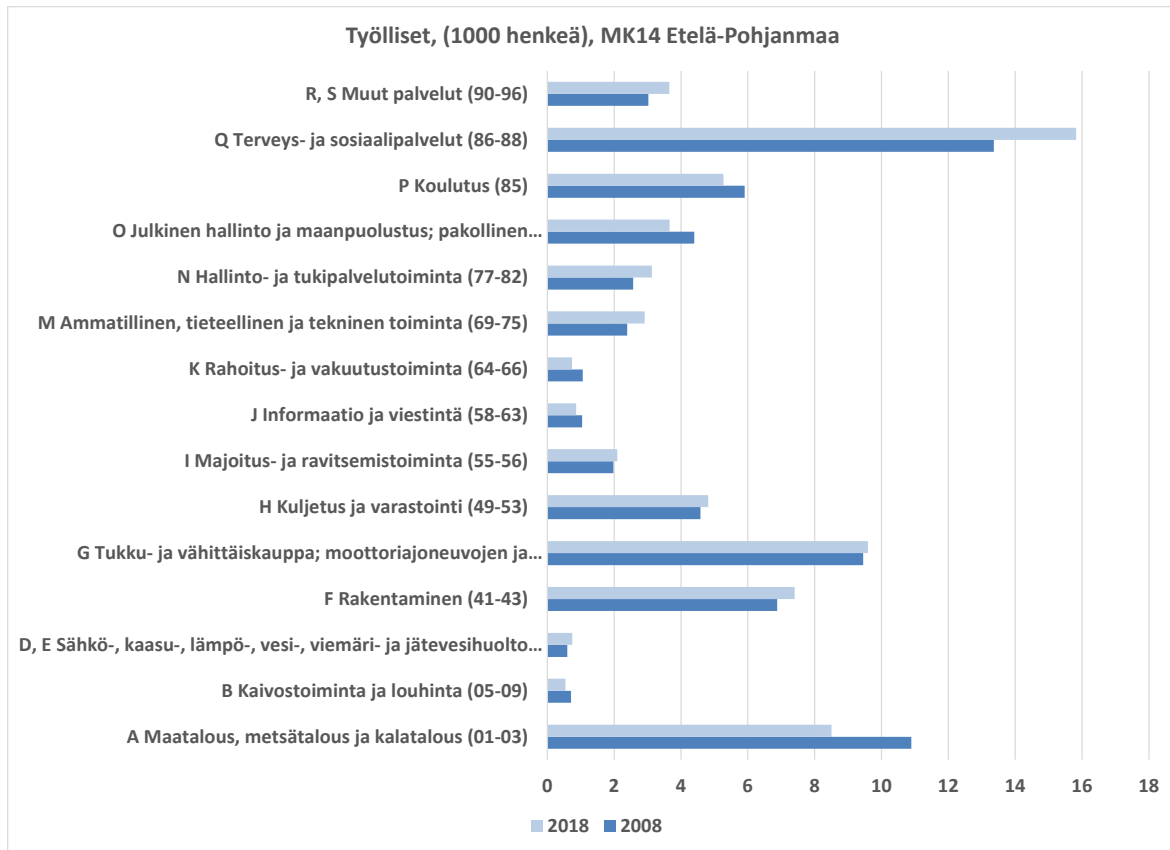
Kuva 9.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

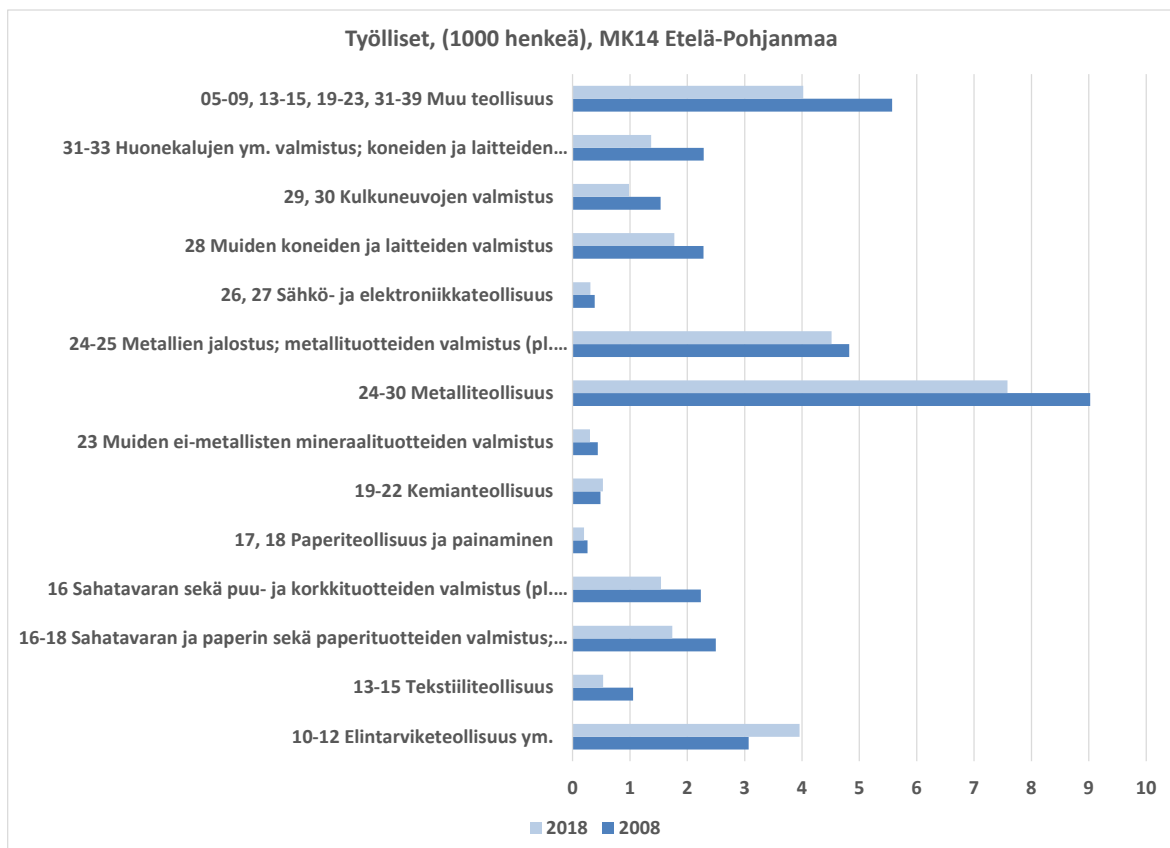
Kuva 9.6 Väestön koulutusaste (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 9.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 9.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 9.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK14 Etelä-Pohjanmaa	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	5,9	6,5	6,6	2,8
B-F Jalostus (05-43)	35,6	31,0	30,3	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	9,1	9,0	8,7	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	5,4	5,2	4,8	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,0	1,2	1,4	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	1,6	1,5	1,2	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	2,1	1,9	1,7	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,0	1,6	1,6	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	10,2	10,8	12,5	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	2,0	2,5	2,7	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	1,5	1,8	2,1	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	4,7	6,4	4,6	5,6
P Koulutus (85)	6,0	6,0	5,4	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	11,0	11,4	13,0	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,6	3,0	3,0	3,0

Taulukko 9.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
Yhteensä	119,0	117,9	121,3	69,8	70,6	68,4
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	128,3	173,9	197,8	82,5	90,9	83,0
B-F Jalostus (05-43)	119,4	113,0	108,8	57,9	57,0	52,1
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	137,8	131,1	146,0	77,3	74,7	75,5
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	120,5	112,5	111,1	85,9	73,5	69,0
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	97,7	102,7	106,8	67,3	88,5	92,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	113,4	101,7	126,6	82,9	57,8	69,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	100,0	95,2	106,7	95,3	87,4	87,8
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	121,0	129,8	170,4	64,0	68,9	87,5
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	85,2	85,2	72,9	153,2	174,5	141,9
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	99,8	110,2	109,7	74,9	85,0	80,5
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	113,5	104,8	109,8	73,5	83,2	81,8
P Koulutus (85)	103,8	152,8	145,6	106,3	160,9	140,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	99,9	82,5	86,0	96,7	93,9	103,9
R, S Muut palvelut (90-96)	83,6	68,5	72,3	91,9	90,9	91,7
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	134,1	204,9	200,7	102,3	103,3	104,0

10 Pohjanmaa

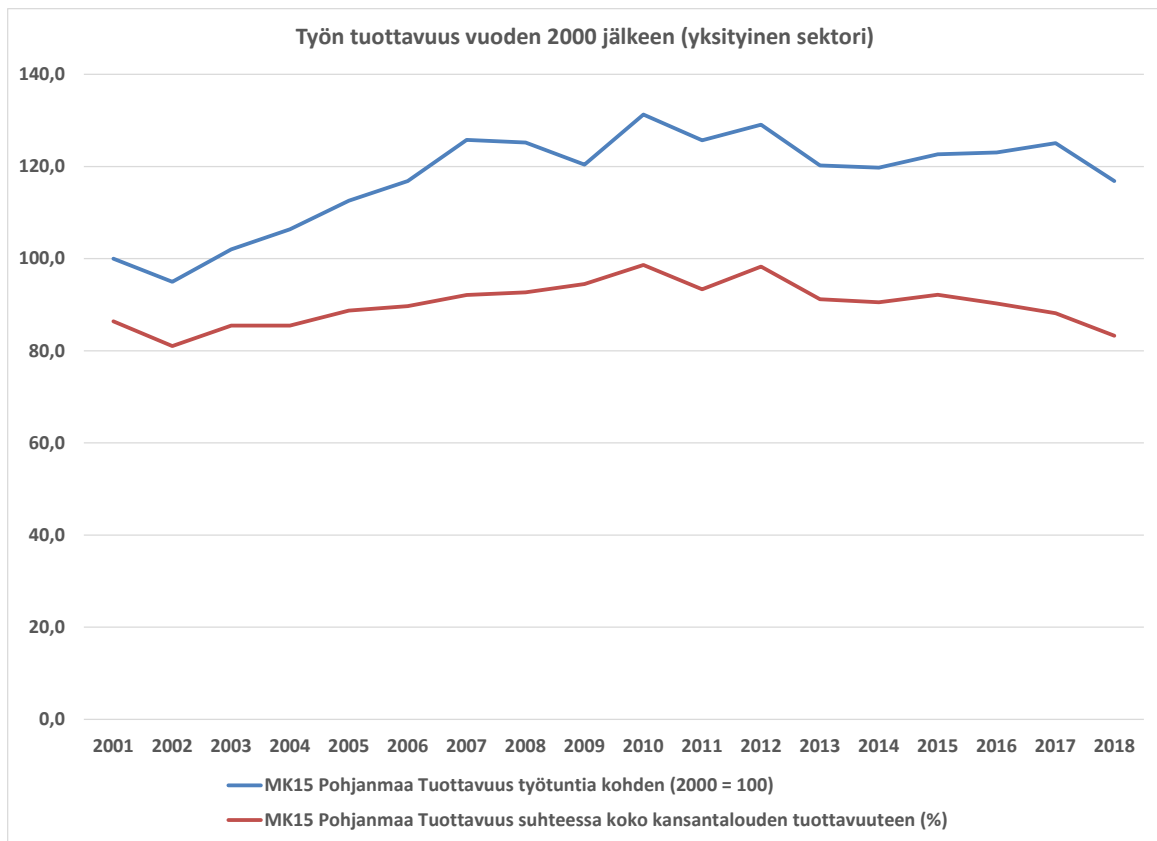
Pohjanmaan työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla on esitetty kuvassa 12.1. Työn tuottavuus on kasvanut lähes 1,17 -kertaiseksi vuodesta 2000. Tämä kasvuvauhti on koko maan keskiarvoa hitaampi (Pohjanmaan sijoitus on 16.), mutta tuottavuuden taso työtuntia kohti on lähellä keskiarvoa (sija 11.). Tuottavuus oli suhteellisesti koko maan keskiarvoa korkeampi vuosina 2009 – 2012 mutta on jäänyt sitä alemmaksi 2010-luvun loppua kohden. Kuvassa 10.2 esitetyn kasvuhajotelman mukaan alueellisen arvonlisän kasvusta lähes puolet oli peräisin tuottavuuden kasvusta vuosina 2008 – 2018 (2,7%).

Pohjanmaan toimialojen arvonlisäosuus kuvataan taulukossa 10.1. Jalostuksen arvonlisäosuus on hyvin suuri, yli 40 prosenttia aluetalouden arvonlisästä, mikä on toistakymmentä prosenttiyksikköä koko maan keskiarvoa suurempi. Päinvastoin kuin monissa muissa maakunnissa, jalostuksen osuus on laskenut 2010-luvulla vain vähän, lähinnä metalliteollisuuden osuuden laskiessa lähes neljänneksestä reiluun 18 prosenttiin metsäteollisuuden ja elintarviketeollisuuden osuuksien puolestaan kasvaessa hieman. Myös alkutuotannon osuus on keskiarvoa suurempi.

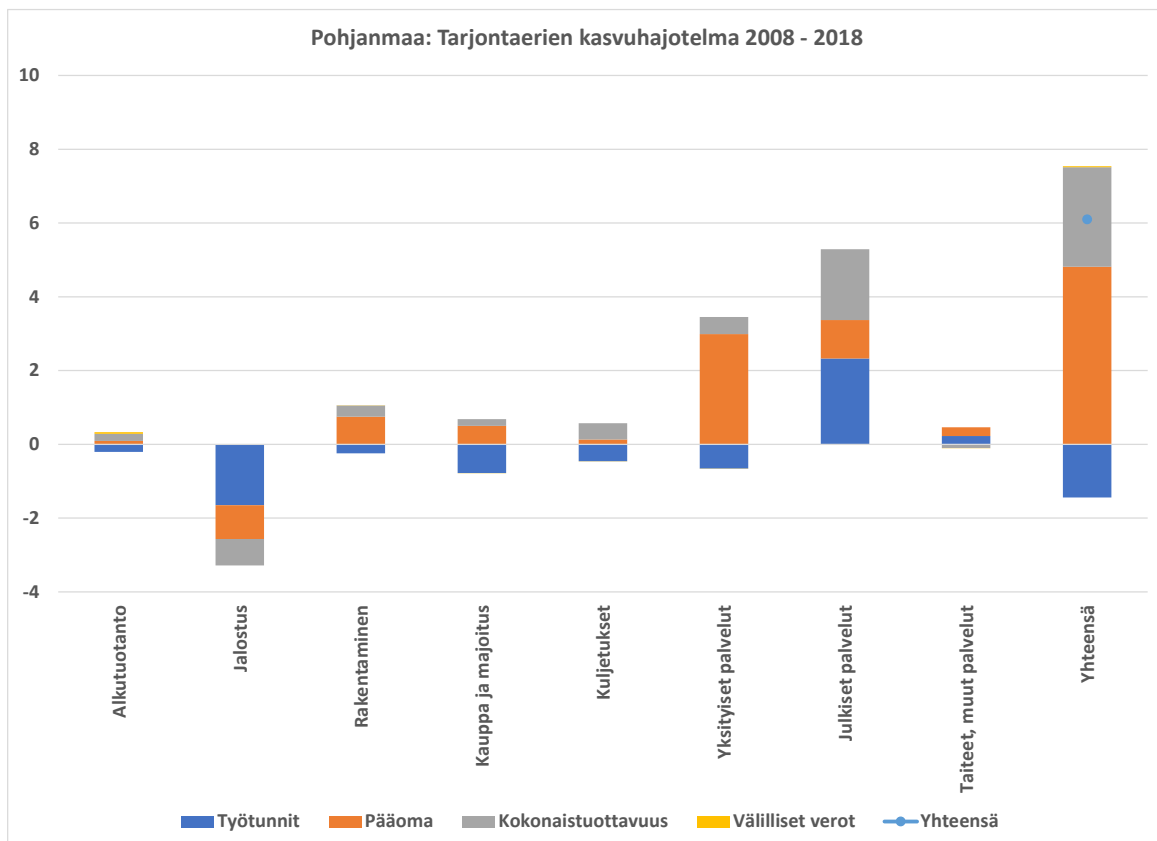
Taulukkoon 10.2 kuvatusta tuottavuuskasvusta sekä kuvista 10.3 ja 10.4 näkyy, että Pohjanmaalla jalostuksen osuus maakunnan työn tuottavuuden kasvusta on monia muita maakuntia suurempi, kun jalostuksen tuottavuuskasvu ylittää sekä maakunnan että koko maan keskiarvon. Monien palvelujen tuottavuuskasvu jää keskiarvoa alemmaksi, mutta etenkin informaatioalan työn tuottavuus kasvaa selvästi keskiarvoja enemmän. Kuvassa 10.5 kuvattu jalostuksen toimialojen tuottavuuskasvu on ollut nopeinta rakentamisessa ja kiinteistöaloilla, energian tuotannossa, koneiden ja laitteiden valmistuksessa, metalliteollisuudessa ja metsäteollisuudessa sekä kaivannaistoimialoilla.

Kuvioon 10.6 kuvattu Pohjanmaan väestö on kasvanut lähes 3000 asukkaalla ja väestön koulutustaso on parantunut vuosien 2010 ja 2019 välillä. Kuvissa 10.7 ja 10.8 kuvattu työllisten määrä on laskenut teollisuudessa noin kahdella tuhannella mutta kasvanut hoiva-aloilla lähes saman verran vuosina 2008 – 2018. Työllisyys on kaikkiaan laskenut joillakin sadoilla vuosien 2008 – 2018 välillä.

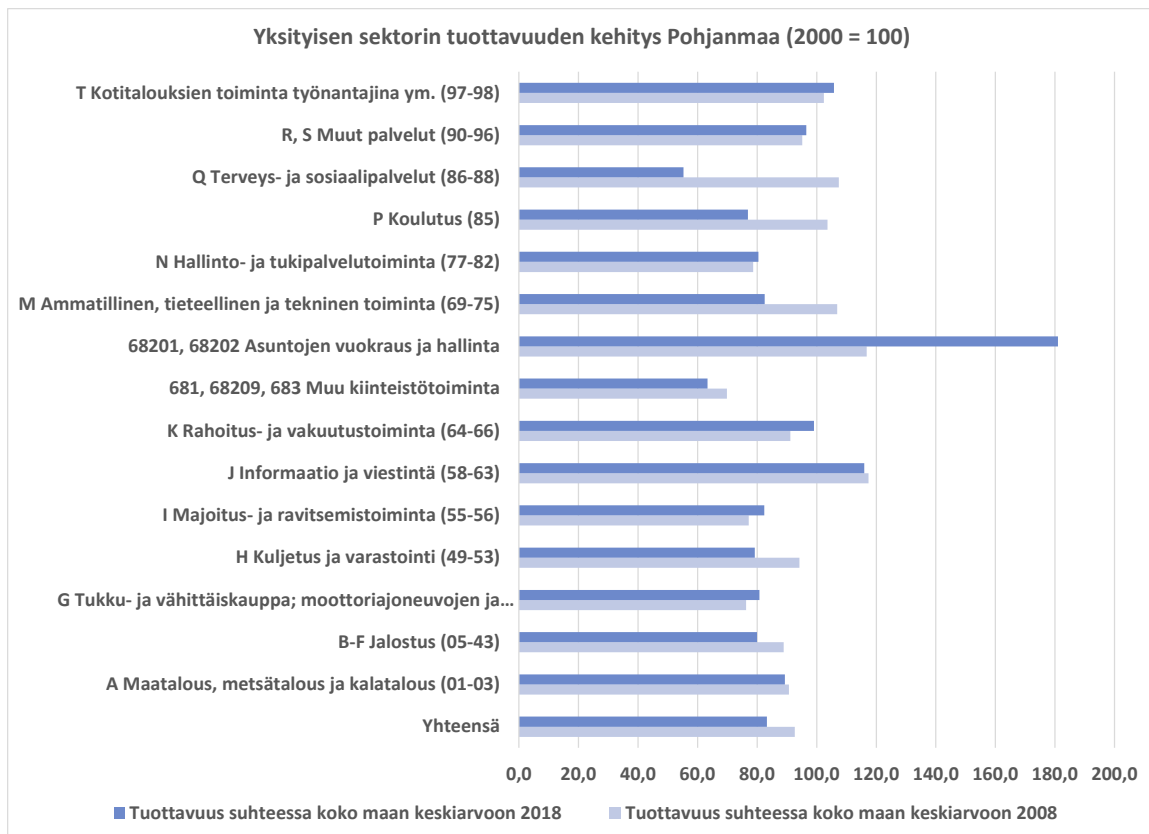
Kuva 10.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

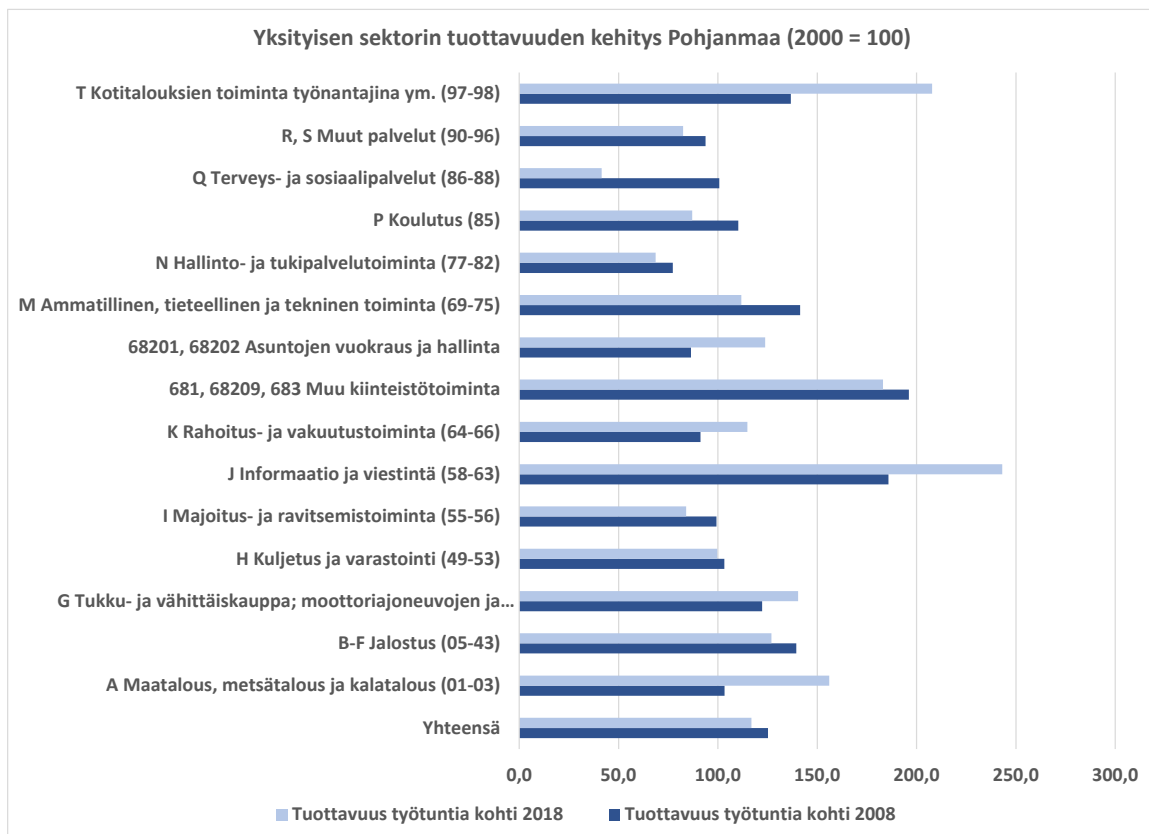
Kuva 10.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

Kuva 10.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

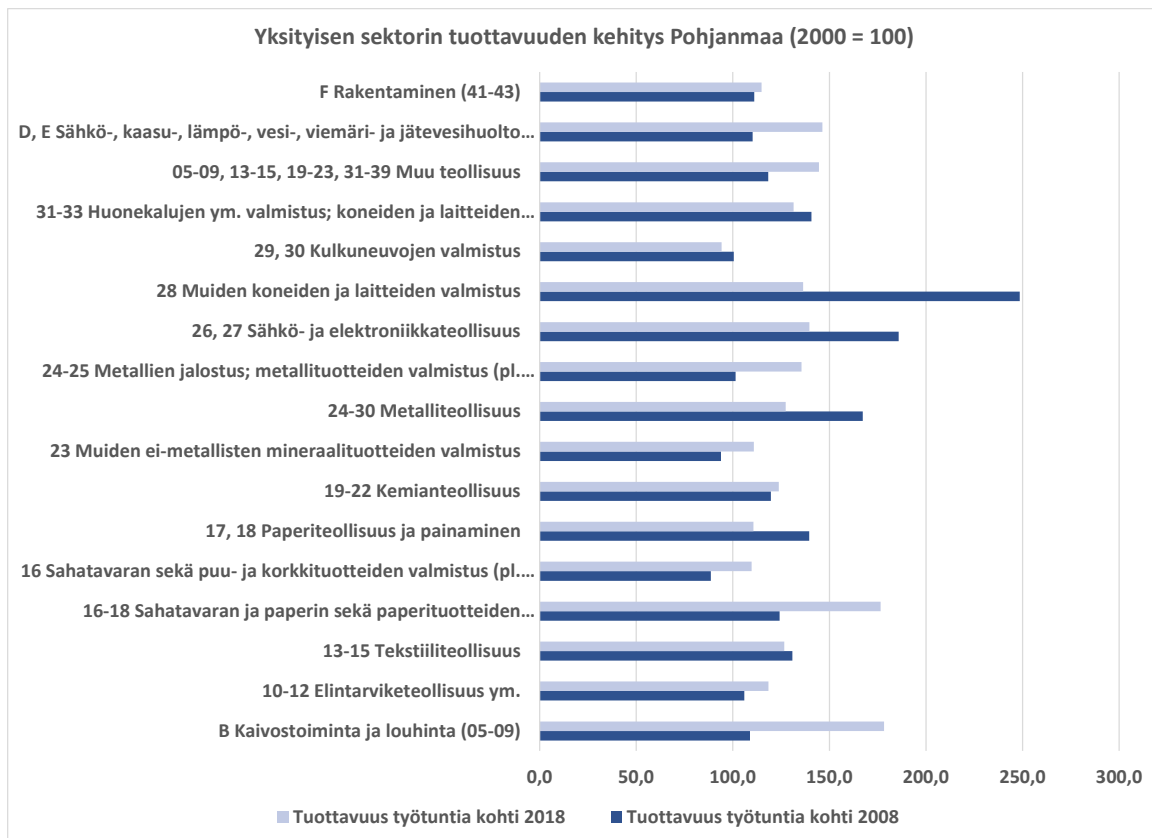

Kuva 10.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

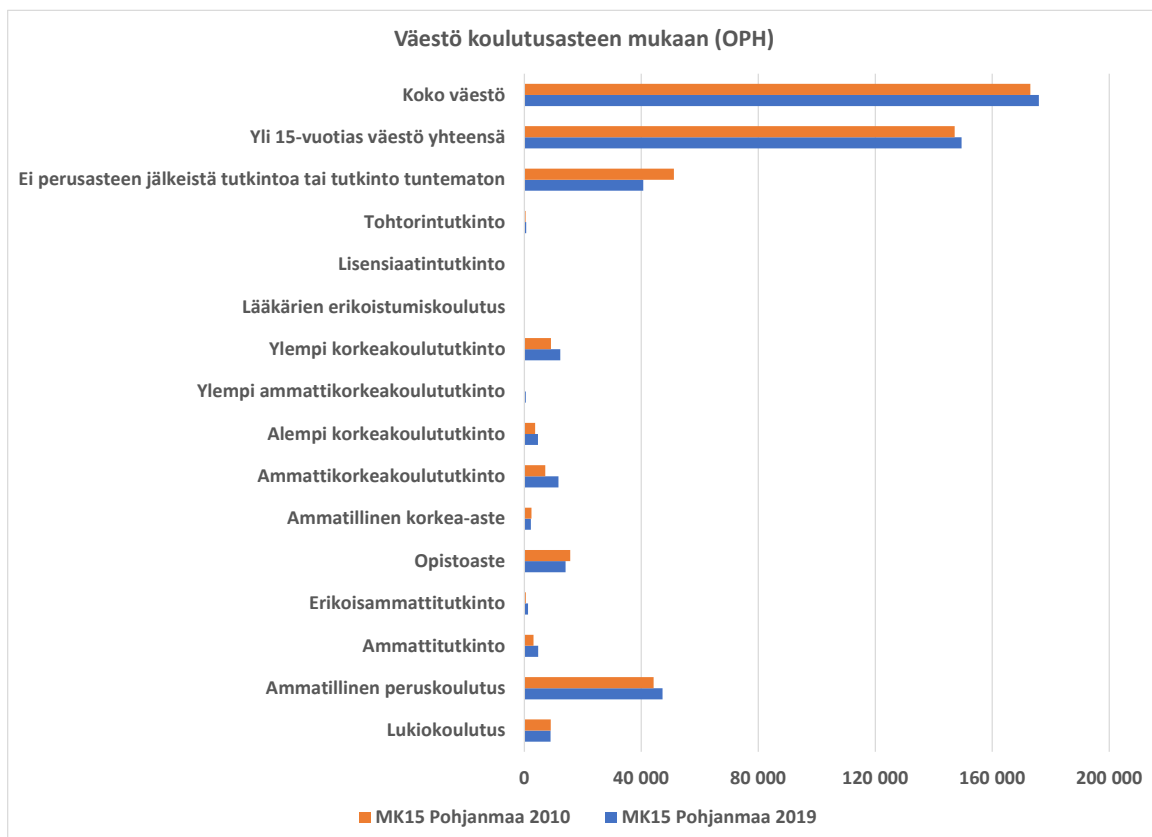

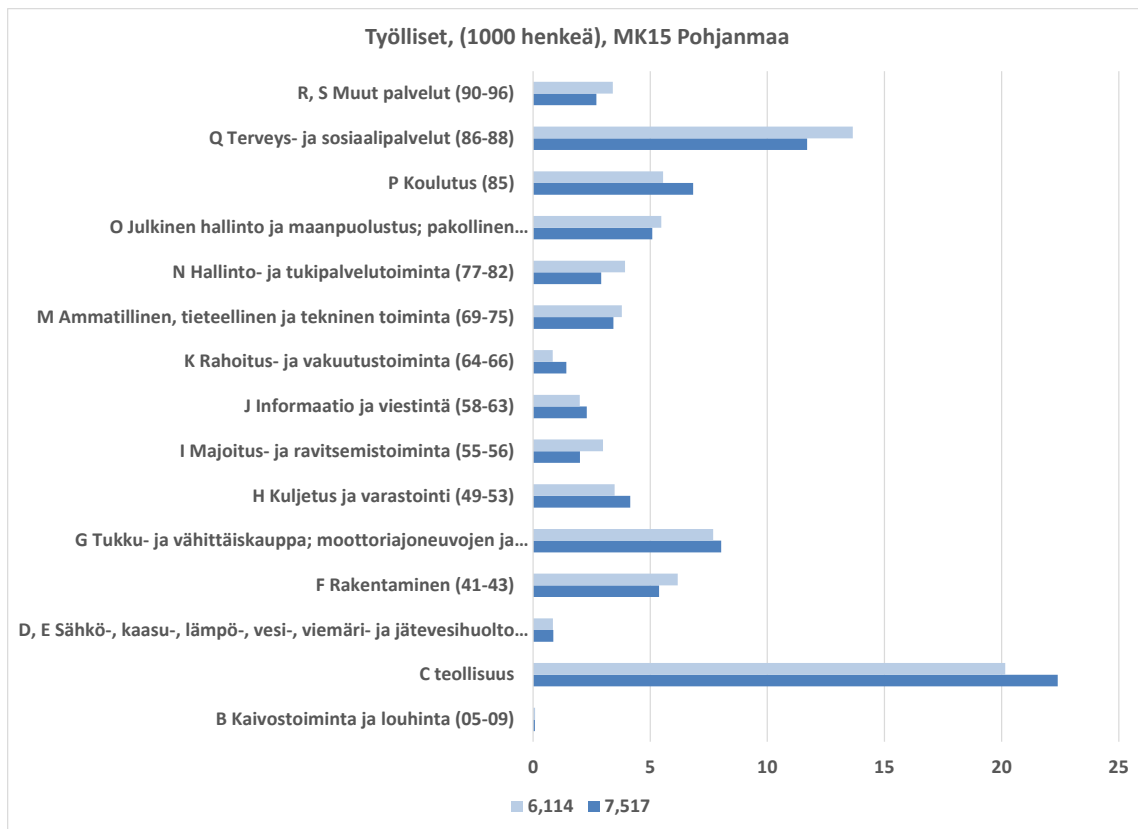
Kuva 10.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

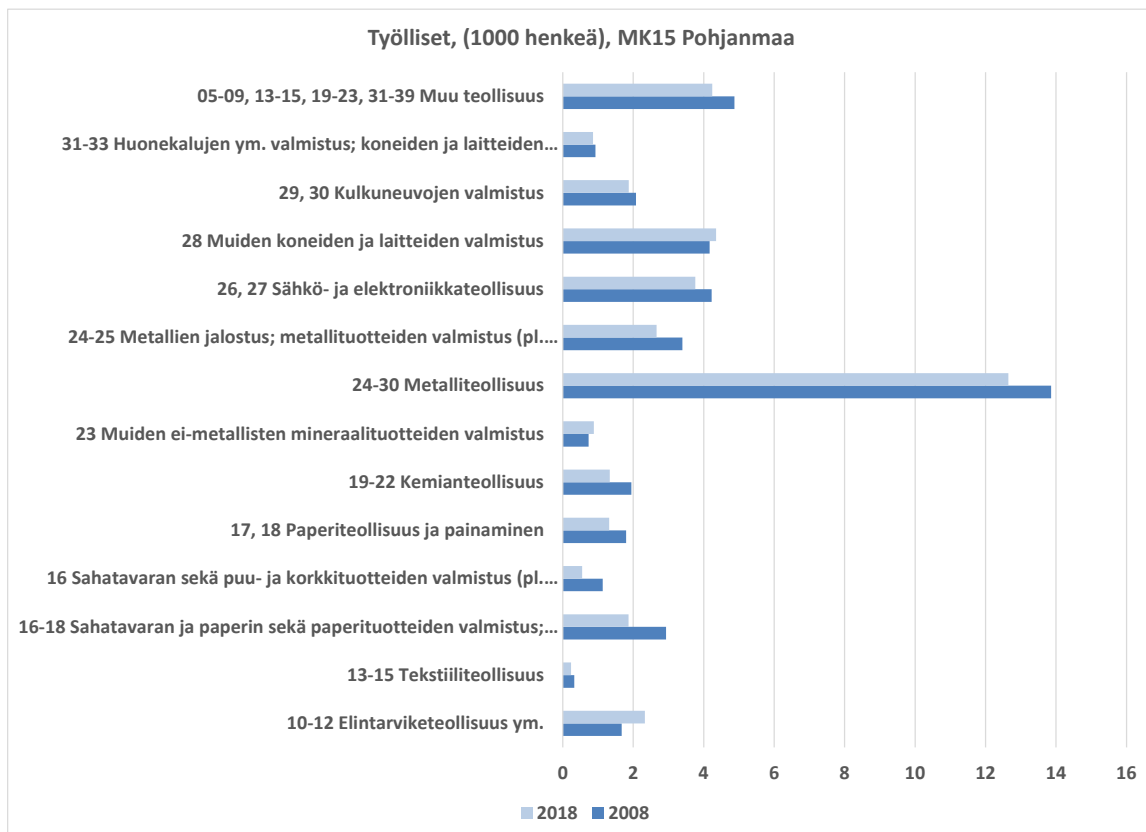
Kuva 10.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 10.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 10.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 10.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK15 Pohjanmaa	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	4,0	7,1	5,1	2,8
B-F Jalostus (05-43)	42,7	40,5	40,0	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	6,3	6,2	6,3	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	4,4	3,6	3,2	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,0	1,1	1,6	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	3,8	3,0	3,1	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	2,6	1,8	1,9	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	0,8	1,0	1,0	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	7,7	8,2	10,1	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,8	3,1	3,9	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	1,7	2,6	2,4	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	4,8	4,9	4,1	5,6
P Koulutus (85)	5,7	4,8	5,5	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	8,4	9,5	9,3	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,1	2,4	2,4	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,1	0,1	0,3	0,2

Taulukko 10.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK15 Pohjanmaa						
Yhteensä	125,2	119,7	116,8	92,7	90,5	83,3
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	103,4	141,0	156,1	90,7	100,6	89,3
B-F Jalostus (05-43)	139,5	127,4	127,0	88,9	84,4	80,0
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	122,3	132,8	140,3	76,3	84,2	80,7
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	103,2	94,7	99,7	94,2	79,2	79,2
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	99,2	92,0	84,0	77,2	89,4	82,4
J Informaatio ja viestintä (58-63)	185,9	257,8	243,1	117,4	126,5	115,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	91,3	99,3	114,8	91,1	95,6	99,1
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	196,1	198,6	183,1	69,9	70,9	63,3
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	86,4	101,4	123,8	116,8	156,0	181,0
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	141,4	101,4	111,7	106,8	78,7	82,5
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	77,3	78,5	68,6	78,7	97,9	80,4
P Koulutus (85)	110,2	80,4	87,1	103,7	77,7	76,9
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	100,7	73,7	41,5	107,4	92,5	55,3
R, S Muut palvelut (90-96)	93,8	83,6	82,4	95,1	102,2	96,5
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	136,7	212,2	207,8	102,4	105,1	105,8

11 Pohjois-Karjala

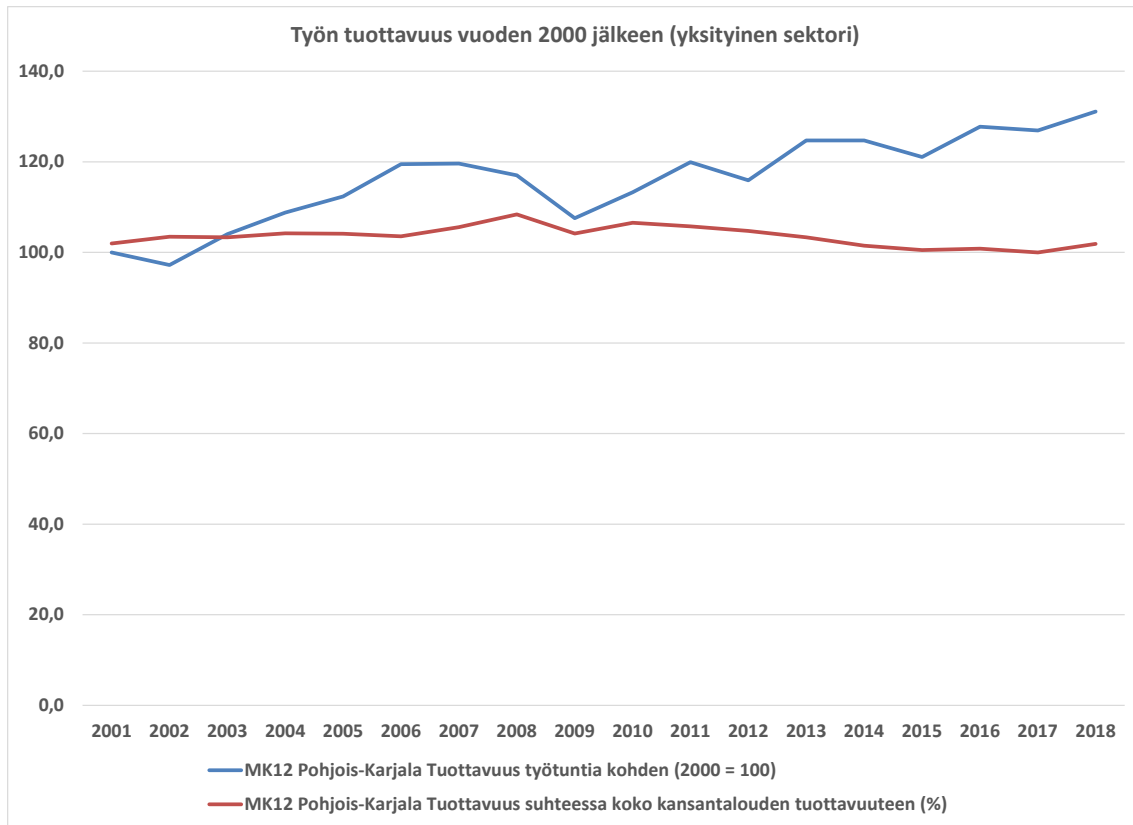
Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Pohjois-Karjalassa on esitetty kuvassa 11.1. Kuvassa verrataan myös tuottavuuden tasoa koko maan keskiarvoon. Pohjois-Karjalan työn tuottavuus on kasvanut hieman yli 1,3 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen (sija 4.). Työn tuottavuuden taso oli hieman koko maan keskiarvoa alempi (sija 9.). Kasvusta on kuvan 11.2 kasvuhajotelman mukaan alueellisen arvonlisän kasvusta syntyi vuosina 2008 – 2018 vajaa kolmannes tuottavuudesta (2,5%).

Taulukossa 11.1. kuvatuista toimialojen arvonlisäosuuksista ilmenee, että alkutuotannon ja jalostuksen ja toisaalta julkishallinnon ja sosiaali- ja terveydenhuollon osuudet ovat koko kansantalouden keskiarvoa suurempia ja yksityisten palvelujen taas pienempiä. Etenkin metsätalouden ja metallisteollisuuden osuudet ovat näiden toimialaryppäiden sisällä suuria.

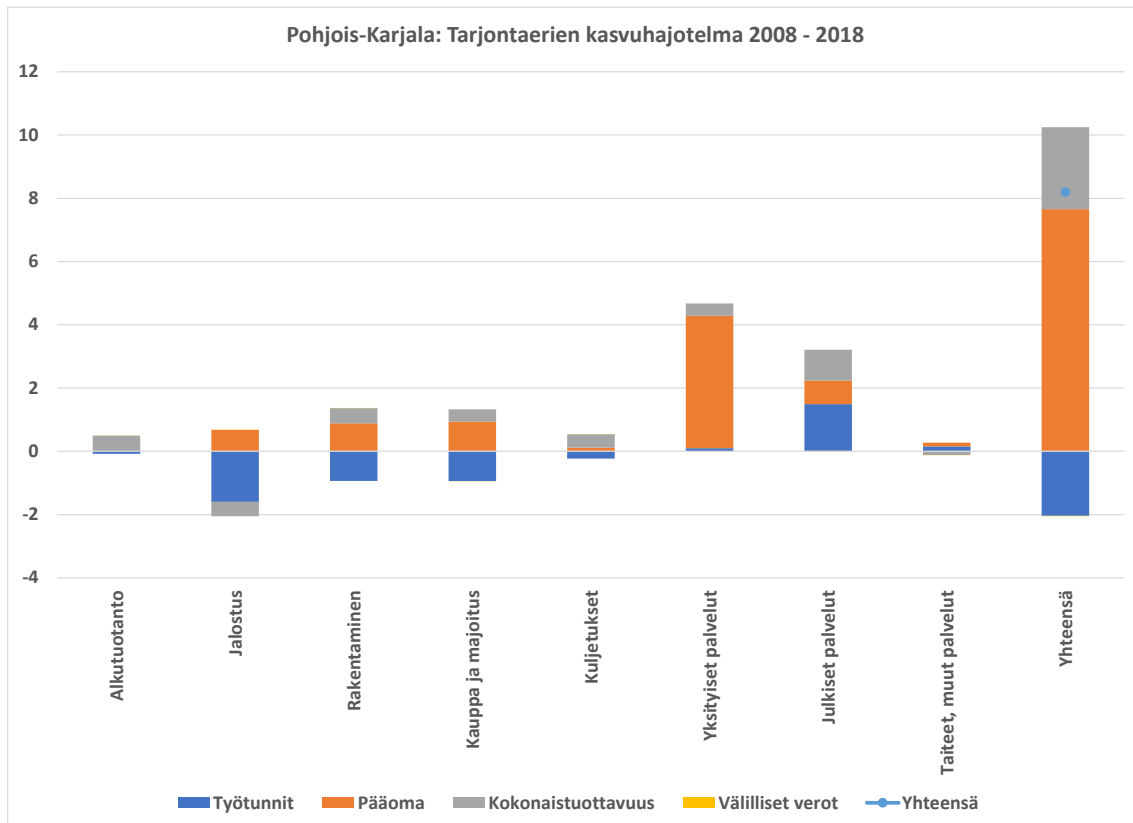
Taulukkoon 11.2 ja kuviin 11.3 – 11.5 on kuvattu Pohjois-Karjalan toimialojen tuottavuuskasvua, ja siitä näkyy, että tuottavuuden kasvu on ollut keskimääräistä nopeampaa alkutuotannossa ja palveluissa ja jalostuksessakin lähes koko maan keskiarvon luokkaa. Tuottavuuden kasvu oli vuosina 2000 – 2018 nopeinta kiinteistöaloilla, informaatio-aloilla, maa- ja metsätaloudessa sekä metsäteollisuudessa, elektroniikkateollisuudessa ja koneiden ja laitteiden valmistuksessa.

Pohjois-Karjalan väestön koulutusrakennetta on kuvattu kuvassa 11.2. Koulutustaso on parantunut 2010-luvulla samaan aikaan kun väestö on supistunut noin 5300 asukkaalla. Työllisten määrä teollisuudessa on laskenut noin tuhannella, mutta hoiva-aloilla, kaupan, ammatillisen toiminnan ja hallinnon tukitoimintojen toimialojen työllisten määrä on kasvanut. Kaikkiaan Pohjois-Karjalan työllisten määrä on laskenut noin 1400:llä.

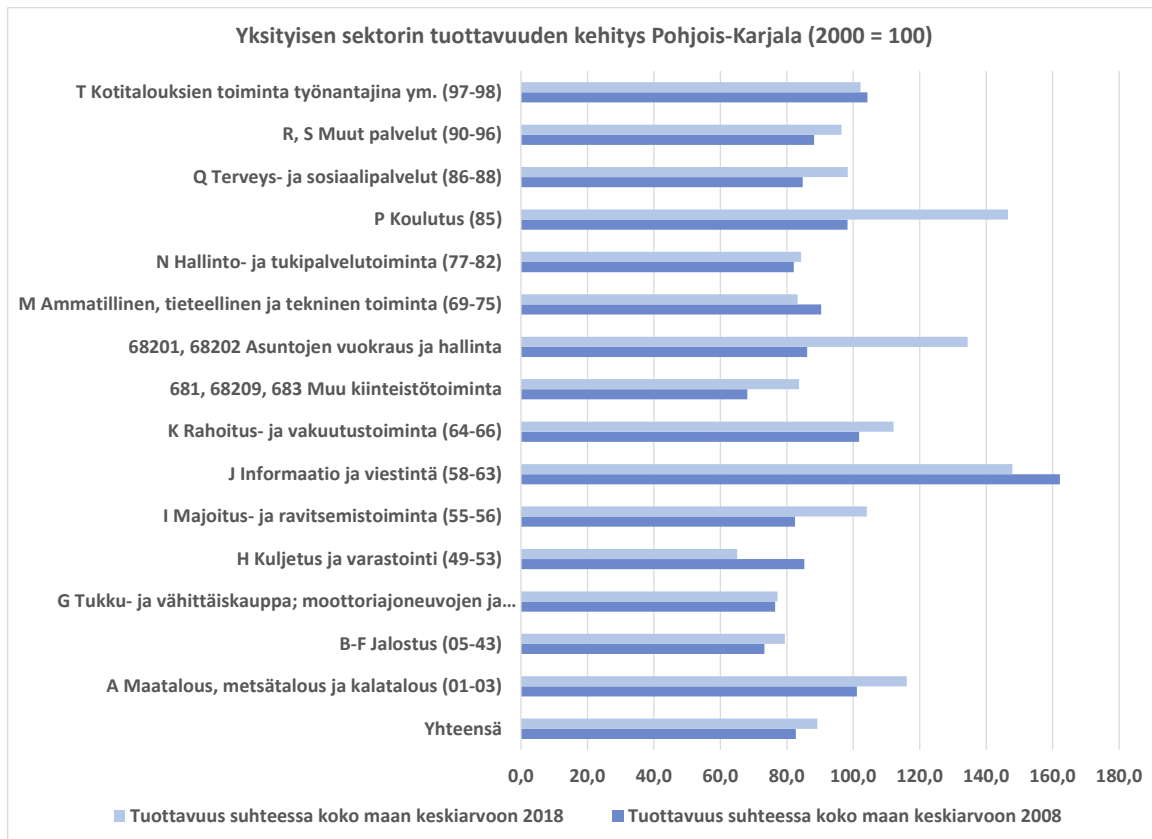
Kuva 11.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

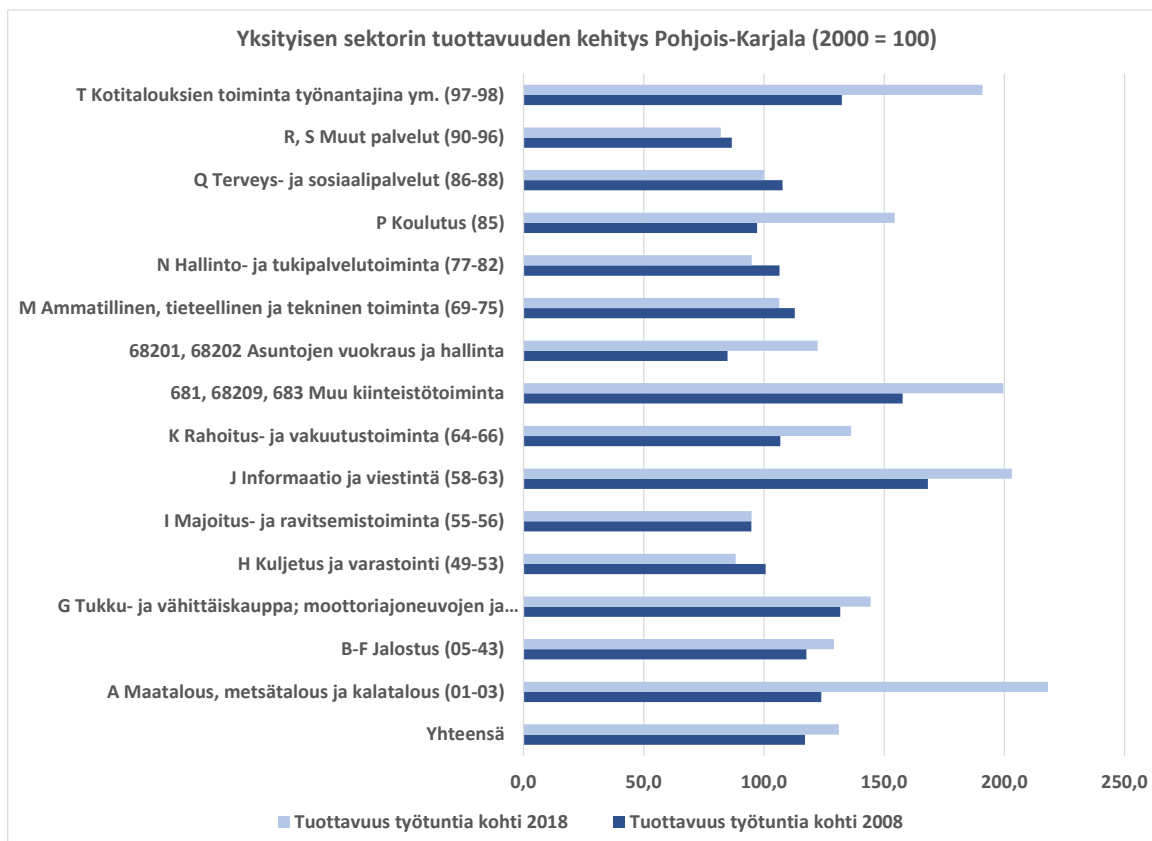
Kuva 11.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

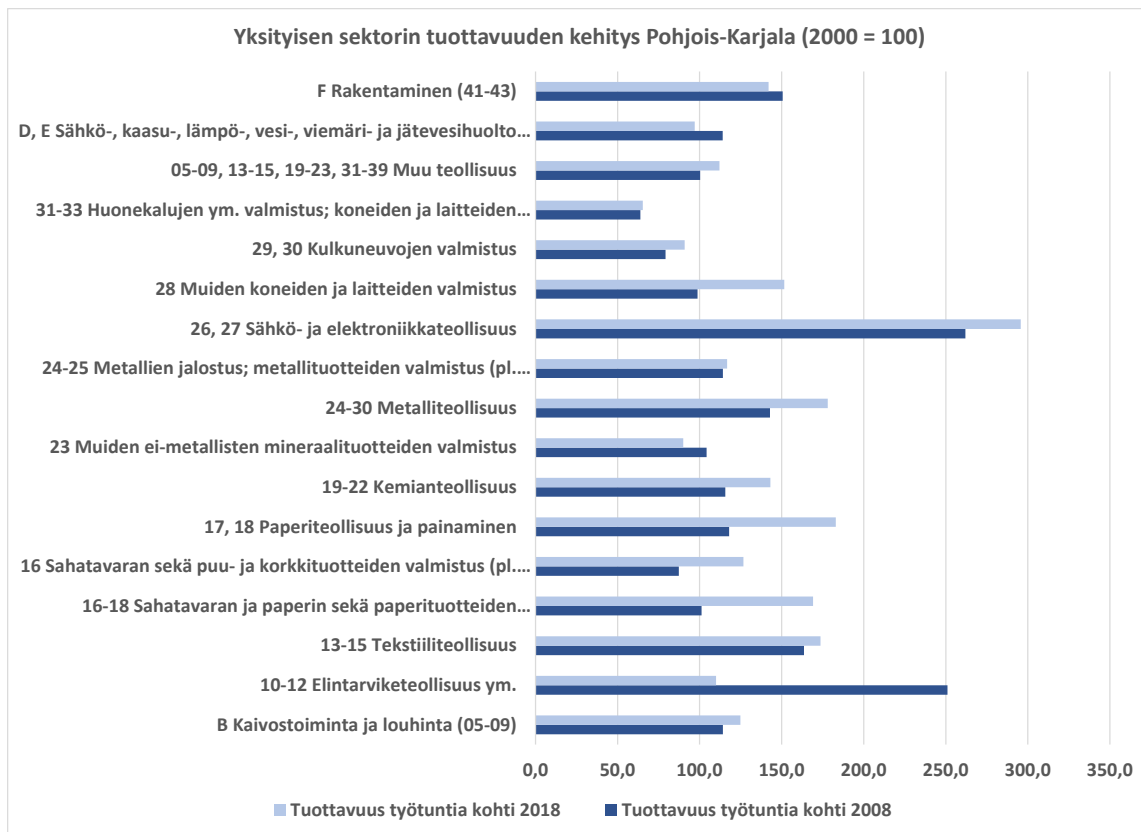
Kuva 11.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

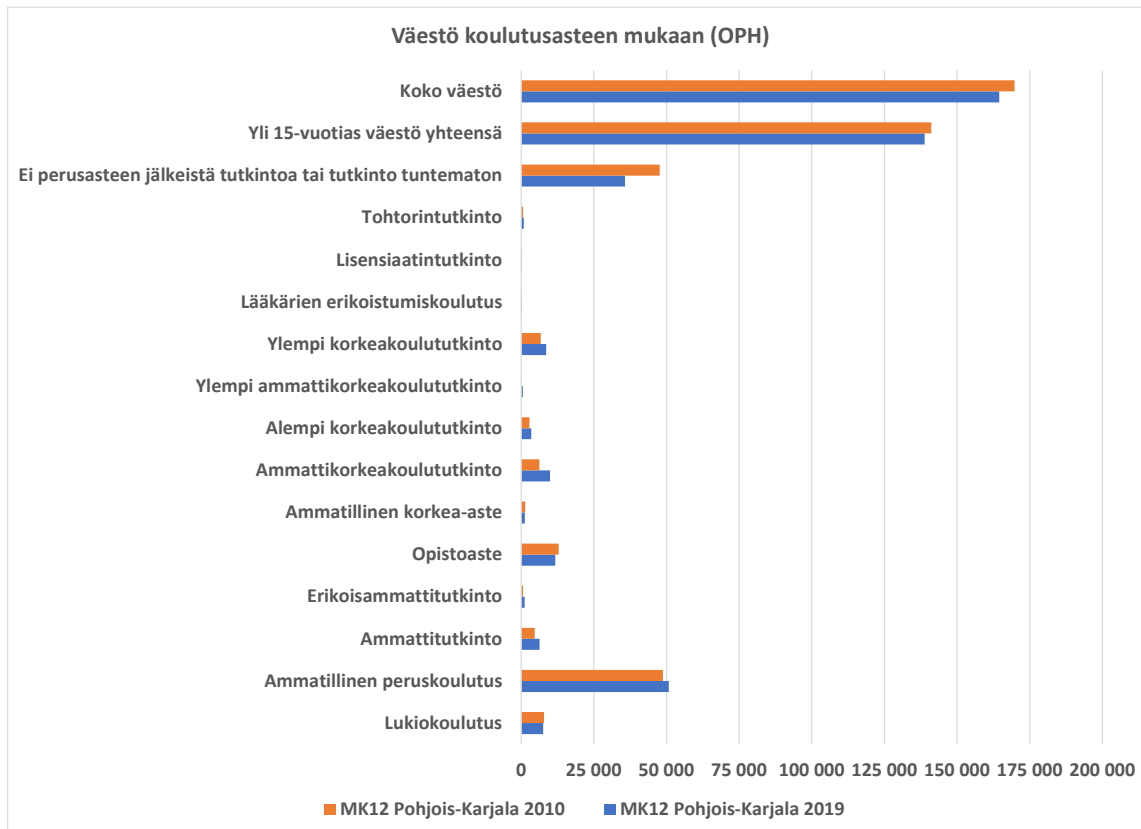
Kuva 11.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

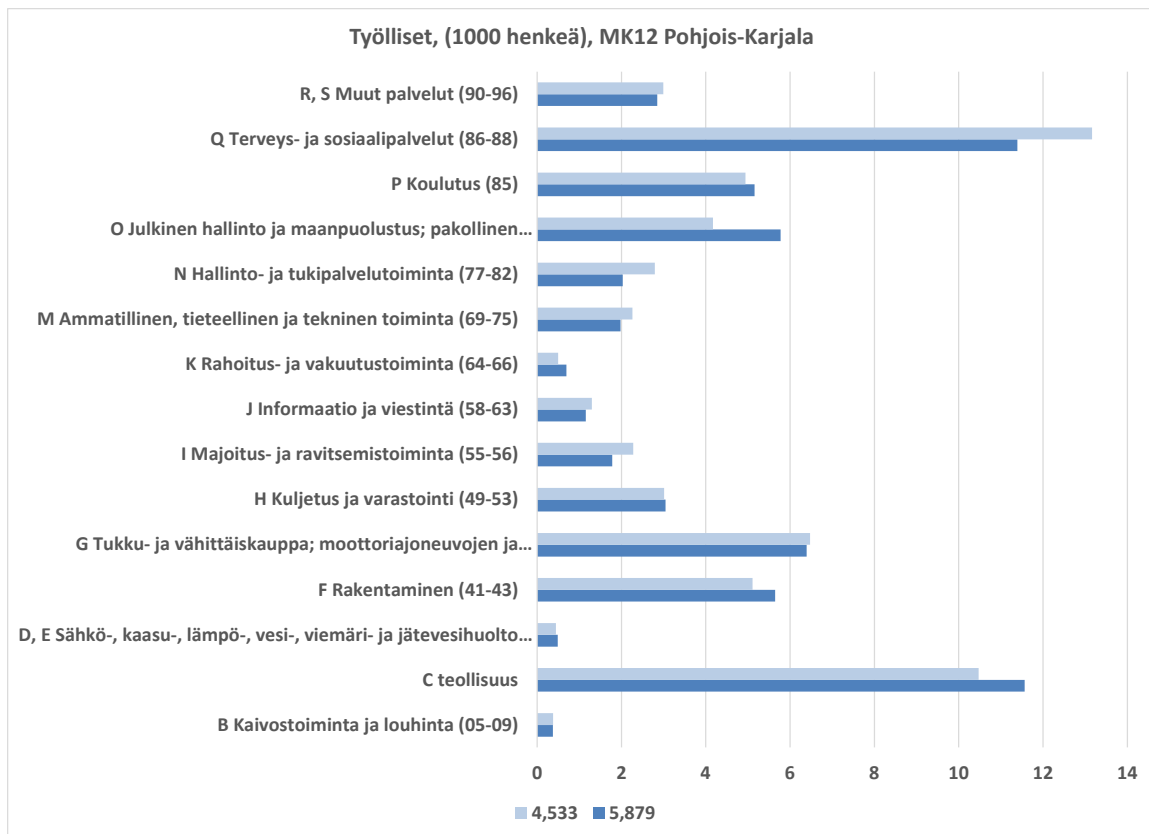
Kuva 11.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

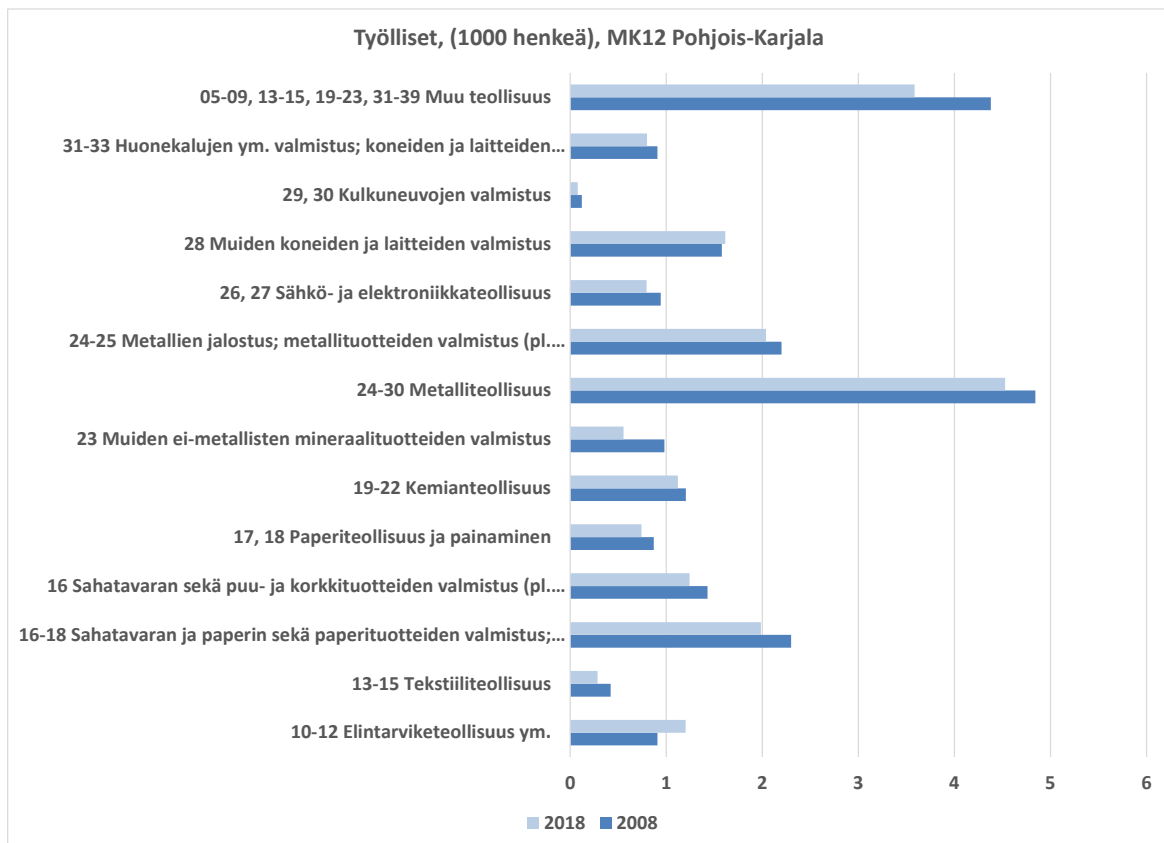
Kuva 11.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 11.7 Työllisten määrä, kaikki toimialat

Kuva 11.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 11.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK12 Pohjois-Karjala	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	6,6	7,8	7,6	2,8
B-F Jalostus (05-43)	31,5	26,3	28,3	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	7,5	7,6	6,8	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	4,4	4,4	3,3	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,2	1,4	1,8	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	3,2	2,9	2,8	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,8	1,4	1,8	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,1	1,2	1,7	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	10,6	11,5	12,7	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	2,8	2,6	2,9	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	1,7	2,1	2,2	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	5,9	6,8	7,2	5,6
P Koulutus (85)	7,7	7,8	6,8	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	11,0	12,7	11,2	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,8	3,1	2,5	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,2	0,3	0,3	0,2

Taulukko 11.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työntuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK12 Pohjois-Karjala						
Yhteensä	117,0	124,7	131,1	82,7	90,0	89,2
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	123,8	181,3	218,1	101,0	120,3	116,1
B-F Jalostus (05-43)	117,7	124,8	129,1	73,2	80,8	79,4
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	131,8	143,1	144,3	76,5	84,4	77,2
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	100,7	88,8	88,2	85,3	68,9	65,1
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	94,8	91,1	94,8	82,5	99,1	104,0
J Informaatio ja viestintä (58-63)	168,2	183,5	203,1	162,2	137,5	147,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	106,8	106,8	136,2	101,7	98,1	112,1
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	157,7	127,9	199,6	68,1	55,4	83,7
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	84,8	99,5	122,3	86,1	115,0	134,4
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	112,8	117,1	106,4	90,3	96,3	83,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	106,4	83,1	94,9	82,1	78,6	84,3
P Koulutus (85)	97,2	133,2	154,4	98,3	138,5	146,5
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	107,7	117,7	100,1	84,7	108,9	98,3
R, S Muut palvelut (90-96)	86,7	74,6	82,1	88,2	91,6	96,4
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	132,4	196,6	190,9	104,2	102,3	102,2

12 Pohjois-Pohjanmaa

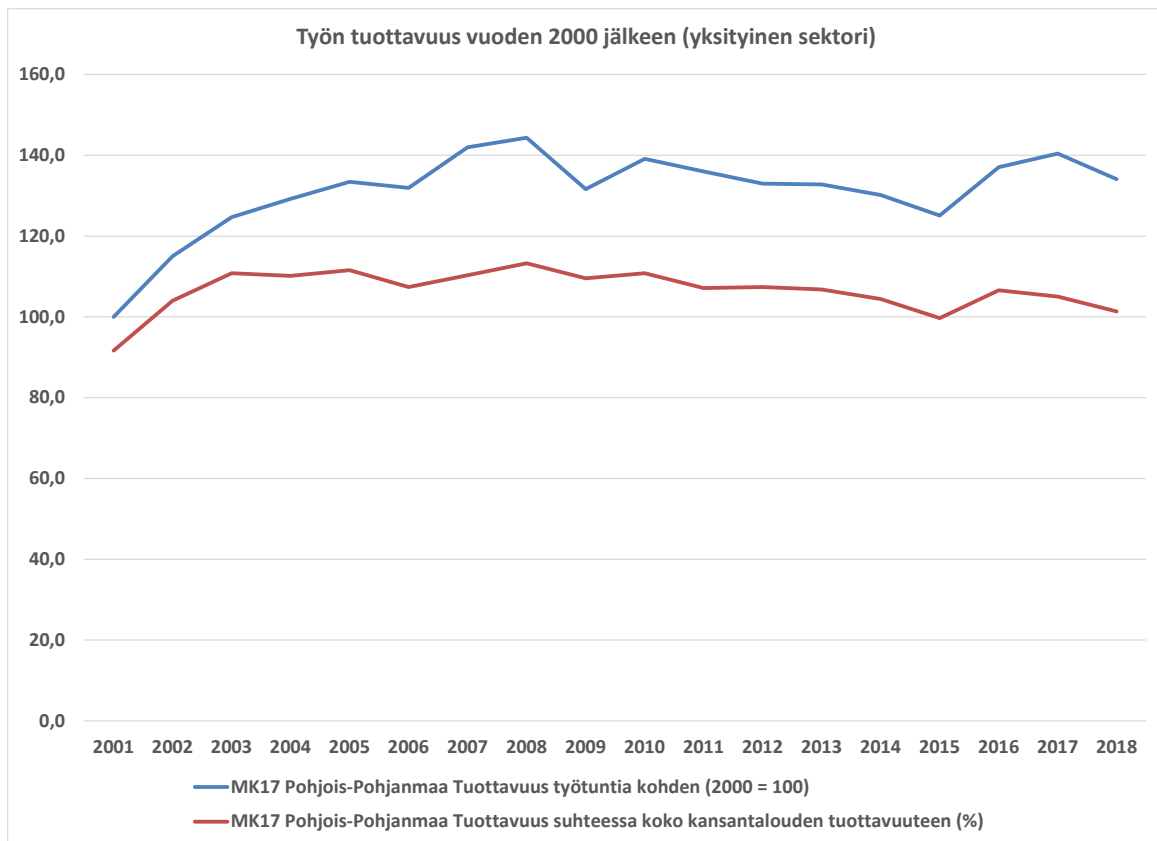
Työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla Pohjois-Pohjanmaalla on esitetty kuvassa 12.1. Kuvassa verrataan myös tuottavuuden tasoa koko maan keskiarvoon. Pohjois-Pohjanmaan työn tuottavuus on kasvanut 1,34 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen. Tämä kasvuvauhti on nopeampi kuin maakunnissa keskimäärin. Työn tuottavuuden taso oli vuonna 2018 prosenttina korkeampi kuin keskimääräinen (sija 6). Aluetalouden kasvusta on kuvan 12.2 kasvuhajotelman mukaan syntynyt vuosina 2008 – 2018 kaksi kolmasosaa tuottavuudesta (4,4 %).

Pohjois-Pohjanmaan aluetalouden toimialarakennetta kuvataan taulukossa 12.1. Jalostuksen osuus maakunnassa on ollut poikkeuksellisen suuri, mutta se pienentyi 2010-luvulla kolmanneksella ja oli vuonna 2018 noin 30 prosenttia, minkä taustalla on elektroniikkateollisuuden rakennemuutos. Koulutuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon osuus koko talouden arvonnalisästä on myös kesimääräistä suurempi.

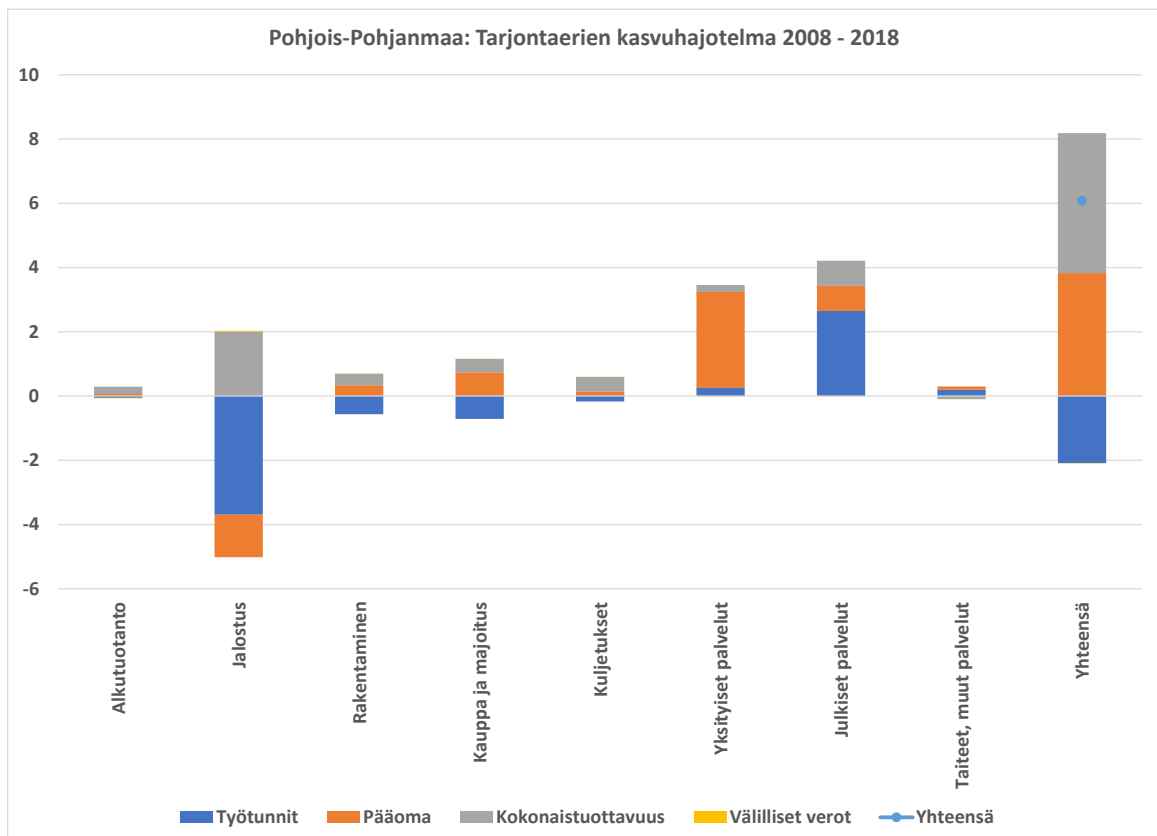
Rakennemuutos näkyy myös tuottavuudessa taulukossa 12.2 ja kuvissa 12.3 – 12.5, joissa jalostuksen tuottavuuskasvu vuodesta 2000 oli yli 50 prosenttia vuoteen 2008 mennessä, mistä se laski puoleen 2010-luvulla. Muista toimialoista ainoastaan asuntojen vuokrauksen ja koulutuksen toimialojen tuottavuus on ollut koko maata korkeampi. Jalostuksen toimialoista tuottavuuden kasvu oli nopeinta rakentamisessa ja kiinteistöaloilla sekä koulutuksessa, maa- ja metsätaloudessa, kulkuneuvojen valmistuksessa, tekstiiliteollisuudessa sekä kaivostoiminnassa (kasvu yli 100% vuosina 2000 - 2018).

Kuvioon 12.6 on kuvattu väestön koulutusasteen kehittyminen yli 15-vuotiaassa väestössä vuosien 2010 ja 2019 välillä Pohjois-Pohjanmaalla. Maakunnan väestö kasvoi 2010-luvulla yli 14000:lla ja tutkinnon suorittaneiden osuus kasvoi siten, että tutkintoa vailla oli vuonna 2018 noin 24 prosenttia yli 15-vuotiaasta väestöstä. Kuvioissa 12.7 ja 12.8 kuvattu työllisten määrä laski alkutuotannossa ja teollisuudessa hieman yli tuhannella mutta kasvoi hoiva-aloilla ja yksityisissä palveluissa. Kaikkiaan maakunnan työllisten määrä kasvoi noin 7400:lla.

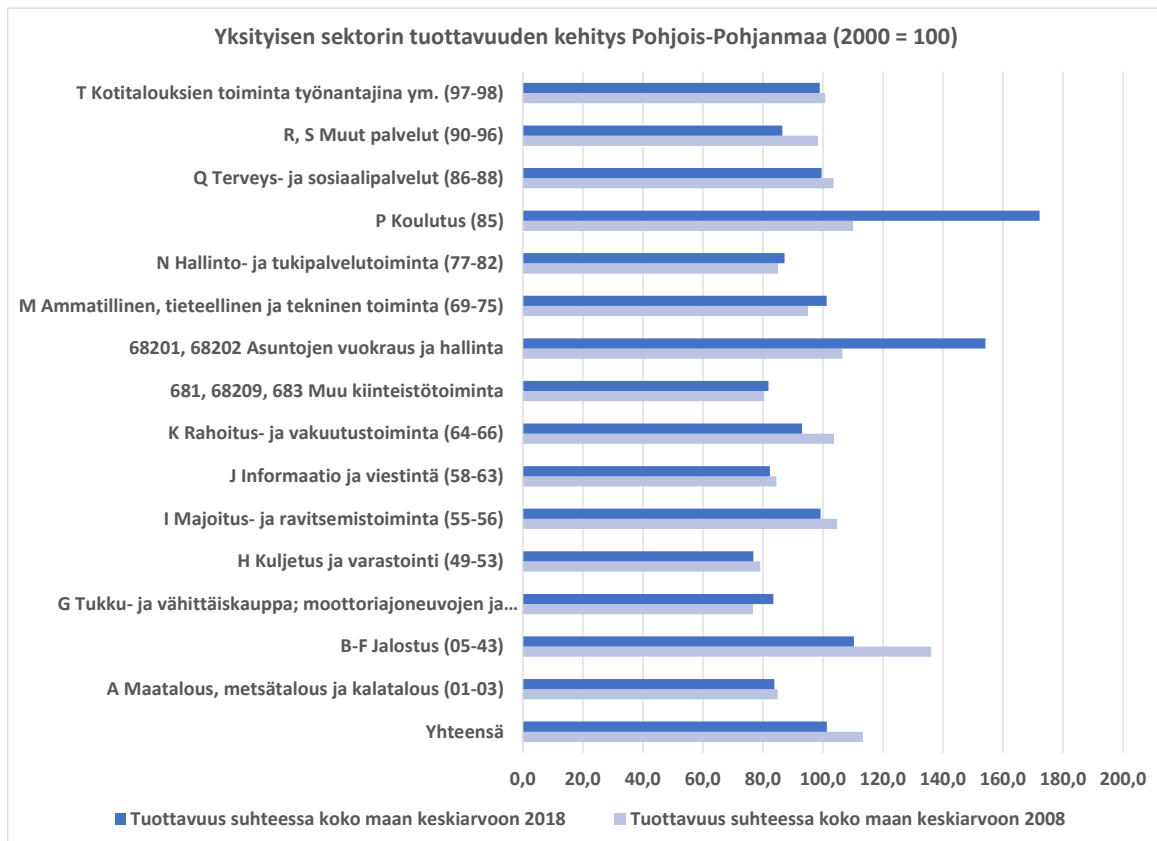
Kuva 12.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

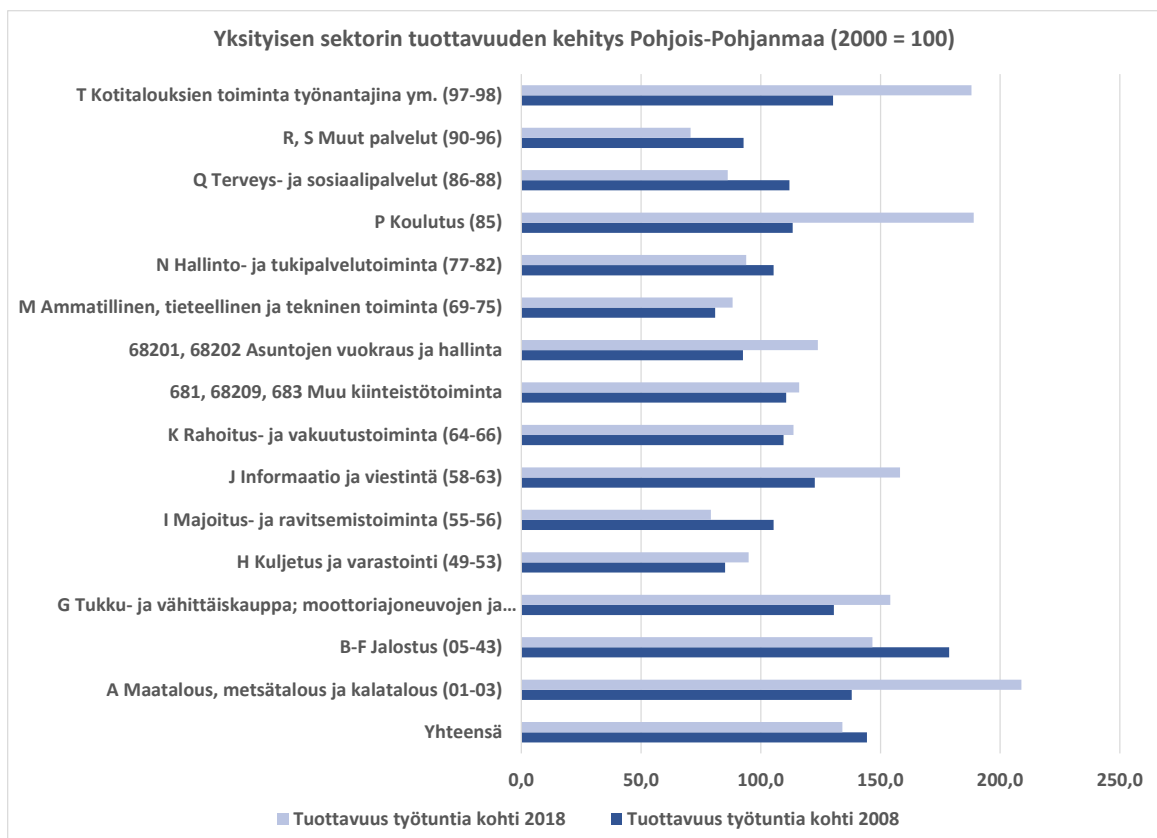
Kuva 12.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

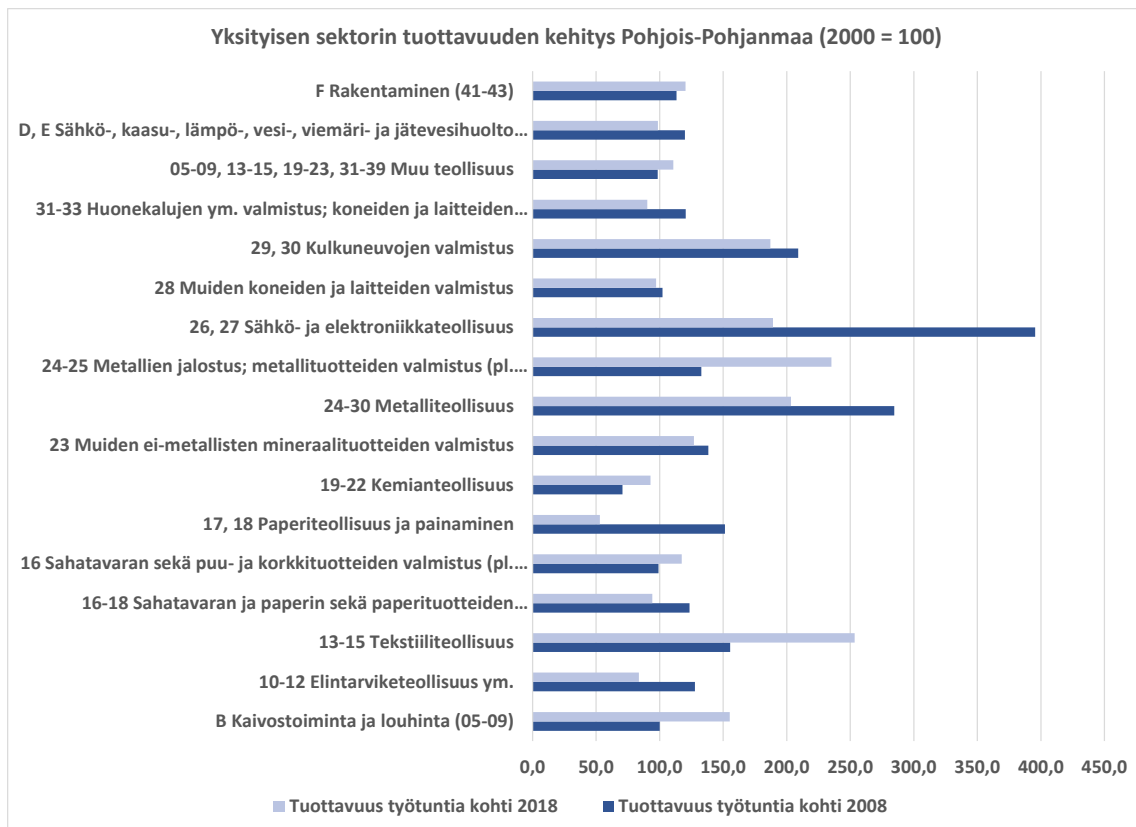
Kuva 12.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

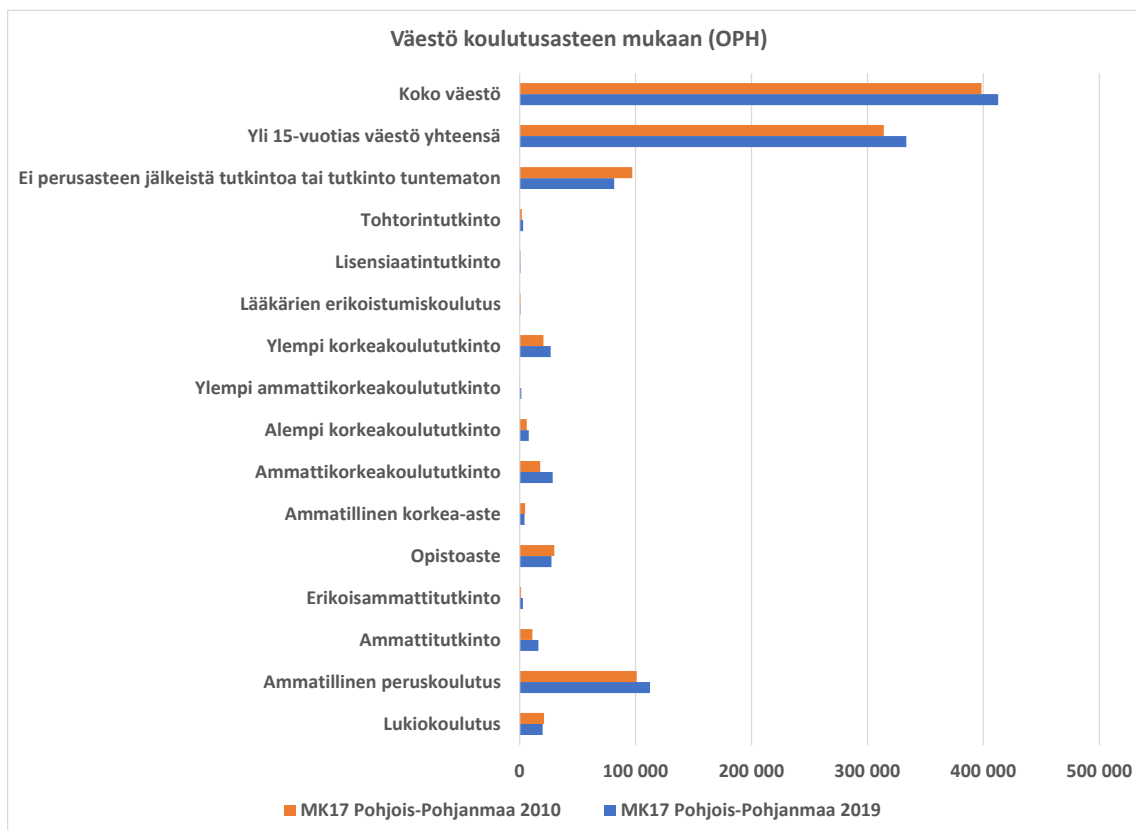
Kuva 12.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

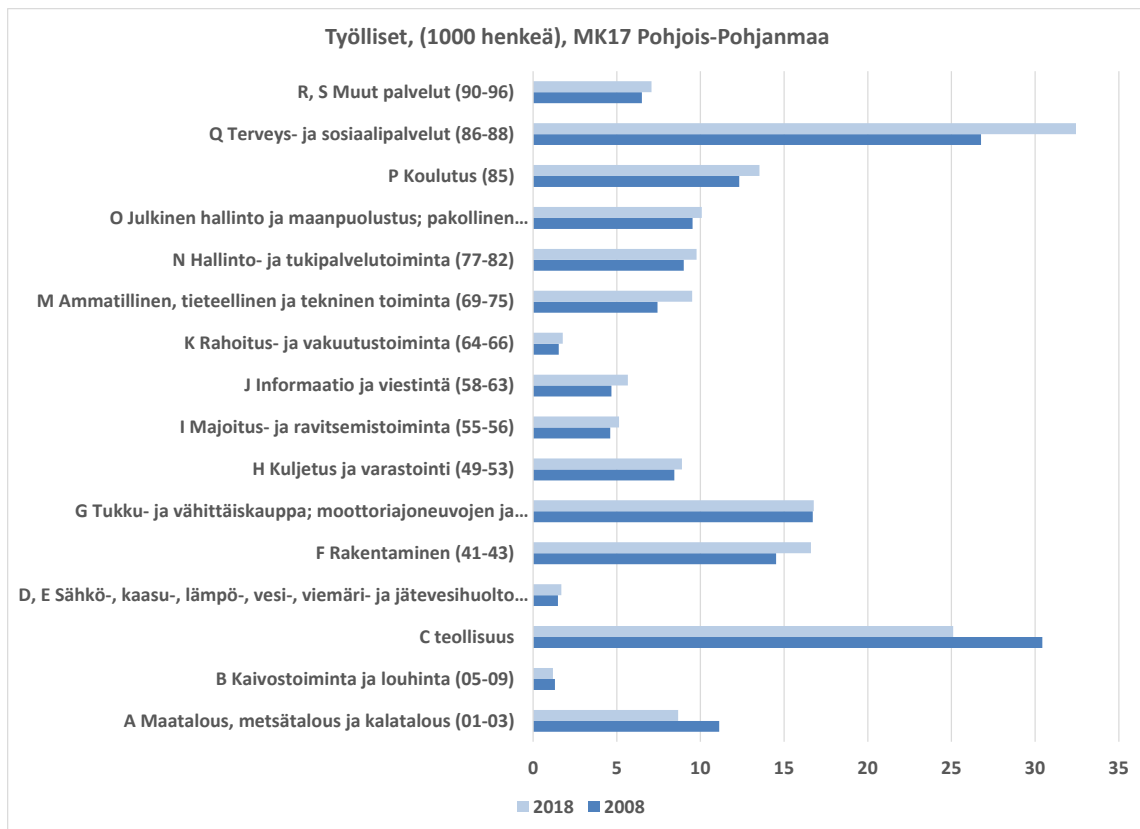
Kuva 12.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

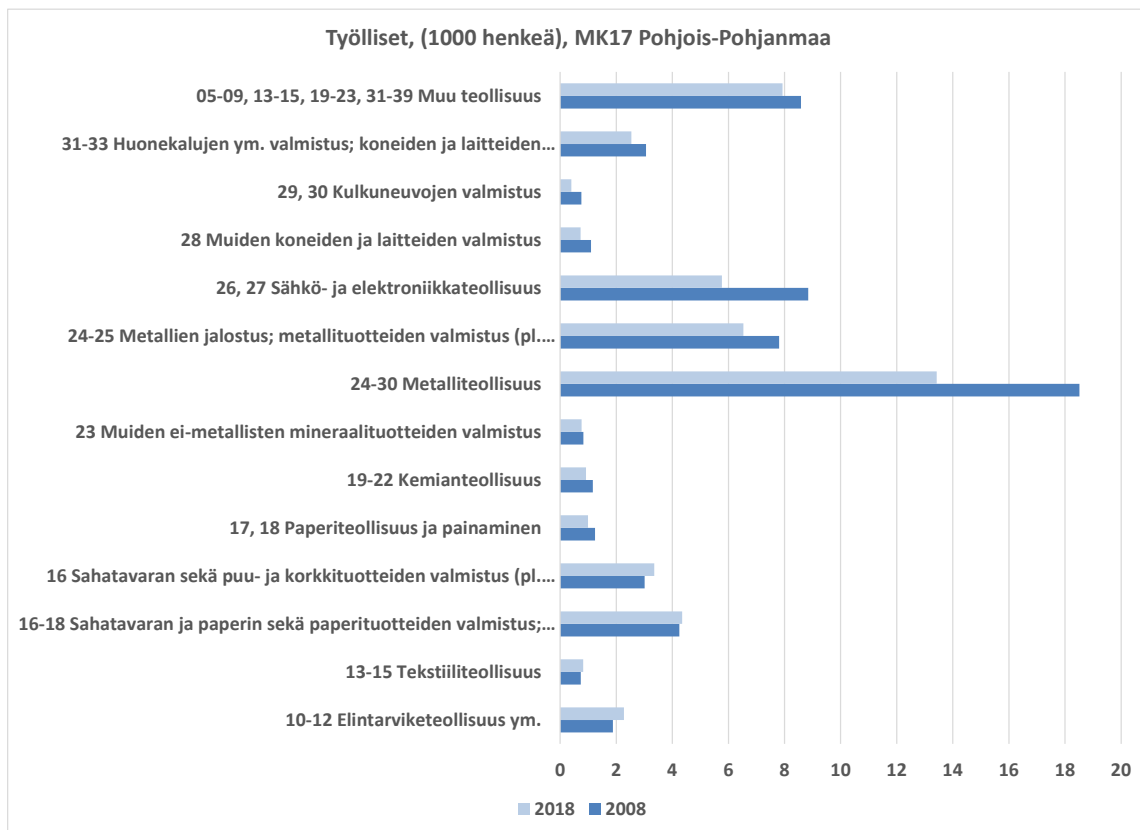
Kuva 12.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 12.7 Työllisten määrä, kaikki toimialat

Kuva 12.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 12.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK17 Pohjois-Pohjanmaa	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	2,9	3,5	3,7	2,8
B-F Jalostus (05-43)	43,9	31,0	30,1	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	6,3	6,8	7,3	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	3,7	4,7	4,3	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,4	1,5	1,6	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	2,8	3,1	3,7	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,4	1,7	1,9	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,2	1,4	1,5	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	8,3	10,0	11,1	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,5	5,1	4,8	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,6	2,6	3,0	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	4,2	5,2	5,2	5,6
P Koulutus (85)	6,2	7,9	7,0	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	9,4	12,6	11,7	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	2,2	2,6	2,7	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,2	0,2	0,3	0,2

Taulukko 12.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 – 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK17 Pohjois-Pohjanmaa						
Yhteensä	144,3	130,2	134,1	113,3	104,4	101,3
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	138,0	177,2	208,9	84,9	88,6	83,8
B-F Jalostus (05-43)	178,7	149,1	146,7	136,0	118,1	110,3
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	130,5	140,3	154,1	76,7	83,8	83,5
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	85,1	84,3	94,9	79,1	71,8	76,9
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	105,3	79,2	79,1	104,7	98,4	99,2
J Informaatio ja viestintä (58-63)	122,6	147,3	158,2	84,5	78,9	82,4
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	109,5	95,2	113,6	103,7	87,0	93,0
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	110,7	133,1	116,0	80,4	96,9	81,8
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	92,6	104,6	123,9	106,5	136,9	154,1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	80,9	82,8	88,3	95,0	99,8	101,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	105,4	93,5	93,9	85,0	92,5	87,2
P Koulutus (85)	113,4	155,7	188,9	110,1	155,5	172,2
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	112,0	85,1	86,2	103,5	92,6	99,6
R, S Muut palvelut (90-96)	92,8	81,5	70,7	98,3	104,2	86,4
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	130,2	194,3	188,0	100,8	99,4	99,0

13 Kainuu

Kainuun työn tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla on esitetty kuvassa 13.1. Kainuun työn tuottavuus on kasvanut 1,2-kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen. Tämä kasvuvauhti on lähes maakuntien keskiarvoa. Tuottavuuden taso Kainuussa oli koko maan keskiarvoa alempi (sijaluku 13.). Kuvan 13.2. kasvuhajotelman mukaan kokonaistuottavuuden lasku selitti osaltaan aluetalouden laskua vuosina 2008 – 2018.

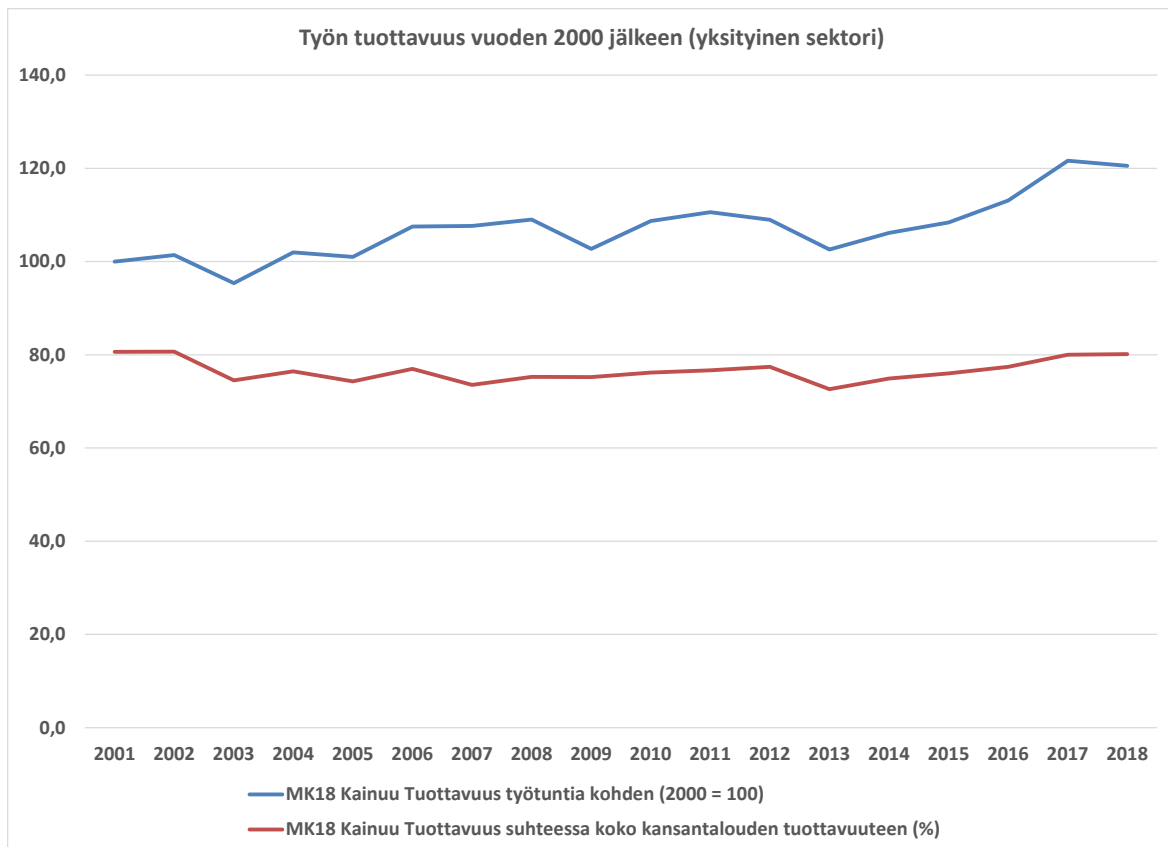
Kainuun toimialarakenne on kuvattu taulukkoon 13.1. Alkutuotannon ja julkisen hallinnon ja maanpuolustuksen toimialojen osuus on huomattavasti koko maan keskiarvoa korkeampi, mutta muiden toimialojen arvonlisäosuudet jäävät kauttaaltaan pienemmiksi. Kainuun osalta erottuu Talvivaaran kaivoshankkeen vaikutus, kun jalostuksen osuus on 2010-luvun notkahduksen jälkeen kääntynyt nousuun.

Taulukossa 13.2 ja kuvissa 13.3 -13.5 on kuvattu Kainuun toimialojen tuottavuuskasvua ja verrattu tuottavuuden tasoa koko maan toimialakohtaisiin keskiarvoihin. Taulukon lukujen valossa työn tuottavuus on alkutuotannossa ja jalostuksessa ja monissa palveluissakin kasvanut koko maan kaikkien toimialojen keskimääräistä kasvua nopeammin; poikkeuksen tekevät kuljetuksen, informaation ja rahoituksen toimialat. Kainuun tuottavuuden taso on koko maan yksityisen sektorin keskiarvoa korkeampi tuottavampi alkutuotannossa ja koulutuksessa. Jalostuksen toimialoilla kuvassa 13.5 tuottavuuden kasvu nopeinta maa- ja metsätaloudessa, energia-aloilla, sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa, sahateollisuudessa, koneiden ja laitteiden valmistuksessa sekä metalliteollisuudessa (kasvu yli 100% vuosina 2000 - 2018). Kaivosteollisuuden voimakas kasvu ei siis vielä tarkastelujaksolla näy.

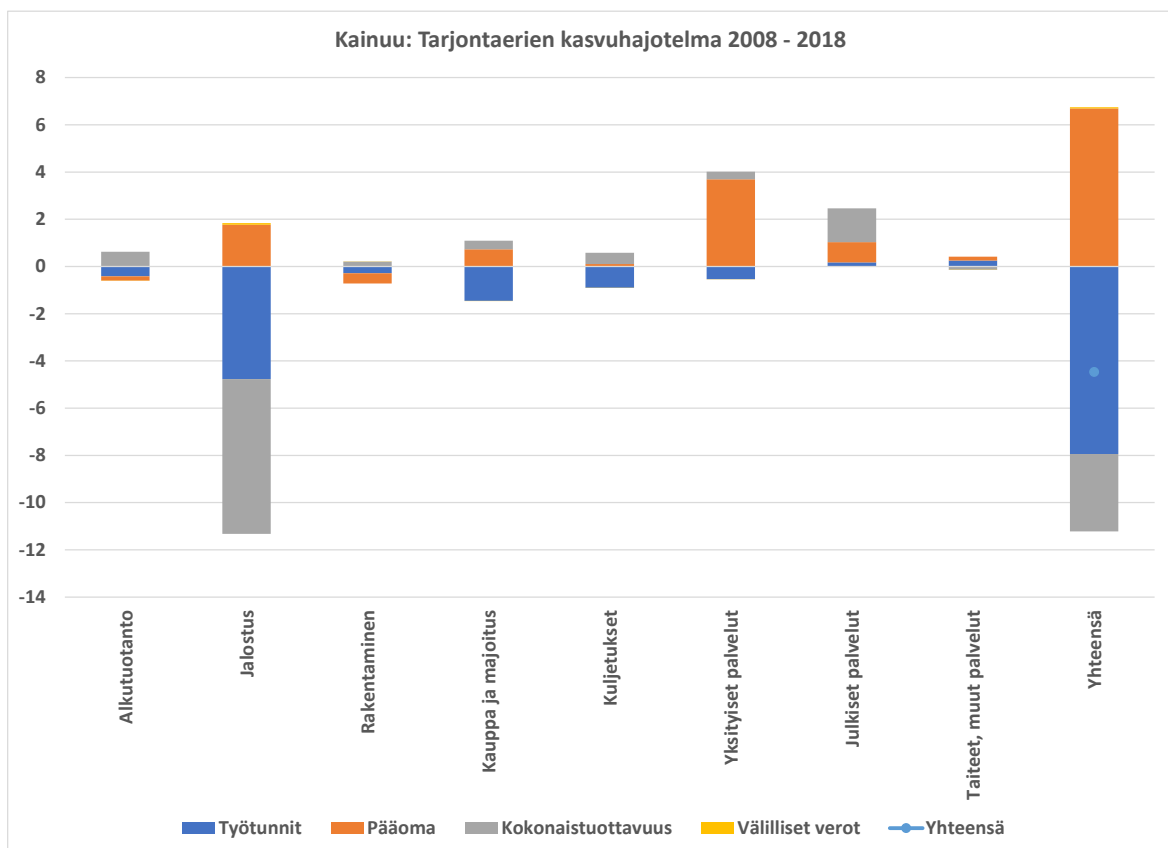
Kainuun väestön koulutus rakenne on esitetty kuvassa 13.6. Yli 15-vuotiaassa väestössä tutkintoa suorittamattomien osuus on laskenut 36 prosentista 29 prosenttiin samalla kun maakunnan väestö on supistunut nelisen prosenttia, noin 3400 hengellä. Työllisten määrä kuvissa 13.7 ja 13.8 on laskenut teollisuudessa yli 2500:lla mutta kaikkiaan maakunnan työllisten määrän lasku jää noin tuhanteen, kun hoiva-alojen ja hallinnon työllisyys on kasvanut.

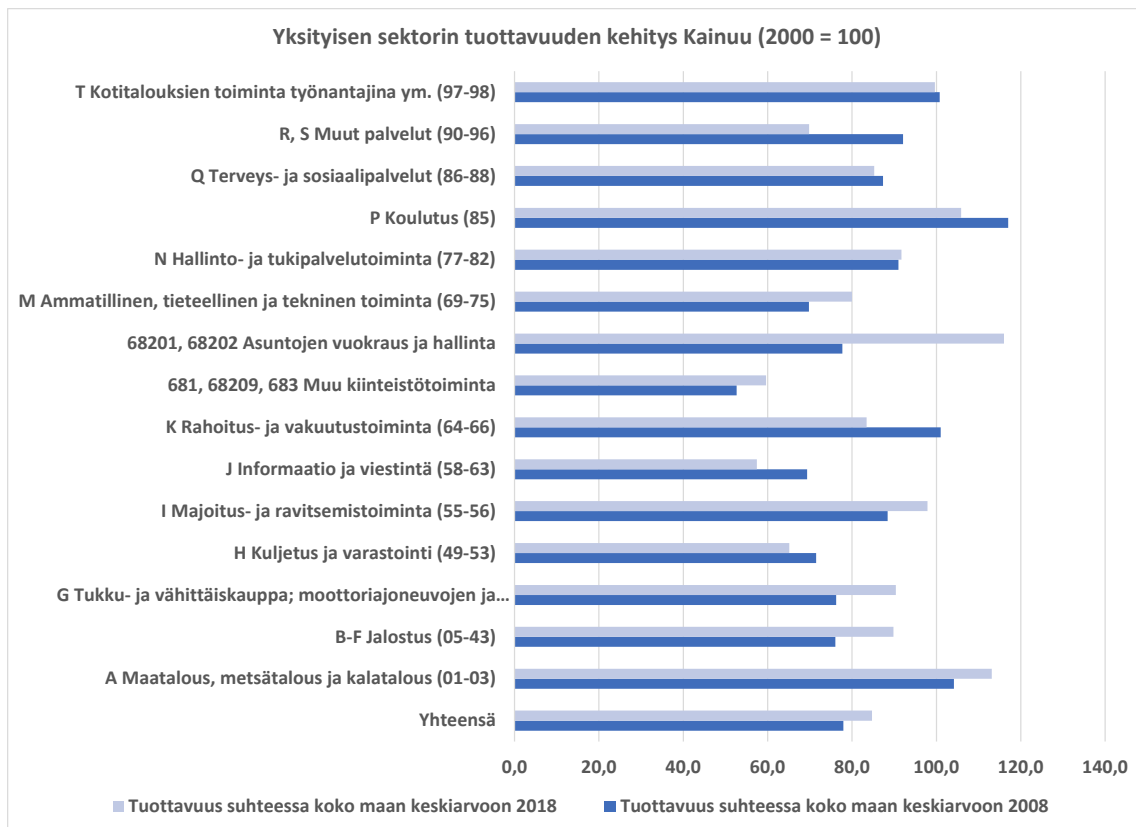
Kuva 13.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

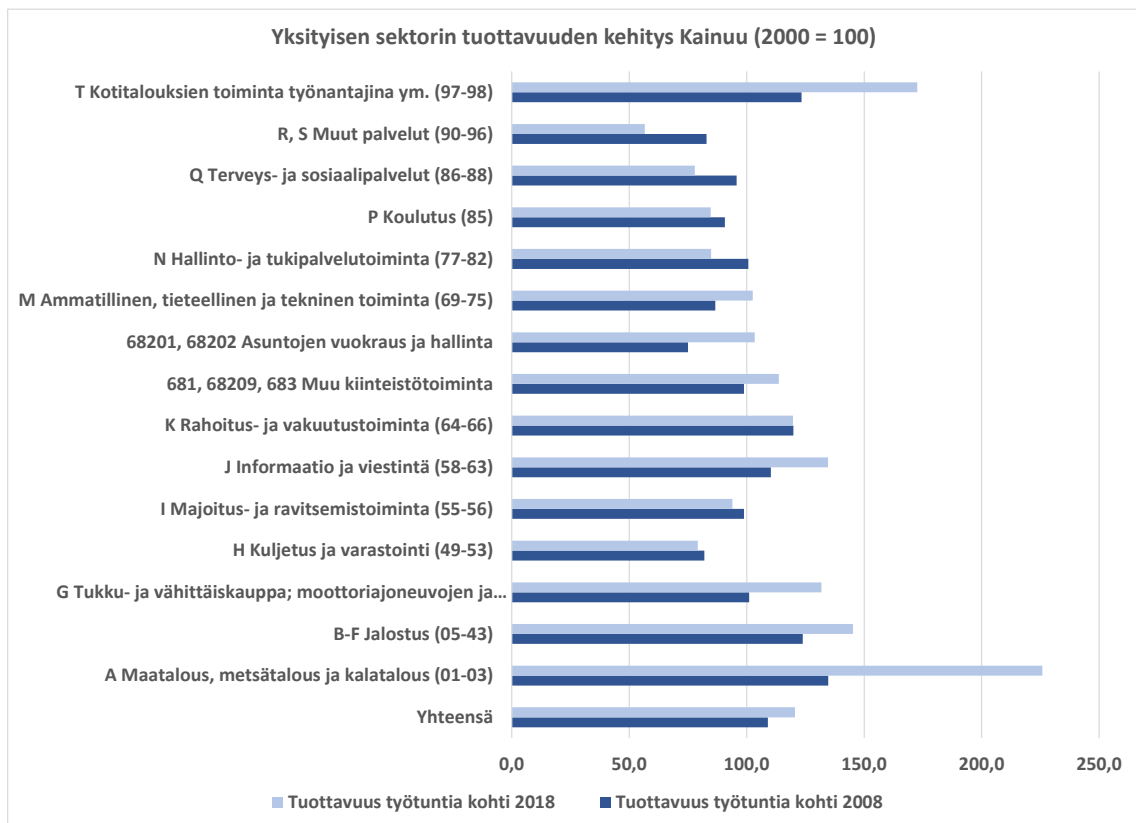
Kuva 13.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

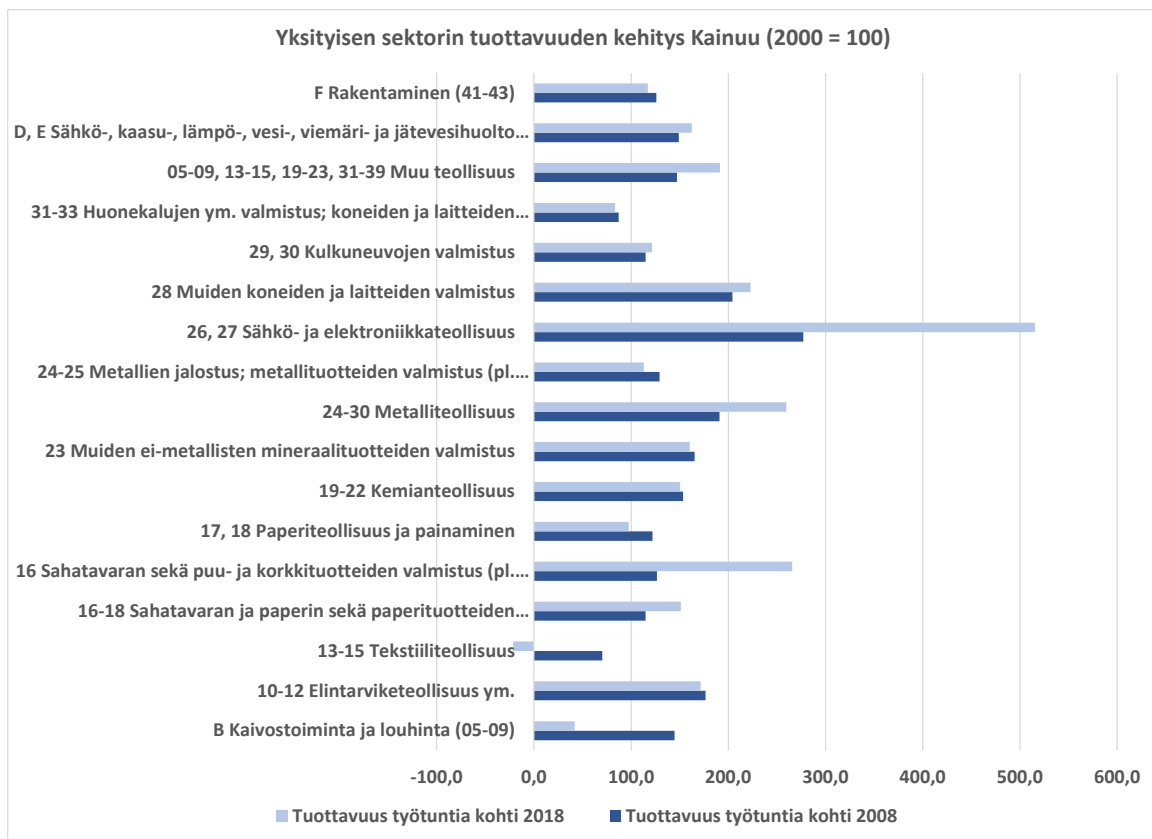
Kuva 13.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

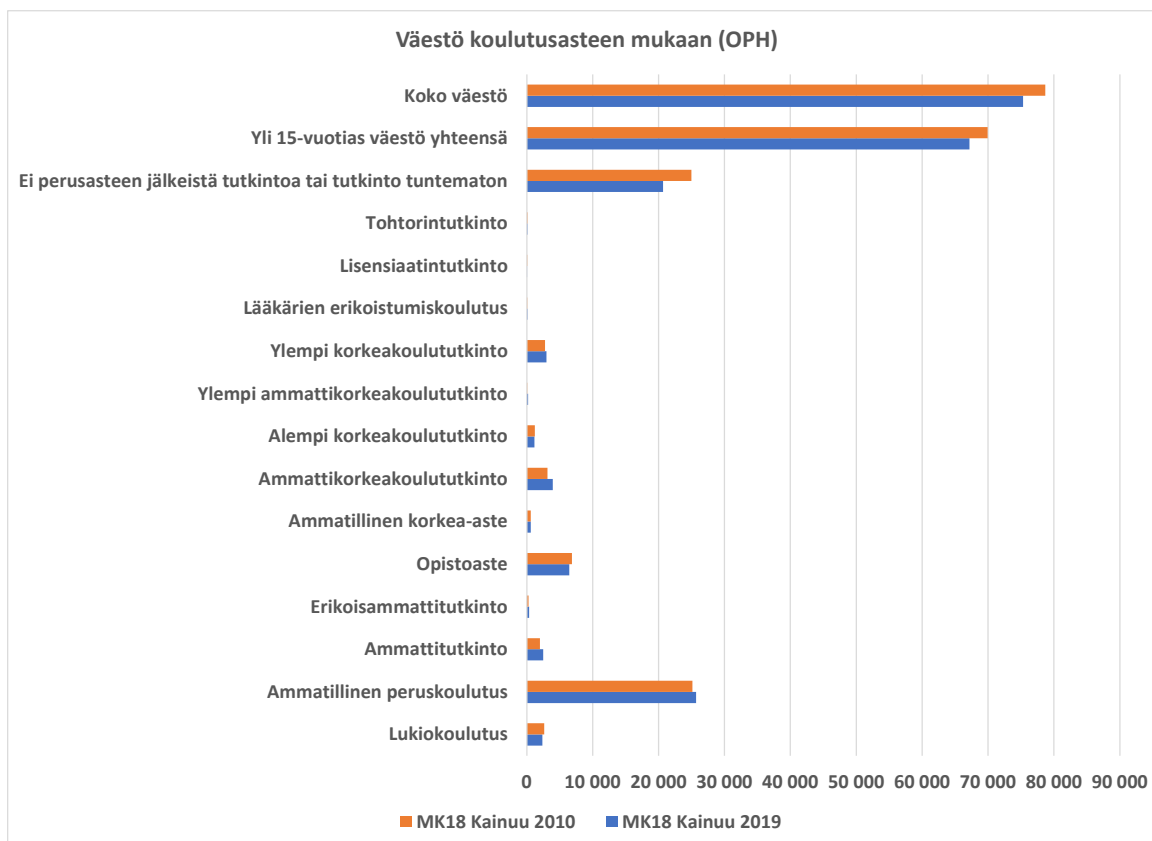
Kuva 13.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000

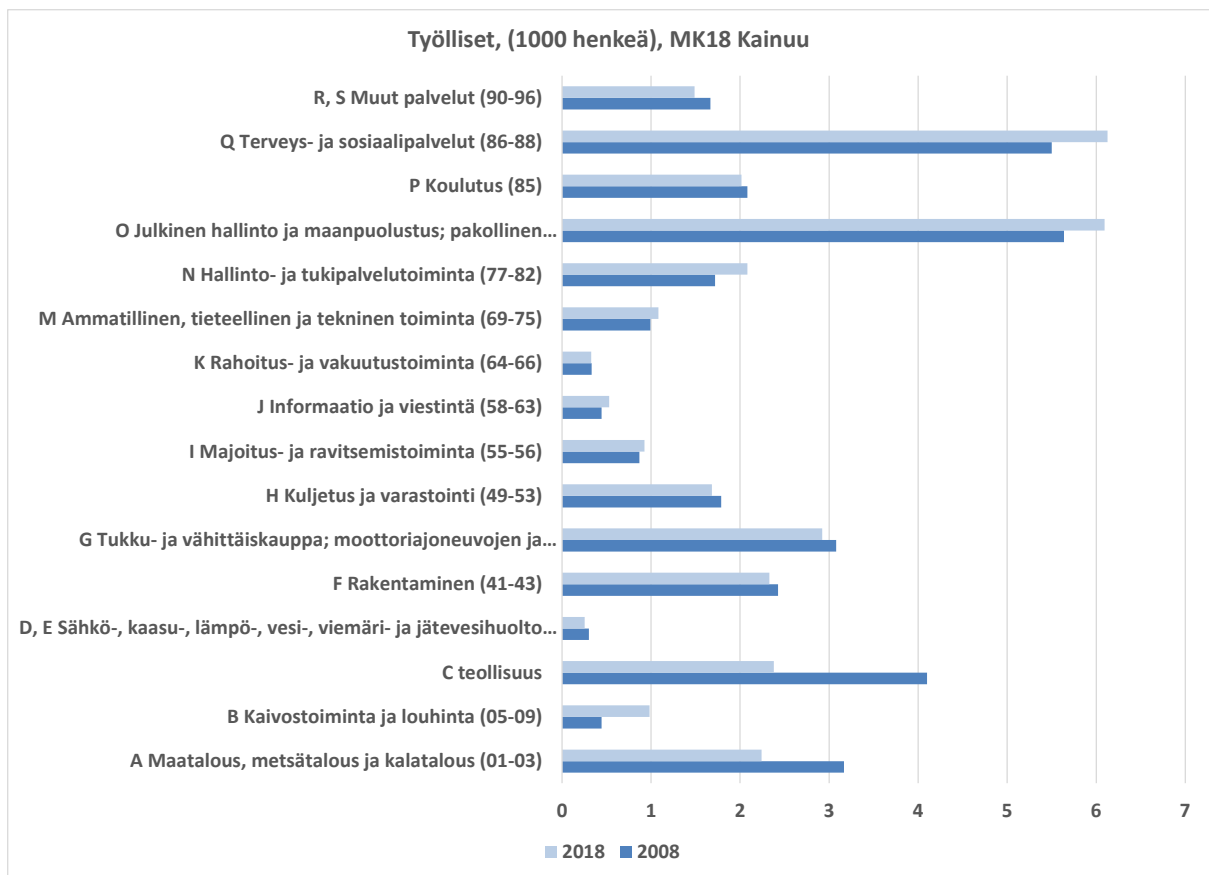
Kuva 13.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

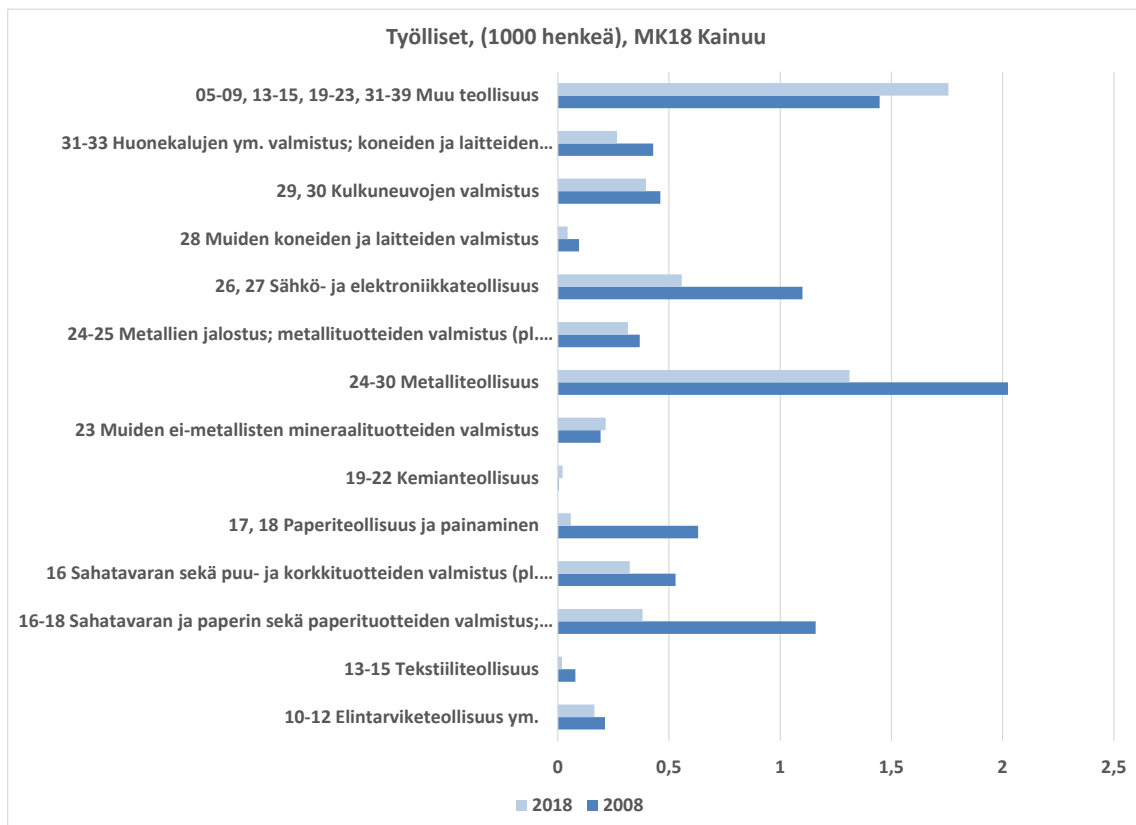
Kuva 13.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 13.7 Työllisten määrä, kaikki toimialat

Kuva 13.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 13.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK18 Kainuu	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	7,2	7,6	8,9	2,8
B-F Jalostus (05-43)	27,4	21,6	24,4	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	6,9	7,2	7,5	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	4,2	4,5	3,5	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	1,5	1,5	1,7	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	1,5	1,2	1,6	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	2,0	1,4	1,9	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,3	1,7	1,3	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	10,8	11,9	12,7	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	1,9	2,8	2,7	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	3,3	4,1	3,9	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	11,6	13,6	13,3	5,6
P Koulutus (85)	6,5	5,1	4,2	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	10,2	11,1	8,9	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	3,6	4,4	3,2	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,2	0,3	0,3	0,2

Taulukko 13.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työntun- tia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK18 Kainuu						
Yhteensä	109,0	106,1	120,6	75,3	74,9	80,1
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	134,7	198,2	225,8	95,9	114,8	104,9
B-F Jalostus (05-43)	123,8	102,8	145,2	74,9	64,7	86,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	101,1	95,4	131,8	72,4	69,4	87,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	81,9	84,3	79,2	63,1	59,5	53,1
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	98,8	63,9	94,0	89,4	72,3	107,2
J Informaatio ja viestintä (58-63)	110,3	136,4	134,6	71,3	68,5	65,7
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	119,9	101,1	119,7	110,9	90,3	95,7
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	98,8	134,7	113,7	53,9	73,6	60,2
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	75,0	89,4	103,4	78,5	106,6	117,2
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	86,6	101,4	102,6	68,3	82,1	79,0
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	100,7	86,7	84,8	89,4	94,3	86,7
P Koulutus (85)	90,7	97,3	84,7	113,8	125,6	99,8
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	95,7	83,5	77,9	88,3	90,7	89,8
R, S Muut palvelut (90-96)	82,9	85,4	56,6	93,0	115,6	73,3
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	123,3	180,6	172,6	92,5	89,6	88,0

14 Lappi

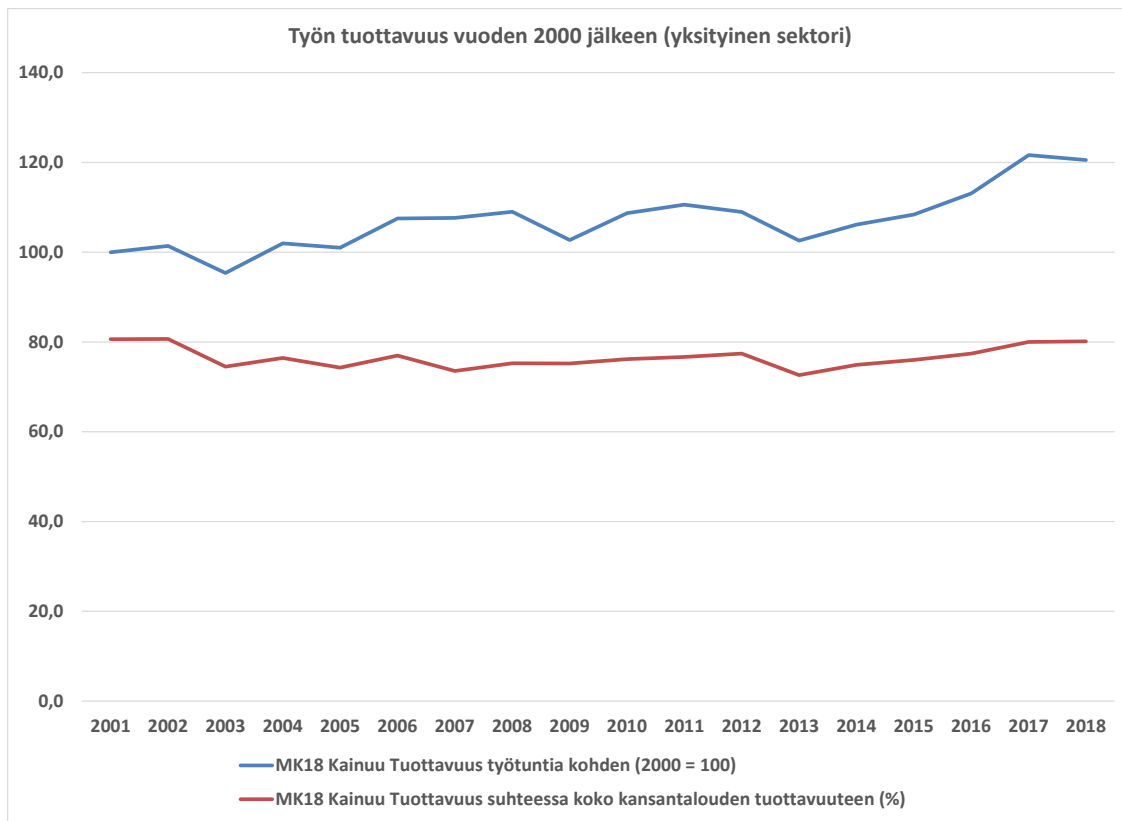
Työn tuottavuuden kasvu Lapin yksityisellä sektorilla on esitetty kuvassa 14.1. Työn tuottavuus on Lapissa kasvanut 1,49 -kertaiseksi vuoden 2000 jälkeen. Tämä kasvuvauhti on keskimääräistä nopeampaa (sija 1.). Tuottavuuden taso Lapissa on sekin keskimääräistä korkeampi, (sija 3). Lapin aluetalouden kasvu on kuvan 14.2. perusteella ollut vuosina 2008 – 2018 pääosin pääoman kasvun varassa, tuottavuuden kasvun vaikutus on ollut vajaa prosentti.

Lapin toimialarakennetta kuvataan taulukossa 14.1. arvonlisäosuuksin. Maakunnan toimialarakenteessa korostuvat alkutuotanto, jalostus, majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä julkinen hallinto ja terveys- ja sosiaalipalvelut, joiden osuus on keskimääräistä suurempi. Yksityisistä palveluista etenkin informaatioalan osuus on puolestaan pienempi kuin keskimäärin. Etenkin jalostuksen osuus on ollut kasvussa kaivostoiminnan lisääntyessä.

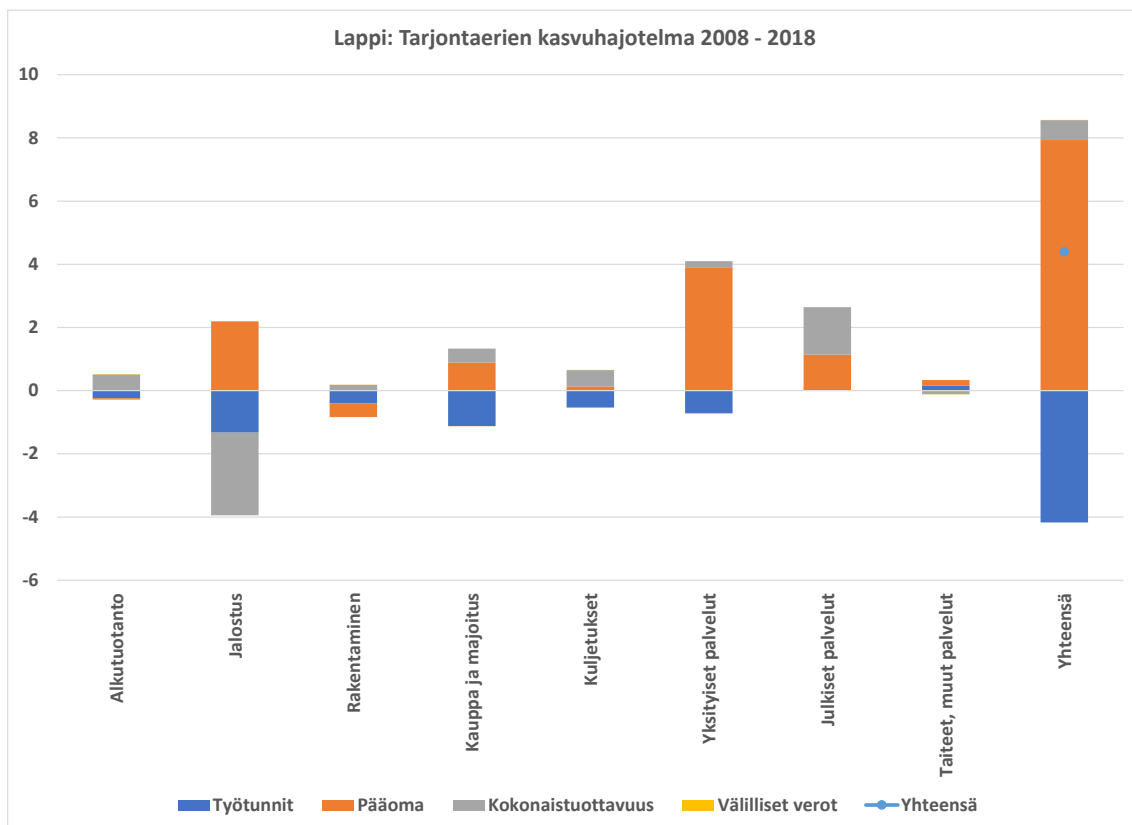
Taulukkoon 14.2 ja kuviin 14.3 -14.5 on kuvattu Lapin toimialojen tuottavuuskasvu ja tuottavuuden tason vertautuminen koko maan keskiarvoon verrattuna. Tuottavuuskasvu on ollut keskimääräistä nopeampaa alkutuotannossa, jalostuksessa, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä kiinteistötoimialoilla ja asuntojen vuokrauksessa sekä ammatillisessa toiminnassa ja koulutuksessa. Näistä ensimmäisessä sekä myös jalostuksessa, majoitus- ja ravitsemustoiminnassa ja koulutuksessa tuottavuuden taso on myös ollut koko maan keskiarvoa korkeampi. Jalostuksen toimialoista Tuottavuuden kasvu tuottavuuden kasvu oli nopeinta kaivostoiminnassa ja muussa teollisuudessa.

Kuvassa 14.6 tarkastellaan Lapin koulutusrakennetta ja väestönkasvua vuosina 2010 – 2019. Maakunnan väestö on supistunut noin 2600 hengellä. Koulutusta vailla olevien osuus on laskenut 34 prosentista 29 prosenttiin. Kuvissa 14.7 ja 14.8 kuvattu työllisten määrä on pienentynyt teollisuudessa noin 1700:lla mutta kasvanut selvästi tätä enemmän hoiva-aloilla. Myös kaivostoiminnan, matkailun ja ammatillisen ja teknisen toiminnan työllisten määrä kasvoi, ja kaikkiaan Lapin työllisten määrä oli 2018 noin 1300 suurempi kuin vuonna 2010.

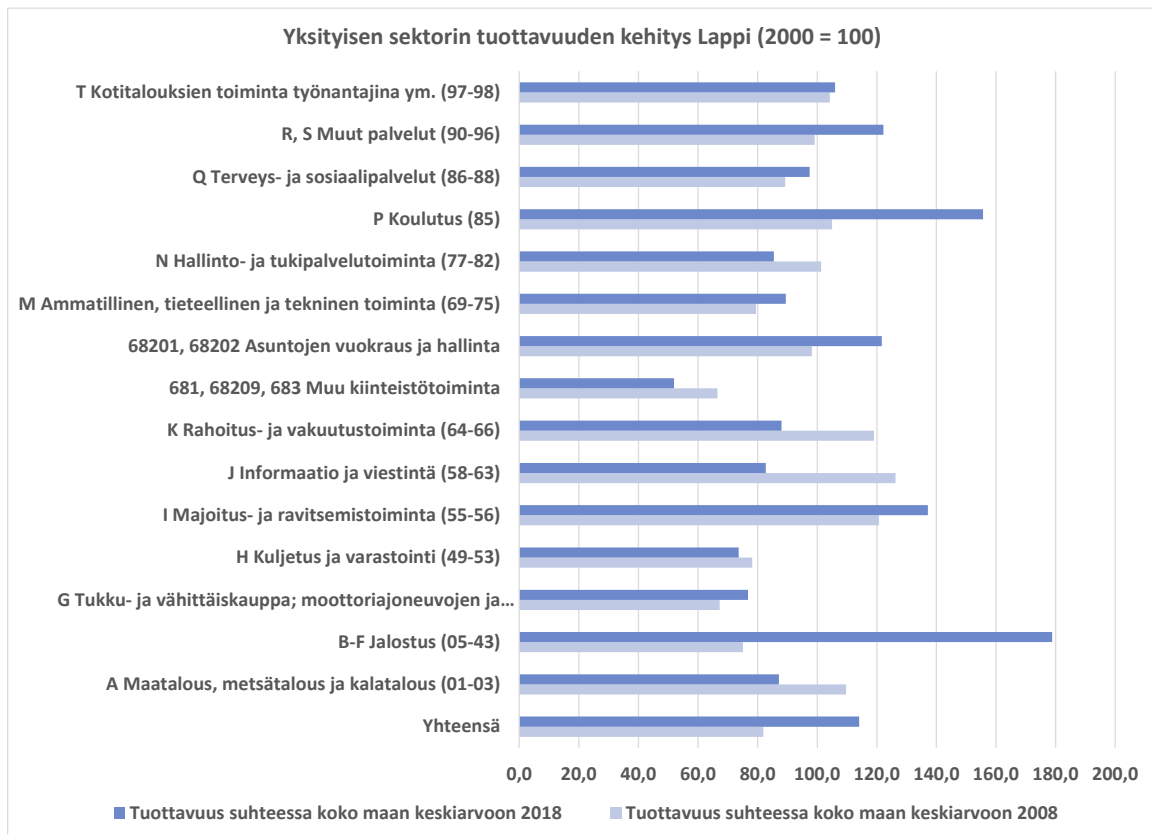
Kuva 14.1 Työn tuottavuus vuoden 2000 jälkeen

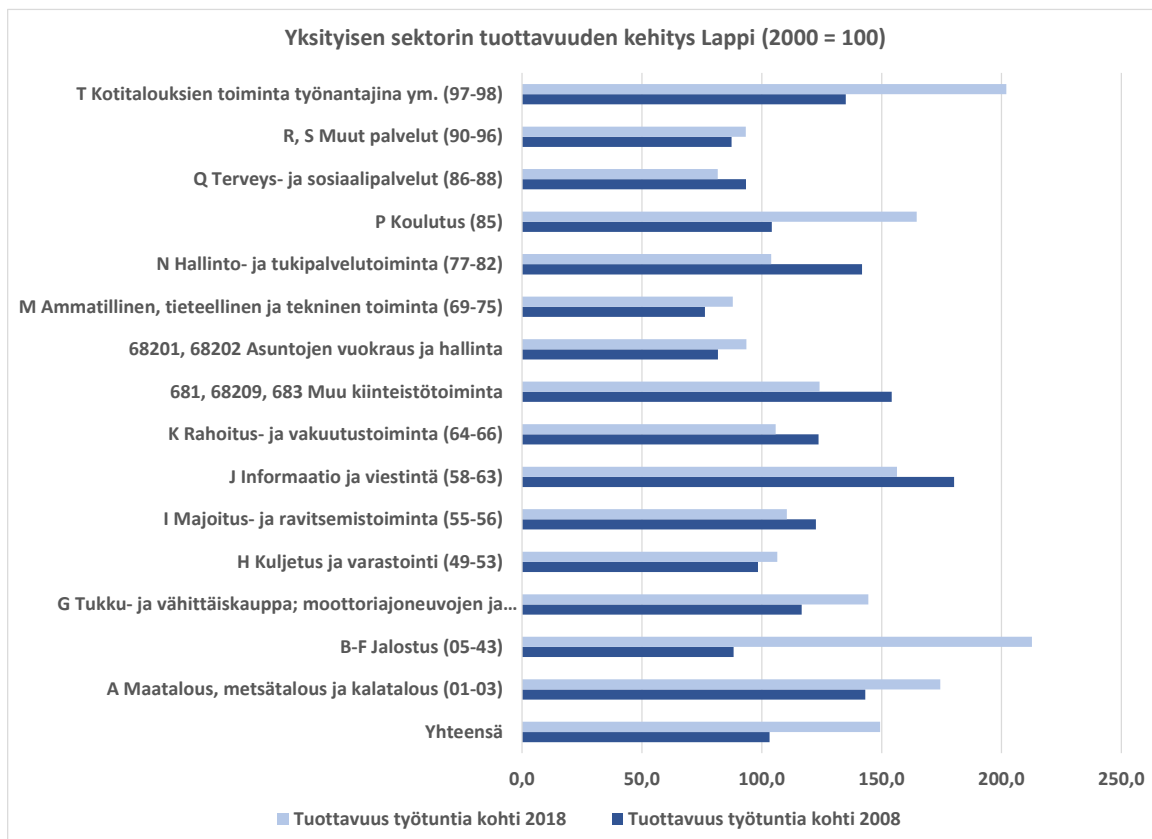
Kuva 14.2 Kansantuotteen tarjontaerien vaikutus talouskasvuun (kasvuhajotelma)

Kuva 14.3 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys suhteessa koko maahan toimialoittain

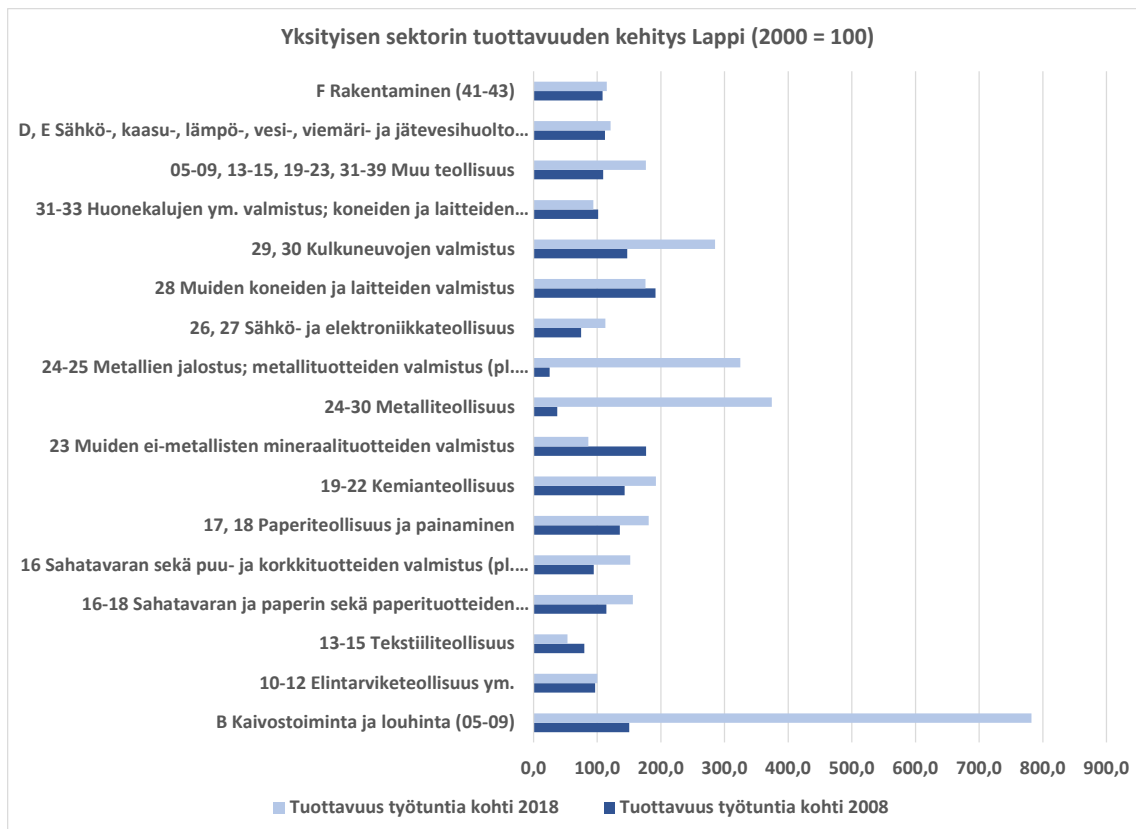

Kuva 14.4 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

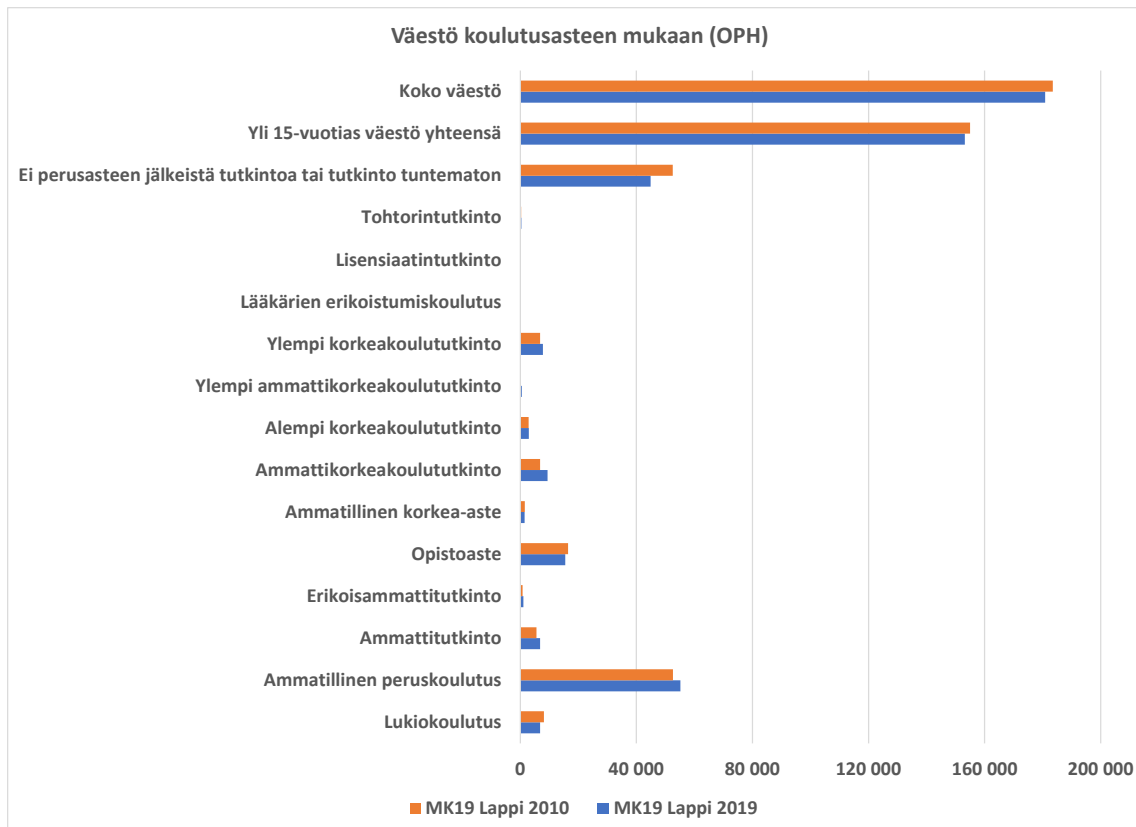

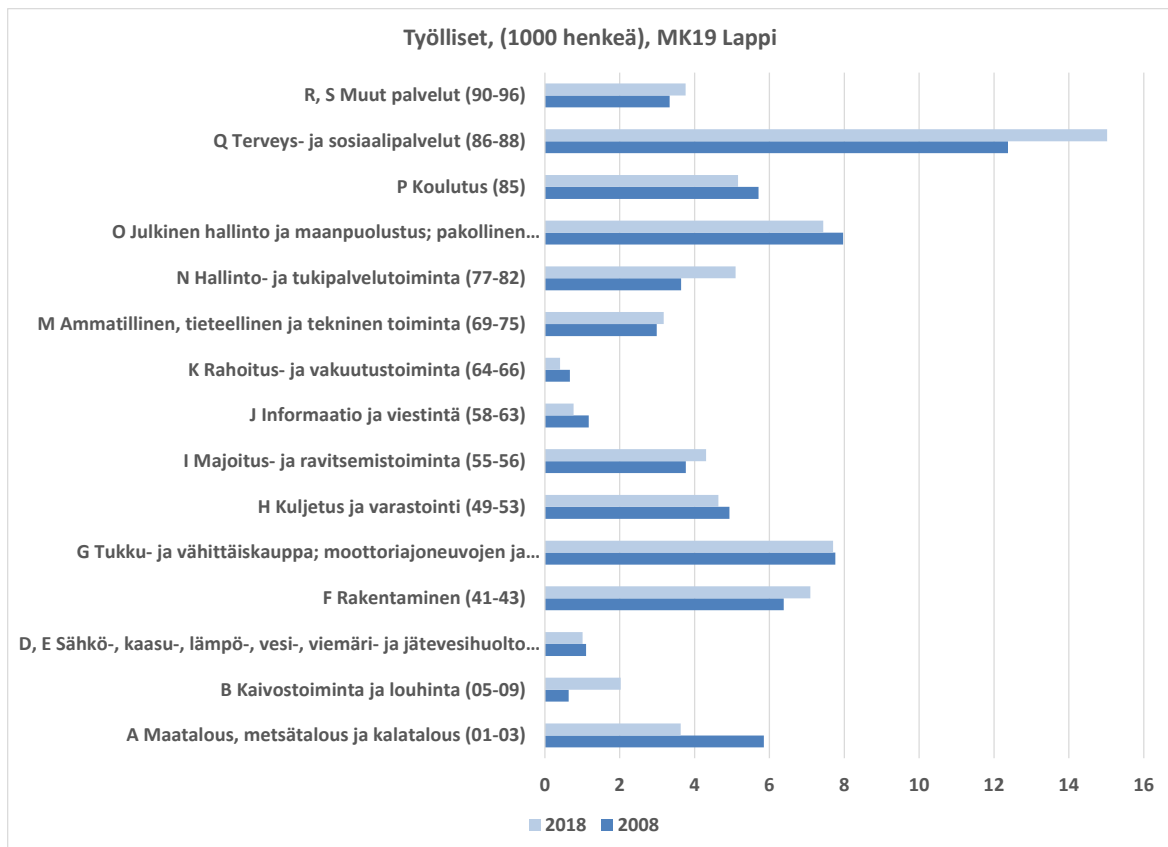
Kuva 14.5 Yksityisen sektorin tuottavuuden kehitys vuodesta 2000 jalostuksen toimialoilla

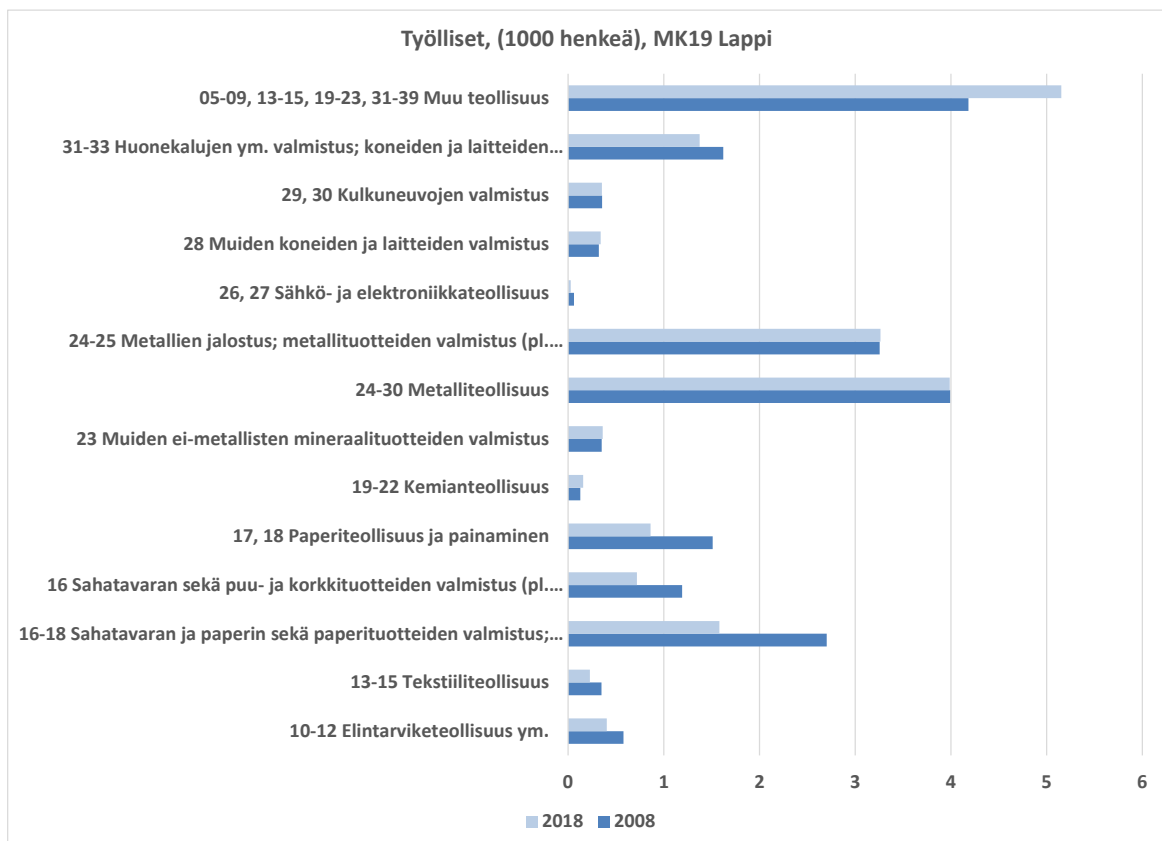
Kuva 14.6 Väestön koulutustaso (Opetushallituksen koulutusastemittaimen mukaan)

Kuva 13.7 Työllisten määrä, muut kuin jalostuksen toimialat

Kuva 13.8 Työllisten määrä, Jalostuksen toimialat

Taulukko 14.1 Toimialojen arvonlisäosuudet vuosina 2008 - 2018

MK19 Lappi	2012	2015	2018	Suomi 2018
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	5,4	5,2	4,2	2,8
B-F Jalostus (05-43)	31,3	27,9	34,4	27,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	6,2	6,4	6,2	9,0
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	5,1	4,7	4,4	4,7
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	3,1	3,2	3,5	1,8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	2,4	1,5	1,0	5,9
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	1,6	1,1	0,8	3,2
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	1,5	1,4	1,3	2,1
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	10,0	11,4	10,6	10,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	3,0	3,2	3,5	5,2
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	2,9	2,6	3,1	3,7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	7,4	8,6	7,4	5,6
P Koulutus (85)	6,7	7,4	5,2	5,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	10,2	12,2	11,2	9,9
R, S Muut palvelut (90-96)	3,0	3,0	3,0	3,0
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0,1	0,2	0,3	0,2

Taulukko 14.2 Yksityisen sektorin tuottavuus toimialoittain vuosina 2008 - 2018

Yksityinen sektori	Tuottavuus työtuntia kohti			Tuottavuus suhteessa koko maan keskiarvoon		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018
MK19 Lappi						
Yhteensä	103,2	120,6	149,4	81,9	97,8	114,1
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	143,1	141,3	174,4	109,7	88,0	87,2
B-F Jalostus (05-43)	88,2	138,7	212,6	75,1	122,8	178,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	116,6	127,1	144,4	67,3	74,5	76,8
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	98,4	99,6	106,5	78,2	72,5	73,6
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	122,6	95,4	110,4	120,7	117,5	137,2
J Informaatio ja viestintä (58-63)	180,3	192,7	156,4	126,3	104,9	82,8
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	123,7	96,6	105,8	119,0	89,7	88,0
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	154,2	138,1	124,1	66,5	59,7	52,0
68201, 68202 Asuntojen vuokraus ja hallinta	81,7	87,6	93,6	98,2	119,8	121,7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	76,3	80,5	87,9	79,5	86,1	89,5
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	141,9	99,2	103,9	101,3	86,8	85,4
P Koulutus (85)	104,2	142,0	164,6	104,9	147,0	155,6
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	93,4	76,4	81,6	89,2	86,0	97,4
R, S Muut palvelut (90-96)	87,4	73,4	93,3	99,2	100,4	122,2
T Kotitalouksien toiminta työnantajina ym. (97-98)	135,0	207,7	202,0	104,2	106,0	106,0

Lähteet

Tilastokeskus: Kansantalouden tilinpito

Juha Honkatukia, Olli-Pekka Ruuskanen, Heini Lehtosalo, Juuso Heinämäki, Kimmo Mäkilä (2021): Millaista osaamista Suomi tarvitsee 2040? PTT raportteja 269.

Honkatukia, J., Alimov, N., Huovari, J., Ruuskanen, O.-P. ja Lehtomaa, J.: (2019): Alueellisen taloustiedon titeokanta (ALTA). Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:41.

Antti Rehunen, Ville Helminen ja Juha Honkatukia: [Alueiden dynamiikan uusi vaihe: kuinka asukkaiden ja työntekijöiden Suomi jäsentyy 2020-luvulla](#). Talous ja yhteiskunta 4/2019. Palkansaajien tutkimuslaitos, Helsinki.